

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Регионална инспекция по околна среда и водите - Смолян

Състояние на околната среда

Г О Д И Ш Н И К

2003 год.

Смолян, 2004 г.

Годишник за състоянието на околната среда - Регион Смолян

Ръководител на издателския екип:
инж. Илия Спилков

съставители:

инж. Костадин Милкотев

- "Въздух"

инж. Любомир Михтарев

- "Води"

инж. Елен Минчев

- "Земни недра" и "Радиология"

Ивайло Кубински

- "Мониторинг - води"

инж. Павлина Димчевска

- "Хидротехнически съоръжения"

агр. Георги Благоев

- "Почви" и "Отпадъци"

инж. Иван Пенелов

- "Шум"

инж. Красимир Кондов

- "Оценка на въздействието върху околната среда"

инж. Екатерина Гаджева

- "Информационна дейност"

Теодора Цанкова

- "Екологично законодателство"

инж. Христина Сбиркова

- "Проекти и обекти с екологично предназначение"

Йорданка Гвоздева

- "Контролна дейност"

Редактор и оформление :

инж. Красимир Кондов

Съдържание

Раздел I	6
1. Компоненти на околната среда	6
1.1. Въздух	6
1.2. Води	6
1.3. Земи и почви	14
1.4. Защитени територии и биоразнообразие	16
2. Фактори на въздействие	20
2.1. Отпадъци	20
2.2. Шум	24
2.3. Радиология	24
3. Комплексна фонова станция “РОЖЕН”	25
4. Проекти и обекти с екологично предназначение	33
5. Превантивна дейност и контрол	34
6. Информационна дейност	37
Раздел II	42
Баните	42
Борино	46
Девин	50
Доспат	56
Златоград	61
Лъки	65
Мадан	70
Неделино	76
Рудозем	79
Смолян	83
Чепеларе	92

Уважаеми читатели,

Имаме удоволствието да Ви представим издание 2003 на годишника за състоянието на околната среда в района на Родопите, обслужван от инспекцията ни. С цел отчитане динамиката в предаваната информация, напълно са запазени реда и структурата на годишника от предишните години, като са добавени само нови факти случили се през 2003год.

Независимо, че навсякъде където е било необходимо е правено сравнение от предходната година, препоръчително е ползването на годишника да става заедно с годишниците от 2001 и 2002 год., които при поискване можем да Ви предоставим.

Намерението на инспекцията е годишника за 2004 год. да излиза като издание на информационния център в инспекцията. В тази връзка създаваме готовност в годишника да се публикуват научни изследвания, анализи, разработки, доклади и други в областта на околната среда на района, които Ви молим да изпращате в цял текст, резюме или съобщения.

Благодарим на всички и най – вече на общините, които ни предоставиха информация за годишника.

Благодарим на всички, които ни изпратиха отзиви и препоръки за досегашните издания, надяваме се и с това да сме полезни на тези, които ползват информация за околната среда.

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ - СМОЛЯН

Адрес: ул. "Дичо Петров" № 16, пк. 99, гр. Смолян

Пощенски код: 4700, Телефонен код: 0301

Регионална инспекция по околната среда и водите - Смолян

- Дежурен телефон – 60100;
- Директор 62764, 60112, GSM-088-809 184,
- Факс - 60121;
- Технически секретар - 60112;
- Информационен център – 60111;
- Офис за комплексно обслужване – 60119;
- Главен юрисконсулт – 60116;
- Главен счетоводител – 60104;
- Каса и Човешки ресурси – 60105;
- Началник отдел "КОС" и Началник сектор "Отпадъци" - 60108;
- Направление "Земни недра" – 60109;
- Сектор Отпадъци – 60107;
- Направление "Въздух" – 60106;
- Направление "Инвестиционни проекти" - 60117
- Направление "Биоразнообразие и защитени територии" – 60127;
- Направление "Информационно обслужване" – 60115;
- Направление "ОВОС, ЕО, КПКЗ, ЕИ и МС" – 60114;

Регионална лаборатория Смолян към ИАОС София

- Началник отдел "РЛ" – тел./факс- 60125, 65177,
- Лаборатория – Води – 60122;
- Лаборатория – Въздух – 60123;
- Лаборатория – Микробиология – 60124
- email: rlab_smolian@mail.bg

Басейнова дирекция

"Източнобеломорски район" –

Регионално Бюро Смолян

- Старши експерт – 60120

Публикуване на издадени Разрешения; Решения; Регистрационни документи; Удостоверения; Становища; Преценки и Оценки по ОВОС; Друга служебна информация –

<http://www1.government.bg/ras/regimes/index.html>

E – mail: smolian@riew.org, <http://www.moew.government.bg>

РАЗДЕЛ I

1. Компоненти на околната среда

1.1. Въздух

Качеството на въздуха на територията на инспекцията се следи чрез пункта за мониторинг оборудван в инспекцията, който е представителен за територията обслужвана от РИОСВ-Смолян, тъй като тук са възможни най-високи нива на замърсителите. През 2003 г. са извършени 2733 определения за имисионен анализ. От тях пробите за серен и азотен диоксид са по 1085, за прах и за фини прахови частици пробите са по 256, а за Рb аерозоли 51. Пункта по време на военните действия в Ирак премина на непрекъснат режим на работа. През годината има отчетени 37 проби над ПДК за фини прахови частици, като 5 от тях са през м. януари, 3 за м. февруари, 13 за м. март, 12 за м. април и 4 за м. декември. Отчетени са и 7 проби над ПДК за общ прах, две за февруари, една за март, три за април и една за м. декември. Стойностите на прах и фини прахови частици се завишават след зимния сезон вследствие на останалият по улиците пясък от зимното опясъчаване. Стойностите на серен диоксид също се завишават през зимния сезон вследствие използваните горива в бита.

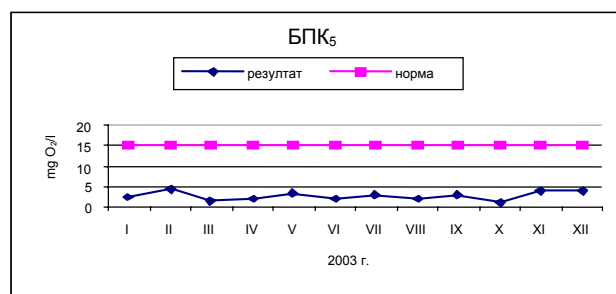
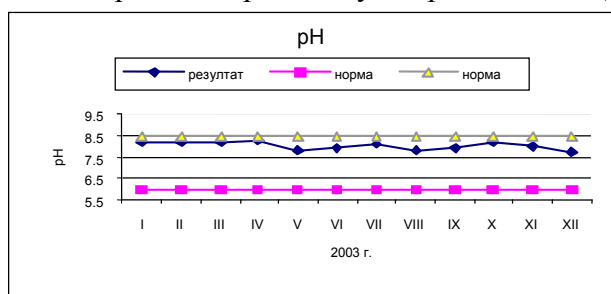
На територията на инспекцията в бита са използвани: дърва иглолистни 57183м³ от държавни гори и 22763м³ от недържавни гори; дърва широколистни 35447м³ от държавни гори и 7888м³ от недържавни гори, брикети 3100т., въглища 730т, нафта 1100 т, газ пропан бутан 635 хил. л.

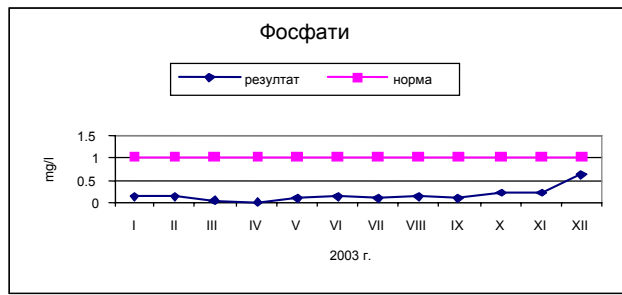
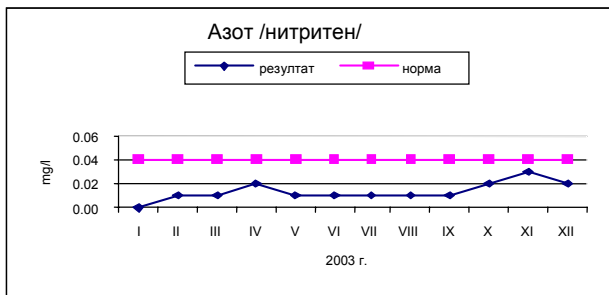
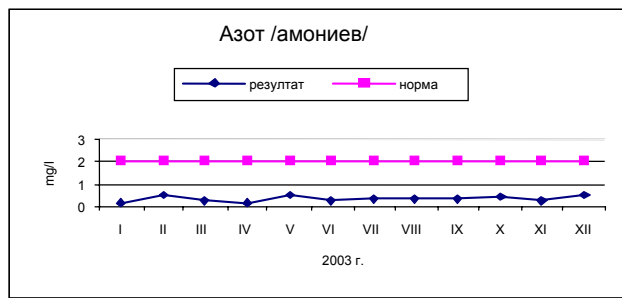
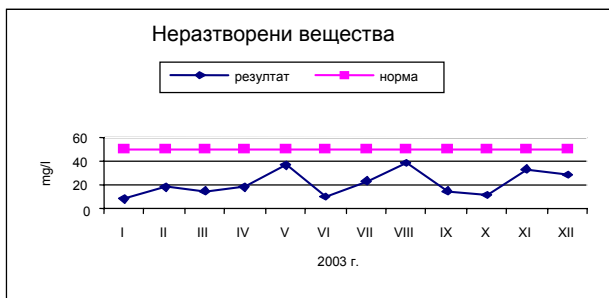
През 2003г. наблюдаваните обекти влияещи и замърсяващи въздуха са 57, като 43 от тях нямат нужда от пречиствателни съоръжения. На 14 обекта има изградени пречиствателни съоръжения- прахоуловители, скрубери, пенофилтри, ръкавни филтри. Пет от обектите с изградени пречиствателни съоръжения са асфалтови бази. Изградените ПС (пенофилтри), които са монтирани в трите обогатителни фабрики, осигуряват необходимото пречистване на емисиите, които се изхвърлят във въздуха. Наблюдаваните обекти на които няма изградени пречиствателни съоръжения са 43. От тях през 2003г. не са работили 18. През 2003г са извършени 8 емисионни замервания, извършени са 162 проверки по опазване чистотата на въздуха, като 20 от тях са на обекти с ПС и 142 без ПС, дадени са 46 предписания. Съставени са 3 акта, 2 от тях за неорганизирано изпускане на емисии. През 2003г. са извършени проверки по 4 писмени жалби на граждани, две от жалбите са неоснователни. На територията на инспекцията има 7 обекта с наложени месечни имуществвени санкции: Асфалтова база-Фатово, Асфалтова база-Грохотно, Асфалтова база-Тикале, Отоплителна централа -Смолян, Гамакабел-Смолян, Родопска тъкан-Смолян, Белотекс-Златоград.

1.2. Води

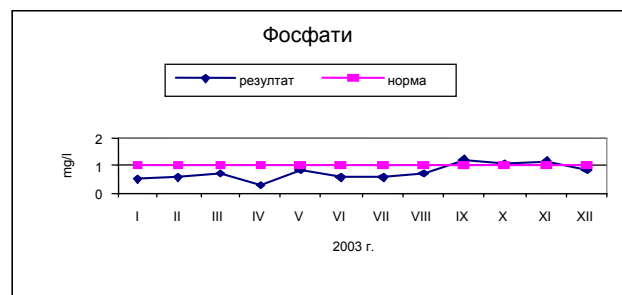
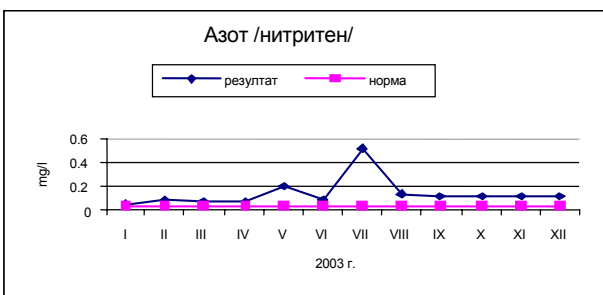
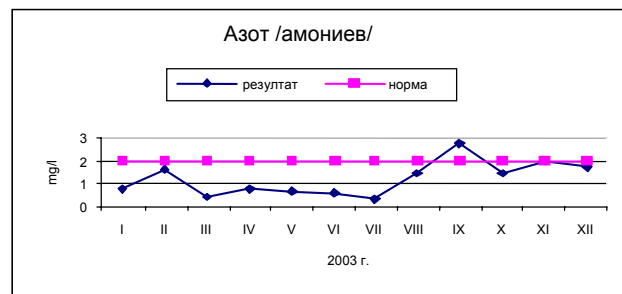
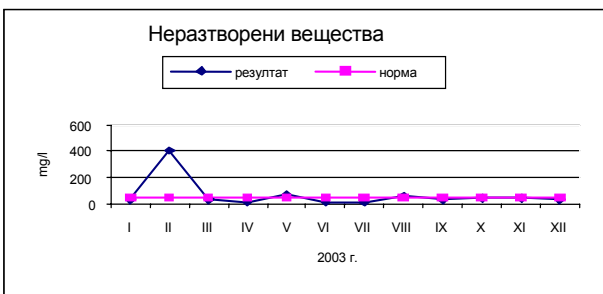
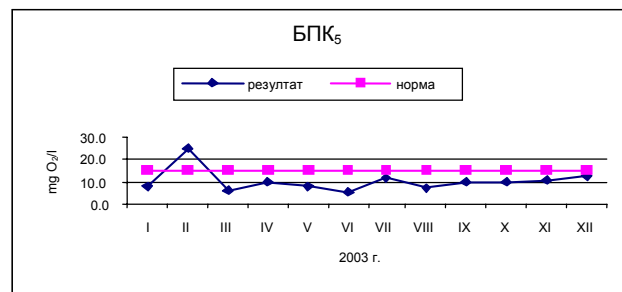
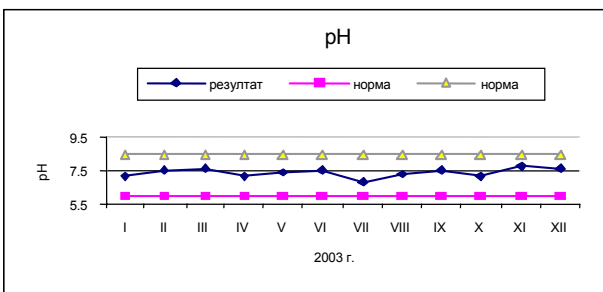
Физико-химичен мониторинг - повърхностни води

Поречие Марица – пункт р. Въча след Девин

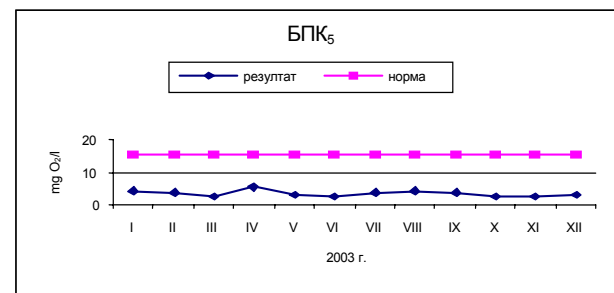
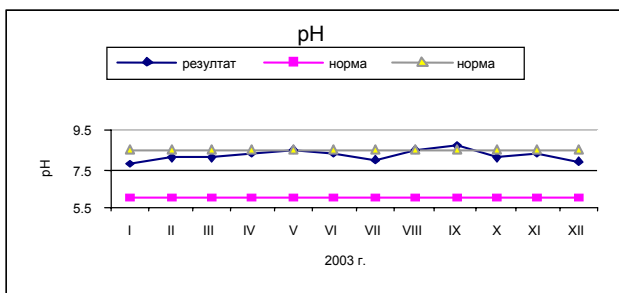

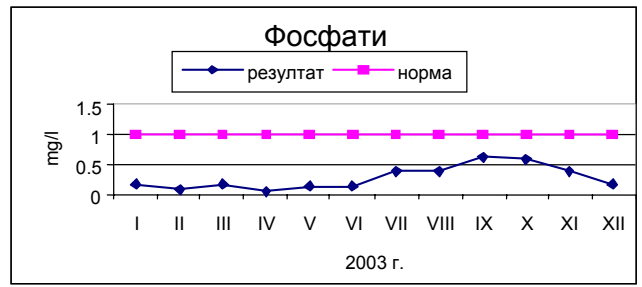
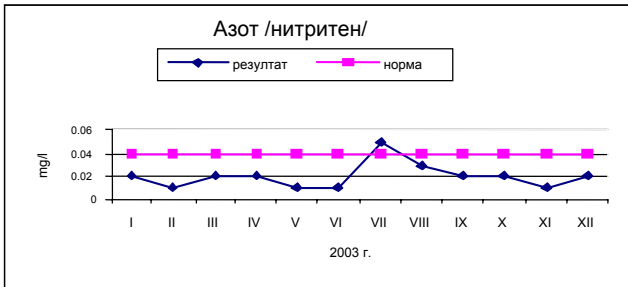
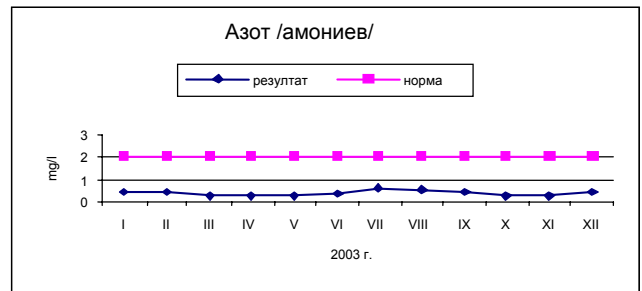
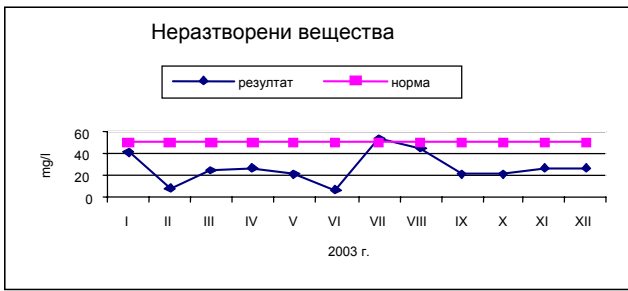

Поречие Места – пункт р. Доспат след Доспат

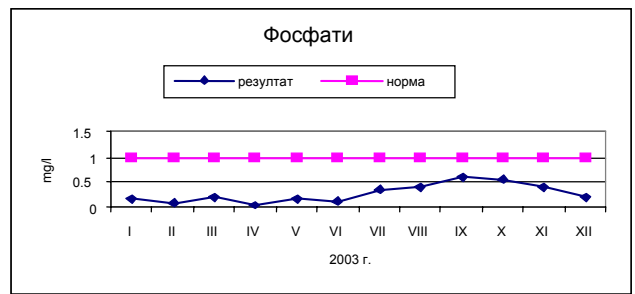
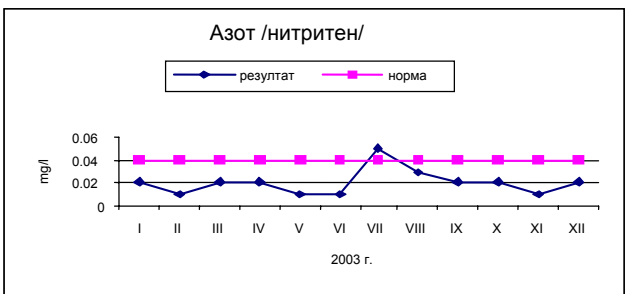
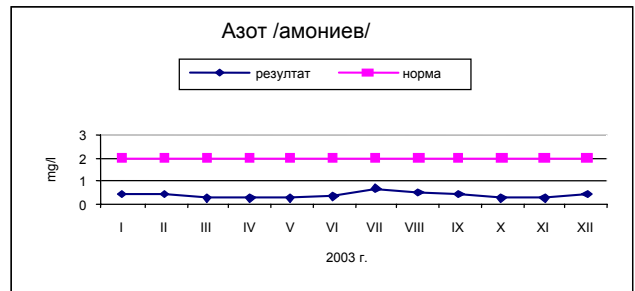
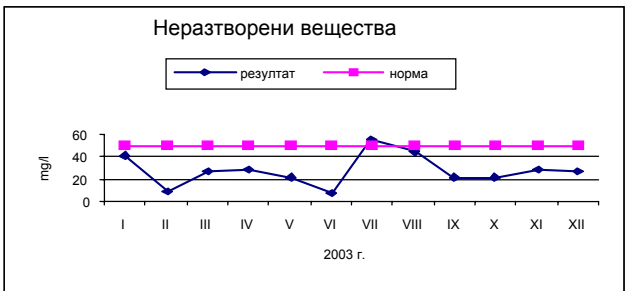
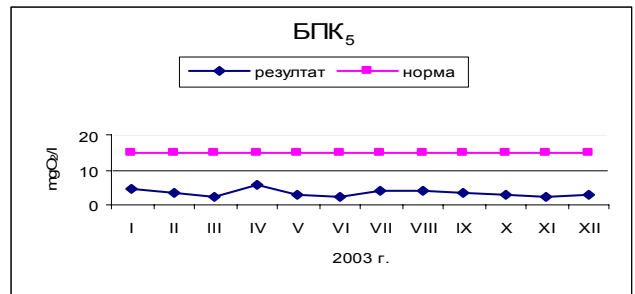
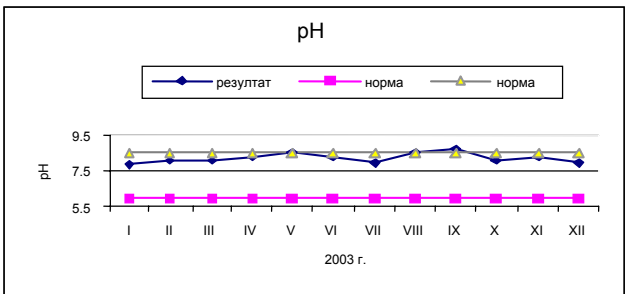

Поречие Арда – пункт р. Черна след кв. Устово

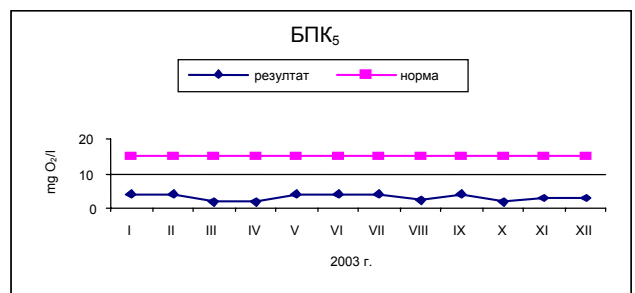
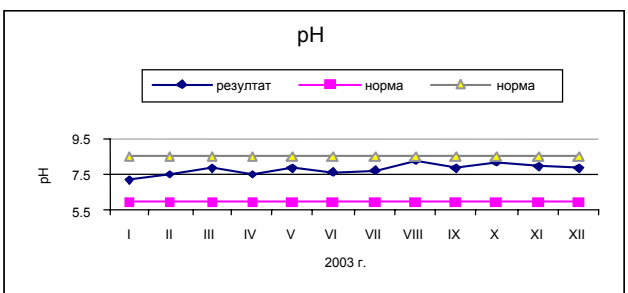

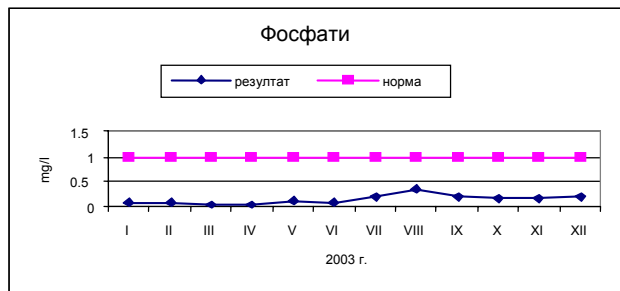
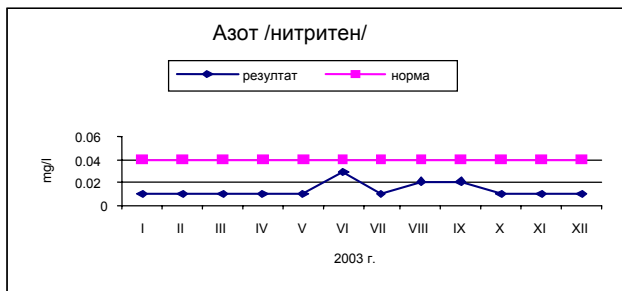
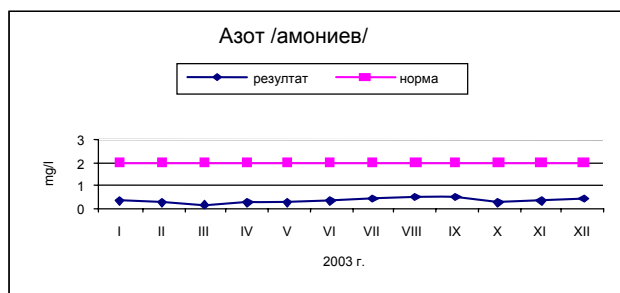
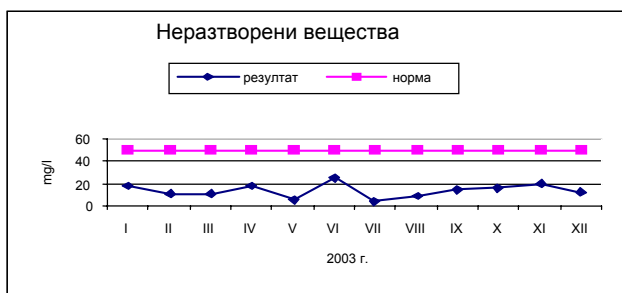
Поречие Арда – пункт р. Арда при с. Вехтино

Поречие Арда – пункт р. Малка Арда при с. Баните

Хидробиологичен мониторинг

Изследвано е качеството на речните води в 119 пункта на р.Арда и притоците ѝ включени в Националната система за хидробиологичен мониторинг.

Поречие Арда

Река Арда е изследвана от горното течение при с.Арда до с. Хухла, след яз."Ивайловград". В горното течение водите са чисти и слабо повлияни от човешката дейност. Биотичния индекс при с. Арда е БИ- 5. До пункт р.Арда над гр. Рудозем биотичния индекс е 3-4, слабо замърсени води от населените места, отговарящи на втора категория водоприемник. След гр. Рудозем биотичния индекс се променя на БИ-3 и се запазва до р. Арда при Стоянов мост - влияние оказват градовете Рудозем, Мадан, Смолян и др.Състоянието на р. Арда преди яз."Кърджали " се променя до БИ- 3-4, като голямо влияние оказва р. Давидковска.

Река Арда след гр. Кърджали до р.Арда след яз."Ивайловград" с. Хухла е с БИ- 3, като средно замърсени води.

След яз. "Студен кладенец" и яз."Ивайловград", реката е в "стресово" състояние, дължащо се на всекидневното залпово изпускане на води от язовирите за производство на ел. енергия.

Реките в горното течение на р. Арда - р. Бориковска, р.Киселчовска, р.Сивинска, са чисти , незамърсени с високо качество БИ - 4,4 - 5.

Река Елховска при с. Пловдивци е с незамърсени води БИ- 5, при с.Елховец и с. Войкова лъка се променя до БИ - 3-4 и в следващите пунктове при гр. Рудозем и преди устие се променя на БИ - 3, като средно замърсена.

Река Чепинска е средно замърсена от отпадните води на с. Чепинци и запазва това състояние до вливането и в р.Арда.

Река Маданска в пунктовете след с. Крушов дол, след кв. Батанци е екологически поразена от рудничните води БИ - 1, последица от дългогодишното изпускане на непречистени води от рудниците в реката.

Липсва макрозообентос. Камъните са посивели от течащите руднични води, от които се формира и водния отток.

Река Маданска след кв. Шаренка до вливането и в р.Арда, променя състоянието си до средно замърсена БИ - 3. Влияние оказват отпадните води на гр. Мадан.

Река Големи дол, преди гр.Мадан е чиста, неповлияна от населени места БИ-5.

Река Черна над гр. Смолян е с чисти, неповлияни от човешката дейност води и се променят като средно замърсени в пунктовете на кв. Райково, при КАТ и след кв. Устово БИ 2-3. В следващите пунктове и до вливането и в р. Арда, Биотичния индекс се променя БИ - 3.

Река Бяла е слабо повлияна от населените места - с. Момчиловци, Соколовци, Бостина и др. БИ 3-4.

Река Малка Арда е слабо повлияна от населените места - с. Кутела, с. Виево, с. Славейно, с. Петково, с. Малка Арда и от чисти, незамърсени води при с. Кутела, се променя като средно замърсена при с. Баните.

Река Загражденска е с чисти, незамърсени води.

Река Давидковска при с. Давидково е със слабо замърсени води и се променя до вливането и в р. Арда до чисти, незамърсени води.

Река Уваджик след с. Жълтуша до вливането и в р. Арда е средно замърсена от населените места - с. Жълтуша, Еньовче, Оградна и др.

Река Бял Извор след с. Бял Извор е много силно замърсена БИ- 1 от съществуващата мандра и с. Бял Извор.

Река Ардинска над гр. Ардино е средно замърсена, а след гр. Ардино е пресъхнала.

Река Боровица, след стената на яз. "Боровица" е с чисти, незамърсени води и не се променя до вливането и в яз. "Кърджали".

Река Върбица от пункт преди п. с. Ерма река до пункт река Върбица след п. с. Ерма река БИ- 1 е много силно замърсена вследствие изпусканите руднични води.

След стената на ХХ "Ерма река" състоянието на реката се променя като средно замърсено. Като средно замърсени води се запазват и след гр. Златоград. Това състояние се запазва до преди вливането и в яз. "Студен кладенец".

Река Гидюрска от п. с. Фабрика до вливането и в река Върбица преди ХХ "Ерма река" е с БИ - 2-3 дължащо се на рудничните води в този район. Спрямо 2002 год. има подобрение на качеството на водите.

Река Неделинска над гр. Неделино е със слабо замърсени води БИ — 3-4. След гр. Неделино, в следствие фекално-битовите води от гр. Неделино, биотичния индекс се променя БИ - 1, като много силно замърсени и преди вливането в река Върбица, се самопречистват до средно замърсени БИ - 3.

Река Кирковска от с. Дружинци до вливането и в река Върбица е средно замърсена.

Река Големица до вливането и в яз. "Студен кладенец" е със слабо замърсени води.

Река Перперек при с. Черноочене е средно замърсена и се променя до слабо замърсена при пунктовете с. Патица и с. Стремци. При с. Горна крепост и до вливането водите са средно замърсени. Речното корито при с. Черноочене, Горна крепост и с. Стремци са замърсени с битови отпадъци.

Река Крумовица в горното си течение между селата Аврен и Девисилово е слабо замърсена. При пункт р. Крумовица преди гр. Крумовград реката е пресъхнала. След гр. Крумовград до вливането и в р. Арда, реката е със средно замърсени води.

Река Джебелска, Големи дол, Рибарица, Атеренска, Арпадере, Кулиджанска, Зърненица са пресъхнали.

Река Бяла при с. Гугутка е средно замърсена, променя биотичния индекс като слабо замърсена при с. Меден бук. При с. Долно Луково и с. Мандрица водите на реките се променят като средно замърсени.

Поречие Места

Река Доспатска в горното си течение е с незамърсени води. След Доспат и Барутин качеството на водите се влошава, в следствие на органично замърсяване от населените места. Водите след яз. "Доспат" се формират от регулираното им изпускане от язовира до – 150 л/сек. и от отпадните води на Доспат и Барутин.

Поречие Марица

Река Въча е изследвана от с.Буйново до с.Михалково, мост за с.Селча. При с.Буйново реката е с чисти незамърсени води с високо качество. И като такива се запазват до кв.Настан гр.Девин. След този пункт качеството на водите слабо се повлияват до с.Михалково, мост за с.Селча остават непроменени. Влияние върху качеството на водите оказва р.Девинска в която се изливат фекално битовите води на гр.Девин.

Река Триградска преди с.Триград е с чисти незамърсени води. След с.Триград водите са средно замърсени и при с.Гъоврен водите се самопречистват до БИ – 4, като води с високо качество. Влияние за чистотата на реката оказва и вливането на р.Чаирска.

Река Широколъшка е слабо повлияна от селата Стойките, Широка лъка, Бреза, Беден БИ – 4

Река Девинска преди гр.Девин е неповлияна от човешката дейност, а след гр.Девин водите са силно замърсени от населеното място.

Река Ляскоvsка след с.Лясково до вливането ѝ в р.Въча водите са средно замърсени.

Река Чепеларска преди гр.Чепеларе е с чисти води неповлияни от отпадните води на курорта Пампорово. След гр.Чепеларе водите са много силно замърсени и променят качеството на водите до средно замърсени при с.Хвойна.

Река Юговска след с.Манастир до преди гр.Лъки е с води с високо качество. Променят се като средно замърсени след гр.Лъки и при устие Юговско ханче водите са чисти с високо качество.

Микробиологичен мониторинг

През 2003^{-та} год. са извършени 452 анализа на 105 микробиологични водни проби.

Повърхностнотечащи води от мониторингови водоизточници и отпадни води от пречиствателни съоръжения се изследваха по четири показателя съгласно Наредба № 7(ДВ, бр.96/86 г) :общ брой микроорганизми в 1 мл, общ колититър, ешерихия колититър и патогенни микроорганизми.

Питейни водни проби от извори се изследваха по шест показателя съгласно Наредба № 9 (ДВ, бр.30/2001г): колиформи, ешерихия колиформи, ентерококи, псевдомонас аеругиноза, микробно число при 22 °С и микробно число при 37 °С.

Повърхностнотечащи води

От мониторингови водоизточници по график бяха изследвани 78 проби с 312 анализа. Само 12 водни проби съответстват на изискванията за съответната категория. Останалите 66 броя водни проби не съответстват на определената категория като 42 от тях са със завишени норми на замърсяване по отношение на показателите общ колититър и ешерихия колититър. 24 водни проби са със завишени норми на замърсяване по отношение на показателите общ брой микроорганизми, общ колититър и ешерихия колититър / водите на р. Черна след кв. Устово, р. Доспатска след гр. Доспат, р. Въча след гр. Девин и р.Малка Арда при с. Баните/.

Патогенни микроорганизми с епидемиологично значение / салмонела, шигела /

не се доказаха, но условно патогенни микроорганизми от род протеус, псевдомонас аеругиноза и кокообразни бактерии / стафилококи и стрептококи / редовно съпътстват общата микрофлора на изследваните води.

Питейни води

Общо пробите питейни води за анализ са 16 с 96 анализа. От тях 5 проби съответстват на нормите съгласно Наредба № 9 (ДВ, бр. 30 /2001г). Останалите 11 проби не съответстват на изискванията по видове анализи съгласно наредбата.

От мониторингови водоизточници бяха изследвани по график 8 броя водни проби взети от извор “Св. Иван” и “Бралото”.

Извор “Св. Иван” – четири пробовземания през месеците февруари , май, август и ноември. Пробите не съответстват на нормите за питейна вода съгласно Наредба № 9(ДВ, бр.30/2001 г).

Извор “Бралото” – четири пробовземания през месеците февруари , май, август и ноември. През месец август пробата не съответства на нормите за питейна вода само по един показател съгласно Наредба № 9(ДВ, бр.30/2001 г).

Допълнително извън графика бяха анализирани 8 питейни проби от следните водоизточници:

Чешма “Мечката” в к.к. Пампорово – през м февруари

Река “Гашня на 100 м над моста за с. Стоманово - през месец март и ноември

Чешма от къмпинг СБА Пампорово - през месец февруари

Помпена станция “Крайна” общ. Неделино - през месец март

Минерален извор с. Кирково- през месец април

Чешми от две домакинства от ул. “Грудю войвода” - през месец юли

Отпадни води

За отчетния период са изследвани 10 броя проби с 40 микробиологични анализи на отпадните води на изход ПСОВ Пампорово / поречие река Марица/. Пробите за анализ са взети през всички месеци с изключение на март и април. Всички проби съответстват на нормите за II^{pa} категория.

По поречия и пробовземни пунктове резултатите са следните:

Поречие Марица

Река Въча над с. Триград – две пробовземания през месец март и август. Пробата съответства на нормите за II^{pa} категория само през месец март.

Река Въча след гр. Девин – единадесет пробовземания през всички месеци с изключение на януари. Всички проби не съответстват на нормите за II^{pa} кат.

Река Чепеларска над с. Проглед – две пробовземания през месец март и август. Двете проби не съответстват на нормите за I^{ba} кат. През месеците май, август и ноември е изследвана вода от извора на р. Чепеларска, която съответства на нормите за I^{ba} кат. през месец май и ноември.

Поречие Места

Река Доспатска след гр. Доспат – единадесет пробовземания през всички месеци с изключение на януари. Всички проби не съответстват на нормите за II^{pa} кат.

Язовир “Доспат” преди язовирната стена – четири пробовземания през месеците февруари, май, август и ноември. Само през месец ноември пробата съответства на нормите за II^{pa} кат.

Река Доспатска след язовирната стена – две пробовземания през месец март и август. Пробите съответстват на нормите за II^{pa} кат.

Поречие Арда:

Река Бяла над с. Соколовци – четири пробовземания през месеците март, май, август и ноември. Всички проби съответстват на нормите за I^{ba} кат.

Река Черна след кв. Устово – единадесет пробовземания през всички месеци с изключение на януари. Всички проби не съответстват на нормите за II^{pa} кат.

Река Арда при с. Вехтино – единадесет пробовземания през всички месеци с изключение на януари. Всички проби не съответстват на нормите за II^{pa} кат.

Река Арда преди гр. Рудозем – две пробовземания през месец март и август. Пробите не съответстват на нормите за II^{pa} кат.

Река Малка Арда при с. Баните - единадесет пробовземания през всички месеци с изключение на януари. Всички проби не съответстват на нормите за II-ра кат.

Река Малка Арда при с. Кутела – две пробовземания през месец март и август. Пробите не съответстват на нормите за II^{pa} кат.

Горно езеро гр. Смолян –едно пробовземане през месец август. Пробата съответства на нормите за II^{pa} кат.

Езеро “Св. Дух” гр. Смолян - едно пробовземане през месец август. Пробата съответства на нормите за II^{pa} кат.

Допълнително извън графика през месец ноември беше направен микробиологичен анализ на повърхностна вода от р. Въча и р.Гашня на 500 м след смесването им. Пробата не съответства на нормите за II^{pa} кат.

Микробиологични изследвания по поречия

Поречие	Повърхностни води	Подземни води	Отпадни води	общ брой
Арда	43	13	-	56
Места	17	-	-	17
Марица	19	3	10	32
Общ брой	79	16	10	105

Хидротехнически съоръжения

Язовир Доспат

Водите на язовира се ползват за производство на електроенергия от Водна електрическа централа /ВЕЦ/ ”Тешел” и ВЕЦ ”Девин” и за напояване към гр. Гоце Делчев. Водите ползвани за електроенергия са съгласно месечните графици за ползване на водите на комплексните язовири утвърден от Министъра на МОСВ.

Изпълнението на графика за ползване на водите на язовира през 2003 год.е както следва:

месец	Обем на язовира в края на месеца /10 ³ . м ³ /	Разрешено водно количество за производство на ел.енергия /10 ³ . м ³ /	Ползвано водно количество за производство на ел.енергия /10 ³ . м ³ /
	2003г.	2003г.	2003г.
м.януари	368606	8000	4189
м.февруари	365637	10000	16804
м.март	357139	20000	16124
м.април	378640	15000	7421
м.май	413105	10000	1416
м.юни	423077	15000	6306
м.юли	414166	15000	12539
м.август	405573	15000	11072
м.септември	394222	15000	12149
м.октомври	393585	15000	5990
м.ноември	389766	15000	7100
м.декември	394434	15000	8594

За поддържане на екологичното равновесие в коритото на река Доспатска, съгласно Разрешително за водоползване № 1261/28.10.2002 год. НЕК-АД - Предприятие “Язовири и каскади” се задължава да изпуска водно количество 150 л. /сек целогодишно след язовирната стена. Извършени са 12бр. проверки от РИОСВ, при които се отчита обема на язовира и изпусканите води за екологични нужди след язовирната стена.

Водите на яз. Доспат са включени в Националната система за мониторинг на повърхностни води. Съгласно програмата на Изпълнителната агенция по околна среда /ИАОС/, водите се изследват от инспекцията всяко тримесечие. Мястото на пробовземане е определено зад язовирната стена. Водата се изследва по 23. От анализите на пробите извършени в лабораторията на РИОСВ, се заключава, че водите на яз. Доспат отговарят на нормите за втора категория водоприемник, съгласно Наредба № 7/1986 год.

№	Показатели	норма	I ^{во} тримесечие 2003 год.	II ^{по} тримесечие 2003 год.	III ^{то} тримесечие 2003 год.	IV ^{то} тримесечие 2003 год.
1.	pH	6-8.5	7,5	7,9	7,2	7,7
2.	Насищане с O ₂ %	40	74,2	113	75	85
3.	Разтворен O ₂ [mg/l]	4	9,1	9,7	8,1	7,9
4.	БПК ₅ [mg/l]	15	6,3	2,7	1,8	5,4
5.	Неразтворени в-ва	50	14	18	52	12
6.	Азот амониев [mg/l]	2	0,48	0,37	0,41	0,29
7.	Азот нитритен [mg/l]	0.04	0,1	0,1	0,1	0,00
8.	Фосфати [mg/l]	1	0,01	0,04	0,17	0,03

1.3.Земи и почви

Общо състояние

Община	Общо ССФ	Обработвае ми земи дка	в т.ч.			Рекултивирани площи		
			ниви	ливади	трайни	картофи	тютюн	други
Баните	113184	95806	25376	70373	57	5500	1130	50
Борино	54083	12033	5888	6000	0	5700	0	153
Девин	152177	58777	34732	24000	99	9080	0	20
Доспат	85918	60811	13125	47660	26	7300	2000	0
Златоград	27096	11832	5841	5971	20	4200	465	0
Мадан	37003	27110	10184	16811	22	5700	585	0
Неделино	33508	31726	20773	6403	4544	6200	3359	0
Рудозем	25372	12408	2937	9471	3	1250	15	25
Смолян	238532	113145	25326	87713	106	6558	0	520
Чепеларе	120353	16707	7962	8740	5	4940	0	0
Лъки	59457	24027	4711	19316	62	438	10	160
Общо	946683	464382	156855	302458	4944	56866	7564	928

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общините, като основна култура продължава да бъдат картофите, а в общините Неделино, Златоград, Баните, Мадан и Доспат тютюна.

В резултат на моно културното отглеждане на картофи върху едни и същи площи без какъвто и да е сеитбооборот, както и ползването на семена без установен произход ежегодно довежда до увеличаване на заразените площи с нематода. По данни на Регионалната служба за растителна защита – Смолян от изследваните през 2003 г. общо 215 почвени проби взети от 918 дка засадени с картофи за семена е открита зараза в 55 броя почвени проби с площ 227.7 дка. Ново заразените площи са установени в общините Смолян 89.7 дка от които в Смолян 35.9 дка, Момчиловци 37.5 дка, Стойките 3 дка, Смилян 5 дка, Могилица 5 дка, Подвис 3.3 дка; Община Девин общо 46 дка от които в Брезе 29 дка, Лясково 11 дка, Кестен 4 дка и Триград 2 дка; Община Чепеларе върху площи на Малево 10 дка и Орехово 6 дка; Община Борино 60 дка; Община Доспат 15 дка от които в Барутин 10 дка и Змеица 5 дка и Община Рудозем 1 дка .

Проблема в региона се задълбочава от година на година, тъй-като единственият начин за борба с паразита е да се преустанови отглеждането на картофи, на заразените площи в продължение на няколко години.

Изложеното по-горе налага вземането на незабавни мерки за обследване на всички площи заети с картофи, за установяване на действителното състояние и предприемане алтернативни решения в структурата на производство в региона. В тази връзка към Областна дирекция по земеделие и гори през 2004 г. е предвидено да се изгради работна група с представители на Растителна защита, Карантинна инспекция и Регионална инспекция на околната среда и водите Смолян, която да извърши обследване и картотекиране на замърсените площи в региона.

Един от вариантите, като алтернатива на картофите е засаждане на етерично маслени култури.

На заседание на областна комисия през м.април т.г. беше поставен въпроса за култивирано отглеждане на “Пирински чай” извън естествените му находища, за което условията в региона са изключително благоприятни и доказаното му положително въздействие върху човешкия организъм е голямо.

Съгласно разчета на ИАОС София през м.септември и октомври 2003 г. беше осъществено пробонабиране на почвени проби от утвърдените 12 пункта в мониторинговата мрежа за контрол качествата на почвите за наличие на тежки метали в региона и 2 пункта за вкисляване на почвите.

При анализа на пробите за тежки метали, са установени над нормени стойности в пунктовете както следва:

Пункт	As	Pb	Cd	Cu	Zn	Co	Ni
	mg/kg ПДК-15	mg/kg ПДК-45	mg/kg ПДК-08	mg/kg ПДК-60	mg/kg ПДК-160	mg/kg ПДК-35	mg/kg ПДК-80
№ 101	-	86.97	-	90.87	226.43	-	-
№ 102	-	181.33	3.9	69.83	837.33	-	-
№ 103	-	72.33	-	-	204.20	-	-
№ 104	-	-	-	-	-	-	-
№ 105	-	-	-	-	-	-	-
№ 106	-	-	-	61.53	-	-	-
№ 107	38.95	184.64	1.83	258.0	519.0	-	-
№ 108	77.44	654.33	4.93	100.01	1138.33	-	-
№ 109	20.80	77.67	-	-	-	-	-
№ 110	187.93	508.0	4.20	70.03	891.67	-	-
№ 111	-	60.1	-	-	204.3	-	-
№ 112	-	-	-	-	115.90	-	-

От изложеното по-горе може да се заключи, че наднормените стойности на олово, мед, цинк, кадмий и арсен се дължат основно на влиянието от флотационните производства на минно обогатителните предприятия, минни или проучвателни разработки на оловно-цинкови галенитови и сфалеритови находища, както и прахоуноса от хвостохранилищата и камионите транспортиращи руди и концентрати.

Анализите на почвените проби за вкисляване показват следното:

Пункт Роженски ливади

pH в 1n KCl е от 3.9 – много силно кисела реакция до 4.2- силно кисела реакция с 88 до 97 % наситеност на почвата с бази, при което степента на вредно вкисляване може да се отнесе от средно към слабо.

Пункт Борино 1 срещу Водна кула

pH в 1n KCl е от 4.7-средно кисела реакция до 5.4-слабо кисела реакция с 97 до 99 % наситеност на почвите с бази т.с. няма вредно вкисляване на почвата.

Пункт Борино 2 срещу чешмата до параклиса

pH в 1n KCl е от 4.1-силно кисела реакция до 5.4 – слабо кисела реакция с 92 до 99 % наситеност на почвата с бази т.с. степента на вредно вкисляване е почти слабо.

Пестициди

По отношение на пестицидите няма настъпила промяна в съхранението на излезлите от употреба, с изтекъл срок и негодни препарати за растителна защита. Същите продължават да се съхраняват в 6 склада, като количествата възлизат на 99 170 кг. В изпълнение на Решение

№ СБ-7/08.09.2003 г. на Постоянната комисия за защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи към МС през м.ноември беше извършен мониторинг и изготвен доклад на залежалите, негодни за употреба продукти за растителна защита и състоянието на складовете за съхранението им.

№	Складове по населени места	Община	Общо кол-во препарати	твърди	течни
1.	м.Герзовица	Смолян	36970	33600	3370
2.	с.Търън	Смолян	9000	8600	400
3.	с.Елховец	Рудозем	17800	17550	250
4.	с.Давидково	Баните	12400	12000	400
5.	с.Орехово	Чепеларе	18000	17000	1000
6.	гр.Девин	Девин	5800	5000	800
	Общо		99970	93750	6220

Не е решен трайно въпроса за охрана на складовете, което бе дадено като предложение.

На територията на Смолянски регион са лицензирани 14 фирми за продажба на продукти за растителна защита осъществяващи дейността си в 15 селскостопански аптеки, от които в община Смолян – 10, община Девин – 2, община Златоград - 1, Чепеларе -1 и Лъки-1.

До момента не са констатирани нарушения за завишени норми на торене при отглеждане на основната за региона култура - картофи, причина за което може би са и високите цени на предлаганите изкуствени торове.

Нарушени терени

През годината е констатирано едно палене на стърнища в землището на с.Хвойна, за което беше съставен акт.

През 2003 г. са проведени 7 заседания на Комисията по чл.17 ал.1 т.1 от ЗОЗЗ към Областна дирекция “Земеделие и гори”, като са разгледани общо 73 молби за промяна предназначението на земя в Смолянски регион.

В резултат на извършените проверки през годината е констатирано замърсяване на земи и почви предимно с битови, строителни и производствени отпадъци за което са съставени актове по Закона за управление на отпадъците.

1.4.Защитени територии и биоразнообразие

Защитени територии

През 2003 г. се реализира I етап от създаване на екопътека, с дължина 3300 м. и средна продължителност на престой 4 часа през Резерват “Сосковчето” във връзка с развитието и подобряването на условията за туризъм в района на Смолян. Проекта е изготвен така, че да е максимално атрактивен и в същото време достъпен – рисковите зони са обезопасени посредством дървени парапети и мостчета, трасето е с изведени акценти -вековен бук, каньона на водопадите, вековни смърчови гори и интересни растителни съобщества. Предвидени са места за отдих – заслони и пейки. Целият маршрут е трайно обозначен на терена, поставени са указателни табели, изградени са чешми и панорамни площадки.

За да може пътеката да придобие завършен характер и с цел, представяне на цялостното многообразие на резервата, включително да се обособи достъп до каньона на водопадите, разположени по река Герзовска се разработи II етап на проекта, като отново са набляга на аналогична туристическа инфраструктура: указателни табели, пейки, заслони, парапети, мостове за преминаване по двата бряга на реката.

Също така се подготви и проект за екопътека до Резерват “Шабаница”, който е създаден с цел опазването на уникални за района на Западните Родопи горски екосистеми: вековни смърчово – букови гори и представителни растителни съобщества. Отделни дървета

достигат възраст над 300 години, като цялостния облик на резервата е съхранен автентичен и не докоснат от човешка дейност. Макар и много отдалечен и трудно достъпен резерват “Шабаница” е атрактивен за природолюбителите и посещаван най – вече поради съхраненият му девствен характер и за наблюдения на флората и фауната

Предвижда се дължина на пътеката 12 км., в която да се обособят места за отдих: пейки и заслони, ще се възстановят чешми, ще се изградят панорамни площадки. Целият маршрут ще бъде трайно обозначен на терена, ще се поставят указателни табели. Той ще продължи през резервата, в който антропогенната намеса ще бъде сведена до възможния минимум, т.е. пътеката само ще се просече и ще се поставят парапети, които да ограничават отклоняването на туристи извън нея, като се поставят и указателни и забранителни табели.

Подготвена е документация по член 36, алинея 4 от ЗЗТ, във връзка с предложението на ст.н.с., д-р Цено Петров за обявяване на водопада “Сливодолско падало” с височина 49 метра за защитена местност.

Организира се ликвидирането на стари сметища около Природната забележителност “Чудните мостове”.

Биологично разнообразие

През 2003 год. в РИОСВ – Смолян е регистрирана 1 фирма, осъществяваща дейност по изкупуване и преработка на лечебни растения, билки, диворастящи плодове и охлюви и 2 плантации за култивирано отглеждане на бял риган. За територията ни не бе одобрена квота за изкупуване на лечебни растения под ограничителен режим.

Във връзка с приложението на Закона за лечебните растения, всяка регистрирана фирма е подробно инструктирана относно законовите изисквания.

В региона са изкупени общо: гръмотрън – 300 кг., цвят от липа 800 кг., листа от бреза – 600 кг., плодове от шипка – 500 кг., хвойна – 3500 кг., къпина – 10000 кг., боровинка – 750 кг., бъз – 500 кг., киселица – 2500 кг. и офика – 3000 кг.

Въпреки регистрацията на 5 фирми, само една е осъществила изкупуване на охлюви през разрешения период – общо 2000 кг.

Климатичните условия през годината бяха основна предпоставка за липсата на гъби в региона. В сравнение с миналата година бяха изкупени близо 3 пъти по-малки количества.

Година	Диворастящи гъби – общо /кг/	Манатарка /кг/	Пачи крак /кг/	Челядинка /кг/	Рижика /кг/	Смръчкула /кг/	Други /кг/
2002	1776305	1016122	251251	274256	74900	13790	116586
2003	641946	298087	112509	89800	69700	500	71350

И през тази година при направените проверки се установи, че на всички пунктове се изкупуват гъби с мицел и част от почвата.

Във връзка с опазването от увреждане и унищожаване и осигуряване на устойчиво ползване на популации на лечебното растение Пирински чай, известно в нашия край като “мурсалски чай”, РИОСВ - Смолян с помощта на държавните лесничейства в с.Мугла и с.Триград стартира през 2001 г. програма от мерки, целящи запазването естествените находища на тази билка – балкански ендемит, включен в “Червената книга”.

В началото на 2002 година в РИОСВ-Смолян бяха предадени общо от двете лесничейства 43,84 g /четиридесет и три грама и осемдесет и четири стотни/, които бяха предоставени със договор на фирма в с.Триград, която от много години се занимава с култивирано отглеждане на билката. Чрез този договор фирмата се задължаваше да създаде разсадник за производство на разсад, една част от който да се внесе в естествените находища за увеличаване на тяхната плътност и големина, а друга част да се раздаде на местни хора, желаещи да се занимават с възпроизводство на чая в изкуствени условия.

При контролни проверки констатирахме, че договора се изпълнява добросъвестно - семената са разсадени върху две площи. Първата площ се намира в с. Триград с цел създаване на разсад. Големината ѝ е около 50 кв.м. Тя е посята в края на април, като около 80 % от семената са покълнали и получения разсад е пикиран. Втората площ се намира в м. Мерично корито, в близост до едно от естествените находища, реално увеличавайки неговите размери. Големината ѝ е около 3 дка. Заградена е с ограда от ритловици, с цел предпазване от стъпкване или паша на домашни животни. Семената са посети около 15 май, по 7-8 броя в площадки с големина 20/20 см., подредени шахматно в схема 1/1 м.

През 2003 г. пикирания разсад се използва за съгъстяване на новосъздадената плантация, с цел да се достигне през 2004 година получаване на достатъчно посадъчен материал, с който да се продължи разширяването на вече създадената при максимално близки естествени условия плантация, както и за задоволяване на нарастващото търсене на разсад от стопаните в Триград и околните села, които са убедени в перспективата на култивираното отглеждане на това растение и искат да отглеждат пиринския чай по домовете си в лехи за лични нужди и продажба. Подготвя се проект, чиято основна цел е оборудване на помещението в цех, отговарящ на европейските законови норми, с машини за обработка, подготовка и пакетиране на един качествено нов продукт, готов да бъде предложен както на вътрешния, така и на външния пазар.

Новосъздадения цех ще даде възможност на фирмата да изкупува получената дрога и от други плантации за култивирано отглеждане на чая, което е предпоставка и стимул местното население да поддържа и разширява съществуващите, както и да създава нови чаени плантации, чрез които да се задоволи все по-нарастващото търсене на тази билка и тя да се превърне в едно икономическо перо, ангажиращо много безработни хора и носещо доходи.

Така ще се намали натиска върху естествените находища на растението, ограничи масовото му бране и улесни контрола, което ще доведе до следните положителни страни:

- Запазване и съхраняване на екосистемата, съдържаща лечебното растение
- Възстановяване на жизнеспособни популации
- Подобряване на естественото възстановяване
- Постепенно повишаване на екологичната култура на местното население

През годината са регистрирани общо 9 нападения върху домашни животни от мечка. Даде се разрешение за отстрел на две стръвници, нападащи стадата и пчелините около селата Дряново, Нареченски бани, Хвойна, Загражден, Две тополи, Рибен дол и Тухлата. В Държавна дивечовъдна станция "Кормисош", м. Старо село, през декември беше отстреляна мечка, чиито данни съвпадат с тези на стръвницата, нанасяща щети в този район.

През годината отново беше регистриран случай на браконьерство – на територията на Държавно лесничество Смолян, мечка беше заслепена с фарове и ударена от кола през нощта по пътя Смолян – вр. Пелерик. Нарушителят не беше открит.

Общо състояние на горския фонд и проведените мероприятия, свързани със защитата и охраната на горите

През цялата 2003 г. са извършени 22522 проверки по охраната на горите, дивеча и рибата в ДЛ, проверени са 21679 превозни средства, 2916 дъскорезници, 11739 ловци и риболовци.

Съставени са 271 акта по Закона за горите, 10 акта по Закона за лова и опазване на дивеча, 30 акта по Закона за рибарство и аквакултури и 2 акта по Закона за административните нарушения и наказания и други 6 бр.

През отчетния период не са допуснати пожари в защитени територии. Пожарите в ГФ са 15 на брой с обща опожарена площ 200,0 дка

Всички възникнали пожари са низови и е обгоряла мъртвата почвена покривка.

Проведените залесителни мероприятия по дейности са следните:

- Залесяване - 947 дка
- Попълване на култури - 303 дка
- Отглеждане на култури - 4391 дка
- Подпомагане естественото залесяване - 310 дка

Здравословното състояние на горите на територията на РУГ-Смолян е добро. Събраната суха и паднала дървесина за региона е от порядъка на 71987 м³. От проведените лесопатологични обследвания на горите за нападение от вредители и болести и през 2003 г. като основен вредител се явява боровата процессионка, като най-голяма площ е нападната в ДЛ Златоград.

През 2003г. са проведени следните лесозащитни мероприятия:

- Авиохимична борба срещу боровата процессионка: 18200 дка
- Наземна химична борба: 1237 дка
- Механична борба: 251 дка

Борбата с боровата процессионка е затруднена, тъй като в някои от силно нападнатите райони механичната борба е неефективна, а наличието на електропроводи прави невъзможно използването на въртолети за пръскане.

Преброяването на дивеча в Ловностанските райони – държавни и предоставени на ловните сдружения се извърши по методите на таксацията и чрез постоянни наблюдения по хранилища, водопойни зони и просеки. Анализа спрямо 2002 г. показва увеличение на запасите на почти всички видове : благороден елен - +10 бр.; дива коза - +63 бр.; сърна - +217 бр.; дива свиня - +117 бр.; муфлон - + 35 бр.

№ по ред	Вид дивеч	Резултат от пролетното таксирание /бр./	План за ползване през годината /бр./	Реализирано ползване през годината /бр./
1.	Благороден елен	531	4	8
2.	Елен лопатар	88		
3.	Сърна	4291	56	2
4.	Дива свиня	2132	750	26
5.	Дива коза	701		23
6.	Глухар	918		4
7.	Муфлон	572	23	1
8.	Кафява мечка	268		1
9.	Див заек	8610	1510	
10.	Фазан	10		
11.	Яребица	1780		
12.	Кеклик	850		
13.	Вълк	167		2
14.	Лисица	2814		27
15.	Скитащи кучета	1216		156
16.	Белка			1
17.	Дива котка			2

Експертите в Регионалното управление по горите считат, че намалението се дължи на предаването на части от държавните ловни райони на ловните сдружения, в следствие на уважаване на техни молби и коригиране на границите на ловностанските райони по землищните граници и трайни теренни форми. Не без значение са и запасите от вълци, мечки, лисици, които пряко влияят на миграцията и приплодите при дивеча.

През последните 4 години не са констатирани щети на дивеча, предизвикани от болести.

2. Фактори на въздействие

2.1. Отпадъци

България е сред страните от Централна и Източна Европа, кандидатстващи за членство в Европейския съюз. На 30 юни 2003 год. страната ни приключи преговорите за присъединяване към Европейския съюз по глава 22 “Околна среда”. За хармонизиране на националното законодателство в областта на отпадъците с това на европейското беше приет Закона за управление на отпадъците. Със закона се въвеждат изискванията на Директивите за отпадъците на Европейския съюз. В закона за първи път е регламентирана йерархията на управлението на отпадъците със задължителен характер, кореспондираща с административно – законодателни разпоредби; извършени са промени в разрешителния режим, засягащи оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци; променят се правомощията на компетентните органи; въвежда се разделно събиране на твърди отпадъци.

В края на 2003г. се прие Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (НПУДО). С прилагането и се цели да се допринесе за устойчиво развитие на РБългария чрез интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване въздействията върху околната среда причинени от генерираните отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците. Програмата е разработена в съответствие с изискванията на Директива 75/422/ЕС за отпадъци, Директива 91/689/ЕС за опасни отпадъци и Стратегията на Европейския съюз за управление на отпадъците. В програмата са посочени мерките за постигане на целите, определени са отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на прилагането на програмата за периода 2003-2007год.

Битови отпадъци

Образуваните битови отпадъци на територията на РИОСВ-Смолян, е направен на база данните посочени в подадените информационни карти-отчет от 11- те общини. Отпадъците се депонират в 11 отредени депа, като само две депа в Мадан и Рудозем отговарят на Наредба 13/ 1998г. за условията и изискванията за изграждане на депа за отпадъци.

№	Общо за региона на РИОСВ-Смолян	2002год.	2003год.	% увеличение (намаление)
1.	Население в региона	-	148035	-
2.	Общ брой населени места	-	254н.м.	-
3.	Образувани битови отпадъци (т)	58829т	44509т	-75.66%
4.	Депонирани отпадъци в отредени депа	57787	39900т	-69.05%
5.	Депонирани отпадъци в депа отговарящи на Наредба 13/98г.	1042т	4609т	442.32%
4.	Обхванати населени места в организирано сметосъбиране	87н.м.	104н.м.	19.54%
5.	Обхванати население в организирано сметосъбиране	120712	126188	4.54%
6.	% обхванато население	81.54%	85.25%	4.54%
6.	Средна норма на натрупване на бит.отпадъци на жител	487 кг/ж/год.	353 кг/ж/год.	-27.51%
7.	Събрана такса бит.отпадъци	Няма данни	1 662 522 лв.	-
8.	Изразходвани средства за събиране и обезвреждане на битови отпадъци	Няма данни	1 633 003 лв.	-
9.	Образувани строителни отпадъци	4984т	4525.65т	-9.20%

От горната таблица е видно, че отпадъците отчетени през 2003год. са по-малко с 24,34% в сравнение с 2002год. Това се дължи на факта, че посочените количества по информационните карти не са точни, тъй като отпадъците постъпващи в общинските депа не

се теглят с изключение на общините Смолян, Мадан и Рудозем, а отчетите се правят на база направени курсове на сметосъбирачната техника. Затова и средната норма на натрупване на битовите отпадъци на жител за година не е точна.

От друга страна се отчита увеличение на обхванатите населени места и на населението в организирано сметосъбиране, съответно с 19, 54% и 3, 43%. Обхванатите населени места в организирано сметосъбиране е едва 41% в сравнение с общия брой населени места. Това е така защото не са обхванати отдалечените от общинските депа малки населени места с брой на население под 100 жители.

Образувани битови отпадъци по общини

№	Община	Население	Образувани битови отпадъци		Обхванато население в организирано сметосъбиране			
			2002г.	2003г.	2002г.		2003г.	
					Брой население	% от общия брой	Брой население	% от общия брой
1.	Смолян	47458	14998	16385	43515	91.7%	44847	94.5%
2.	Чепеларе	9114	19000	5033	8458	92.8%	9054	99.34%
3.	Лъки	4111	2607	2527	3976	96.7%	4088	99.44%
4.	Доспат	10337	3700	2700	7236	70%	7700	74.49%
5.	Рудозем	11539	1042	1537	10999	95.6%	11054	95.8%
6.	Борино	4652	950	1000	3405	69.%	3399	73.06%
7.	Баните	7093	660	850	4040	82%	6313	89%
8.	Златоград	15086	4500	4986	15556	98.1%	14865	98.53%
9.	Девин	14788	5100	3919	7811	52.75%	7811	52.75%
10.	Мадан	14580	3822	3072	10370	71.12%	11711	80.32%
11.	Неделино	9277	2450	2500	5346	57.62%	5346	57.62%
	ОБЩО	148035	58829	44509	120712	81,54%	126188	85,24%

Отчита се тенденцията за увеличаване на броя на обхванатото население в организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Няма промяна в общините Девин и Неделино. Тенденцията за увеличаване на броя обхванато население ще продължи и през 2004г., тъй като общините Девин, Неделино, Баните и Чепеларе са внесли молби в ПУДООС за отпускане на безлихвени кредити за закупуване на сметосъбирачна техника и съдове за смет, а на Община Мадан бе отпуснат такъв през 2003г.

Съгласно мерките предвидени в НПУДО на територията на РИОСВ-Смолян трябва да функционира система от 4 регионални депа за обезвреждане на битовите отпадъци:

- Регионално депо за ТБО гр.Мадан - Мадан, Златоград, Неделино
- Регионално депо за ТБО гр.Рудозем – Рудозем
- Регионално депо за ТБО с.Барутин – Доспат, Борино, Девин
- Регионално депо за ТБО гр.Смолян – Смолян, Баните, Чепеларе, Лъки

Депото в гр.Рудозем е изградено и въведено в експлоатация от 2001г., в гр.Мадан е изграден първи и втори етап, в с.Барутин предстои въвеждането му в експлоатация през 2004г. Изграждането на регионално депо в гр.Смолян е предвидено да започне през 2005г. и да завърши през 2008г.

През 2003г. по утвърден график на МОСВ започна ликвидирането на нерегламентираните сметища на територията на РИОСВ-Смолян. За годината се ликвидираха планираните по графика 37 броя нерегламентирани сметища с обща площ 44,05дка, съответно по общини:

- община Лъки – 1бр с площ – 1,2дка
- община Смолян – 7бр. с площ – 2,5дка
- община Борино – 4бр. с площ – 4,5дка
- община Баните – 4бр. с площ – 2,7дка
- община Златоград – 1бр. с площ – 0,8дка
- община Мадан – 19бр. с площ – 30,85дка
- община Неделино – 1бр. с площ – 2дка

През годината са извършени проверки за нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци по общини както следва:

№	Община	Установени нерегламентирани сметища		Почистени нерегламентирани сметища и зам.площи		Извършени проверки от РИОСВ	Съставени актове /бр./	Наложени Нак. постановления /бр./
		брой	площ /дка/	брой	площ /дка/			
1.	Смолян	124	78.3	61	18.02	69	28	4
2.	Девин	29	15.97	19	10.93	26	11	-
3.	Доспат	27	16.55	24	14.65	16	9	1
4.	Борино	22	10.18	19	17.01	10	6	-
5.	Баните	6	2	6	2	8	5	2
6.	Чепеларе	32	13.3	23	10.47	16	9	2
7.	Рудозем	28	1.44	14	0.79	28	12	4
8.	Льки	19	1.93	12	1.53	15	7	1
9.	Неделино	25	18.45	16	13	27	7	2
10.	Мадан	75	25.35	68	24.65	28	15	1
11.	Златоград	10	10.3	8	9.5	11	3	-
	О Б Щ О	397	193,77	270	122,55	254	112	17

Големия брой констатирани нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци се дължи на:

- големия брой населени места не обхванати в организирано сметосъбиране
- недостатъчния брой съдове и сметосъбирачна техника
- нарушена организация по сметосъбирането през зимния сезон
- проява на недобросъвестност от страна на населението

През годината продължи разработването на проекти от страна на общините, кметства училища и не правителствени организации, като форма за търсене на финансиране чрез кампаниите за “Чиста околна среда”. Финансиран е един проект на СОУ “Христо Ботев” гр.Льки на стойност 2000лв.

Строителни отпадъци

В общините през 2003г. са образувани строителни отпадъци общо 4525,65т, които са депонирани на депата за твърди битови отпадъци, като са ползвани като запръстяване на битовите отпадъци. Няма констатирани незаконни сметища само за строителни отпадъци. Строителните отпадъци се изхвърлят от населението заедно с битовите отпадъци.

Производствени и опасни отпадъци

До 15 март 2003 г. са постъпили общо 76 броя отчетни карти за 2003 г. от предприятия и фирми, с 24 бр. в повече спрямо 2002 г. дължащо се на допълнително обхванатите през годината фирми на които бяха издадени разрешителни по чл.37 от закона за отпадъците.

Представените по общини карти е както следва : Смолян – 32 броя, Рудозем – 9 броя, Чепеларе – 11 броя, Доспат – 6 броя, Борино – 3 броя, Златоград – 5 броя, Мадан – 7 броя , Девин – 2 броя и Баните – 1 брой.

Общо образуваните отпадъци по общини възлизат на 9925 тона т.с в повече спрямо 2002 г. с 3887 тона. Завишеното количество образувани производствени отпадъци се дължи на изкупените в повече с 2552 тона метални отпадъци и допълнително образуваните количества дървесни отпадъци. От общо образуваните отпадъци през годината са оползотворени 8880 тона в т.ч. 5175 тона дървесни, 3123 тона метални, 200 тона медни, 155 тона хартия и картон, 125 тона каучуков, 75 тона пластмаси и 27 тона трикотажни.

Както е видно най-голям процент представляват оползотворените дървесни отпадъци, като през 2003 г. “Топливо”ЕООД гр.Смолян са получили 1693 тона, от които са произвели

504 тона дървесни брикети и реализирали за отопление на населението. В котелните инсталации на “Водопад-91” Чепеларе, “Родопилес” АД Девин, “Индуриал бор” са изгорени 2090 тона, и 1392 тона са предадени за вторична преработка на предприятия извън региона.

Продължава проблема с образуването на отпадъци от трици в района на общините Девин, Борино и най-вече Доспат от действащите в момента преработващи цехове. Големи натрупвания на трици, изрезки и крайчени парчета се намират в индустриалната зона на гр. Доспат и бившият район на рудник “Изгрев” на с. Барутин.

За 2003 г. от 28 фирми са постъпили 50 карти с отчет за опасни отпадъци и 47 карти - Декларации за очакваните количества опасни отпадъци, които ще се образуват през 2004 г. По общини картината е както следва:

№ по ред	Общини	Общ брой постъпили карти	Информационни карти отчет за 2003 г	Карти Декларации за 2004 г.	Образувани опасни отпадъци
1.	Смолян	44	22	22	356 т
2.	Мадан	21	11	10	63.5т
3.	Рудозем	8	5	3	3.5 т
4.	Златоград	8	4	4	3.9 т
5.	Неделино	2	1	1	4.8 т
6.	Девин	14	7	7	10.7 т
	Общо	97	50	47	442.4 т

Няма промяна в структурата на образуваните през 2003 г. спрямо 2002 г. опасни отпадъци, като преобладават количествата на хвостовият пясък и баластра образувани в резултат на минно добивната промишленост, които възлизат общо на 428 754 тона, депонирани от “Горубсо –РОФ” АД гр. Рудозем и “Горубсо – Лъки” АД гр. Лъки.

Останалите количества опасни отпадъци представляват основно отработени масла – 73.5 т от които 39 тона са оползотворени, като прибавка към каучуковите смеси на “Хевея-Ким” АД гр. Мадан, една част от същите се използват за смазване на пробивната техника при рудодобива, а останалите количества са предадени на “Петрол” АД гр. Пловдив.

Отчетено е образуването на 93 тона амортизирани акумулаторни батерии, които са предадени за обезвреждане на фирма “НОРД” ООД.

За отбелязване е, че намалява обема на образуваните болнични отпадъци, като същите за 2003 г са 23.4 т или с 28.1 т по-малко спрямо 2002 година. Същите продължават да се извозват и депонират на депата за ТБО, което създава реална опасност за замърсяване на почвите, водите и въздуха.

В изпълнение на указанията на МОСВ и МЗ през годината бяха издадени разрешителни за дейност с опасни отпадъци на общинските болници Рудозем, Девин и МБАЛ Смолян.

През годината от страна на общините не се предприеха необходимите действия за прилагане на Наредбите по отношение на отработените масла и отпадъчни нефтепродукти, батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и други лампи съдържащи живак, а именно да определят и информират обществеността за местата за смяна на отработените моторни масла, в т.ч. да определят сервизите и бензиностанциите извършващи смяната на маслата, да определят местата и поставят специално обозначени съдове за събиране на батерии и акумулатори, както и да организират прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни лампи и други лампи съдържащи живак, както и да определи пунктовете за разкомплектоване на старите автомобили. Като изключим община Смолян, която частично е решила въпроса и то само за града с възлагане на фирма ЕТ “Телекс-Христо Кондилов” и “РОБОСК” ООД да организира площадки за разкомплектоване на стари автомобили, както и изкупуване на излезли от употреба стари акумулатори от фирма “НОРД” ООД, нито една от останалите общини не направи стъпки в това отношение.

До края на 2003 год. издадените от Регионална инспекция на околната среда и водите Смолян разрешителни за дейности с отпадъци са 67, от които за 2003 г. са 25. От тях 6 за

дейности с производствени и 19 за дейности с опасни отпадъци. Издадените разрешителни по общини са дадени в таблицата по долу:

ОБЩИНА СМОЛЯН		
1.	ЕТ “Анри-64-Андрей Кехайов” гр.Смолян -П и ОО	№11-ДО-69-00/2003 г.
2.	“Рожен – 99” АД гр.Смолян – ПО	№11-ДО-72-00/2003 г.
3.	“РОБОСК” ООД гр.Смолян – П и ОО	№11-ДО-73-00/2003 г.
4.	“Рамбо” ООД гр.Смолян-ОО	№11-ДО-74-00/2003 г.
5.	”АДП – Смолян” ООД гр. Смолян - ОО	№11-ДО-75-00/2003 г.
6.	” АРЗ – Смолян” АД гр. Смолян – ОО	№11-ДО-77-00/2003 г.
7.	“ПОНС –См” АД гр.Смолян – ПО	№11-ДО-79-00/2003 г.
8.	“НОРД” ООД гр.София - ПО	№11-ДО-25-02/2003 г.
ОБЩИНА ДЕВИН		
1.	ТПК “Михалково” с. Михалково - ПО	№11-ДО-76-00/2003 г.
2.	“Хермес – 99” ООД с. Михалково-ОО	№11-ДО-82-00/2003 г.
3.	“Петрол Комерс” ЕООД – П иОО	№11-ДО-83-00/2003 г.
4.	МБАЛ гр. Девин - ОО	№11-ДО-86-00/2003 г.
5.	“Родопи – Автотранспорт” АД гр. Девин -ОО	№11-ДО-87-00/2003 г.
ОБЩИНА ДОСПАТ		
1.	ЕТ “ Салих Карамустафов-Бачи-Кемал-Карамустафов”, гр. Доспат	№11-ДО-71-00/2003 г.
2.	”Барон” ООД с.Змеица	№11-ДО-66-00/2003 г.
3.	ЕТ “Долчо – Красимир Долев” гр. Доспат -ОО	№11-ДО-80-00/2003 г.
ОБЩИНА МАДАН		
1.	”ВВС-Стил” ЕООД гр.София -ПО	№11-ДО-65-00/2003 г.
2.	ЕТ “Неджми Хутев-Мичо” гр.Мадан -ПО	№11-ДО-68-00/2003 г.
3.	“Минстрой – Родопи” АД гр. Мадан П и ОО	№11-ДО-84-00/2003 г.
4.	ЕТ”Стефан Чаръкчиев” гр. Мадан П и ОО	№11-ДО-85-00/2003 г.
5.	Горубсо – Мадан” АД гр. Мадан П и ОО	№11-ДО-89-00/2003 г.
ОБЩИНА РУДОЗЕМ		
1.	“Рудметал” АД гр.Рудозем П и ОО	№11-ДО-67-00/2003 г.
ОБЩИНА ЛЪКИ		
1.	“Горубсо-Лъки”АД, гр. Лъки - ПО	№11-ДО-70-00/2003 г.

Издадените разрешителни обхващат дейностите по събиране, временно съхранение и транспортиране на опасни отпадъци в т.ч. отработени масла, отпадъчни нефтопродукти, акумулатори и болнични отпадъци. С приемане на новия закон за управление на отпадъците отпадна изискването за издаване на разрешителни за дейности с производствени отпадъци , като се въведе регистрационен документ за фирмите образувачи производствени отпадъци и тези, които се занимават с изкупуване на отпадъци от черни и цветни метали.

2.2.Шум

Шумът се измерва през тримесечие, като пунктовете са локализиращи в общинските центрове на региона. Един от основните източници на шум продължава да бъде транспортът по големите пътни артерии и силно натоварените кръстовища в по-големите населени места. Епизодични измервания се извършват при жалба от граждани. Инспекцията е оборудвана със съвременен дигитален уред за измерване на фонов и импулсен шум.

2.3.Радиология

Изпълнителната агенция по околна среда и лабораторията по радиологичен контрол към РИОСВ – Пловдив осъществяват наблюдения на радиологичното състояние на околната среда на територията, контролирана от РИОСВ – Смолян по утвърдена мрежа от пунктове и периодичност.

Резултатите от измерванията през 2003 год. и тяхната оценка са дадени в Раздел II – по общини.

3.Комплексна фонова станция “Рожен”

Комплексна фонова станция обхваща изследвания на преноса на замърсяващи вещества и тяхното действие върху околната среда.

Информационната база на фоновия мониторинг включва данните за състоянието на компонентите на природната среда /атмосферен въздух , валежи,повърхностни и подземни води, почви и биота/ за съдържание на замърсители в тях,а също така и данни за някои метеорологични показатели.

1. Атмосферен въздух – пробите за 2003 г. са както следва:

а/ NO₂ – 248 проби при ПДК - 30µg/m³, резултатите от анализа се движат в следните граници: 0,010 –1.201 µg/m³, като максималните са предимно през м. септември.

б/ серните диоксиди-SO₂ – се регистрират автоматично и данните се изпращат в ИАОС-София.

Брой проби за серен диоксид над нормата на КФС “Рожен”			
Януари	15	Юли	1
Февруари	13	Август	3
Март	16	Септември	0
Април	12	Октомври	0
Май	5	Ноември	4
Юни	2	Декември	1

в/ прах –246 проби при ПДК - 250µg/m³

Резултатите са в следните граници: - 3,04 –152,01 µg/m³, като максималните са през април,което се обяснява с преноса на прах от пътищата след зимното опесъчаване .

г/ Pb аерозоли –55 проби при ПДК - 500ng/m³ - 0,00- 62,78 ng/m³, като максималните са предимно през м. септември.

Месец Януари 2003 год. ФС “Рожен”					
	01'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	7.7	-12.2	-3
	Налягане	hPa	834	807	821
	Влажност	отн. %	95	29	85
	Валеж - сума	mm	-	-	93
	Скорост	m/s	-	5.6	2.1
	01'2003	SO ₂	NO ₂	O ₃	прах
Мярка	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65	250	500
Минимум	5.27	0.03	40.99	3.0	0
Максимум	77.2	0.8	142.98	21.6	15.2
Средно	9.7	0.3	81.25	10.8	6.45

Месец Февруари 2003 год. ФС “Рожен”

	02'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	5.3	-17.4	-10
	Налягане	hPa	830	805	819
	Влажност	отн. %	95	9	79
	Валеж - сума	mm	-	-	84
	Скорост	m/s	-	5.6	2.4
	02'2003	SO₂	NO₂	O₃	прах
Мярка	μg/m ³	μg/m ³	μg/m ³	μg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65	250	500
Минимум	8.77	0.02	46.28	3.14	6.86
Максимум	121.07	0.410	124.14	34.36	27.42
Средно	16.72	0.170	97.13	16.52	19.77

Месец Март 2003 год. ФС “Рожен”

	03'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	-15.9	8.1	-4
	Налягане	hPa	820	829	824
	Влажност	отн. %	7	92	68
	Валеж - сума	mm	-	-	28
	Скорост	m/s	-	6.3	2.6
03'2003	SO₂	NO₂	O₃	прах	Pb
Мярка	μg/m ³	μg/m ³	μg/m ³	μg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65	250	500
Минимум	8.77	0.04	6.43	9.36	2.51
Максимум	121.07	0.745	181.26	76.32	29.00
Средно	18.39	0.291	139.65	35.29	17.75

Месец Април 2003 год. ФС "Рожен"

	04'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	4.2	22.6	10.9
	Налягане	hPa	813	835	824
	Влажност	отн. %	10.5	93.2	63.8
	Валеж - сума	mm	348.7		
	Скорост	m/s	0.2	5.67	1.88
04'2003	SO ₂	NO ₂	O ₃	прах	Pb
Мярка	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65	250	500
Минимум	7.0	0.027	57.63	6.13	0
Максимум	84.22	0.215	149.75	152.01	35.3
Средно	12.87	0.616	51.54	46.23	5.01

Месец Май 2003 год. ФС "Рожен"

	05'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	6	15	10
	Налягане	hPa	824	836	829
	Влажност	отн. %	10.48	93.2	63.81
	Валеж - сума	mm	-	-	348
	Скорост	m/s	-	5.66	2.15
05'2003	SO ₂	NO ₂	O ₃	прах	Pb
Мярка	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65	250	500
Минимум	7.0	0.027	65.23	9.17	0
Максимум	54.34	0.648	158.97	82.58	12.498
Средно	1.87	0.25	117.02	35.57	8.5

Месец Юни 2003 год. ФС "Рожен"

	06'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	10	18	14
	Налягане	hPa	825	833	829
	Влажност	отн. %	29	92	68
	Валеж - сума	mm	-	-	180
	Скорост	m/s	-	5.94	1.98
06'2003	SO ₂	NO ₂	O ₃	прах	Pb
Мярка	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65	250	500
Минимум	11.81	0.012	68.86	12.27	0.0
Максимум	40.09	0.718	158.45	49.04	7.356
Средно	16.36	0.271	115.88	31.59	4.039

Месец Юли 2003 год. ФС "Рожен"

	07'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	4.9	25.7	13.8
	Налягане	hPa	824	832	827
	Влажност	отн. %	25	92	65
	Валеж - сума	mm	-	-	78.6
	Скорост	m/s	0.08	2.22	1.91
07'2003	SO ₂	NO ₂	O ₃	прах	Pb
Мярка	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65.00	250	500
Минимум	4.5	0.03	58.8	11.9	1.84
Максимум	27.4	0.85	150.6	49.9	26.56
Средно	6.1	0.31	113.4	29.1	13.71

Месец Август 2003 год. ФС "Рожен"

	08'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	7	28	15
	Налягане	hPa	825	834	830
	Влажност	отн. %	18	94	60
	Валеж - сума	mm			75.85
	Скорост	m/s		5.41	1.89
08'2003	SO ₂	NO ₂	O ₃	прах	Pb
Мярка	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65.00	250	500
Минимум	15.34	0.014	58.2	12.2	0.00
Максимум	256.12	0.208	173.45	52.2	8.83
Средно	27.37	0.069	121.59	38.4	1.79

Месец Септември 2003 год. ФС "Рожен"

	09'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	9	29	9
	Налягане	hPa	822	834	828
	Влажност	отн. %	12	94	70
	Валеж - сума	mm	-	-	73.5
	Скорост	m/s	-	4.7	1.89
09'2003	SO ₂	NO ₂	O ₃	прах	Pb
Мярка	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65.00	250	500
Минимум	16.84	0.027	40.2	14.22	0
Максимум	165.22	1.2	136	45.94	62.77
Средно	27.57	0.37	93	27.36	35.46

Месец Октомври 2003 год. ФС "Рожен"

	10'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	-7	19	5
	Налягане	hPa	816	830	823
	Влажност	отн. %	36.16	94.5	80
	Валеж - сума	mm	-	-	96.73
	Скорост	m/s	-	7.66	1.9
10'2003	SO ₂	NO ₂	O ₃	прах	Pb
Мярка	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65,00	250	500
Минимум	18.3	0.016	26.24	0.17	2.16
Максимум	104.3	0.398	115.16	67.58	36.28
Средно	21.9	0.138	36.49	18.69	19.44

Месец Ноември 2003 год. ФС "Рожен"

	11'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	-11	17	3
	Налягане	hPa	828	832	824
	Влажност	отн. %	23	95	69
	Валеж - сума	mm	-	-	32,8
	Скорост	m/s	-	5.6	1.99
11'2003	SO ₂	NO ₂	O ₃	прах	Pb
Мярка	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65,00	250	500
Минимум	19.39	0.013	40.3	6.43	4
Максимум	82.02	0.53	100.58	44.54	15.05
Средно	22.05	0.226	72.6	17.14	8.37

Месец Декември 2003 год. ФС “Рожен”

	12'2003	мярка	минимум	максимум	средно
	Температура	°C	-15	11	3
	Налягане	hPa	810	831	824
	Влажност	отн. %	11	95	75
	Валеж - сума	mm	-	-	185.6
	Скорост	m/s	-	6.24	1.67
12'2003	SO ₂	NO ₂	O ₃	прах	Pb
Мярка	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	µg/m ³	ng/m ³
ПДК	20	30	65,00	250	500
Минимум	20.42	0.03	30.6	3.95	4
Максимум	91.43	0.498	103.8	30.09	7.69
Средно	23.24	0.178	74	12.23	5.22

2. Води.

а/ атмосферни валежи- от 59 проби, 24 са били с рН под допустимите норми т. е. от 3,8 до 5,5 – при норма рН >5.6 за атмосферни валежи над горски масиви.

месец	рН >5.6/в норма/	рН <5.6 /под норма/	месец	рН >5.6 /в норма/	рН <5.6/под норма/
Януари	1	-	Юли	4	6
Февруари	1	1	Август	6	3
Март	1	2	Септември	3	6
Април	6	1	Октомври	2	1
Май	4	3	Ноември	-	3
Юни	2	2	Декември	-	3

№	Показатели	Физикохимичен анализ на атмосферни валежи – 2003 г. на ФС “РОЖЕН”											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1.	Вид валеж	сняг	сняг	сняг	дъжд	дъжд	дъжд	дъжд	няма	дъжд	дъжд	сняг	дъжд
2.	рН	6.4	5.5	6.5	5.3	4.3	4.5	4.8	-	7.4	5.0	5.1	-
3.	Ел. пров-ст [µS/cm]	12	4.6	14	6.4	23	22	16	-	21	11.6	18	-
4.	Обща твърдост [mgeq/l]	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.16	0.2	-	0.2	0.08	0.1	-
5.	Калций [mg/l]	0.80	1.2	1.2	0.8	1.20	1.60	2.4	-	2.41	1.2	0.8	-
6.	Магнезий [mg/l]	0.50	0.24	0.24	0.48	0.24	0.97	0.9	-	0.97	0.24	0.9	-
7.	Азот – амониев [mg/l]	0.20	0.4	0.23	0.25	0.53	0.78	0.94	-	1.08	1.26	0.41	-
8.	Азот – нитратен [mg/l]	0.16	0.06	0.44	0.12	0.30	0.15	0.17	-	0.21	0.14	0.21	-
9.	Фосфати [mg/l]	0.08	0.02	0.02	0.004	0.01	0.07	0.12	-	0.23	0.06	0.34	-
10.	Сульфати [mg/l]	0.00	0.43	0.70	0.40	2.04	0.50	2.04	-	2.71	2.05	2.10	-
11.	Мед [mg/l]	0.012	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	0.008	-	0.017	<0.018	<0.018	-
12.	Цинк [mg/l]	0.033	0.040	0.132	0.063	0.169	0.077	0.043	-	2.18	0.089	1.157	-
13.	Кадмий [mg/l]	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	0.001	<0.001	<0.001	-	<0.001	<0.005	<0.005	-
14.	Манган [mg/l]	<0.001	<0.001	0.024	0.028	0.002	<0.001	<0.001	-	0.037	<0.016	<0.016	-
15.	Желязо [mg/l]	0.001	0.008	0.010	0.015	0.015	0.071	0.02	-	0.012	0.073	0.013	-
16.	Никел [mg/l]	<0.001	0.006	0.002	<0.001	0.001	<0.001	<0.001	-	<0.001	0.046	<0.015	-
17.	Олово [mg/l]	0.001	0.002	<0.001	0.001	0.025	0.004	0.015	-	<0.001	0.042	<0.009	-
18.	Арсен [mg/l]	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	0.0003	<0.001	<0.001	-	<0.001	<0.0003	0.0008	-

б/ повърхностни – 2 реки и 2 езера на територията на КФС”Рожен”.

В сравнение със същия период на миналата година р.Бяла през II и III - тримесечие има стойности за азот /амонячен/ по-високи от ПДК за I категория.

Река Чепеларска през I и III - тримесечие има азот /амонячен/ над ПДК, докато през второто тримесечие над ПДК са следните показатели: неразтворени вещества, азот /амонячен/, олово и мед.

Това се дължи на факта ,че районът е подложен на човешка дейност, а и естествения фон е богат на тежки метали.

Дебитът на реките е намалял в сравнение със същите периоди на миналата година.

Фоновы стойности на реки и езера в района на КФС “Рожен” през 2003 год.												
№	Показатели	норма	I ^{во} тримесечие		II ^{по} тримесечие		III ^{то} тримесечие				IV ^{то} тримесечие	
			р. Чепеларска	р. Бяла	р. Чепеларска	р. Бяла	р. Чепеларска	р. Бяла	езеро “Св. Дух”	езеро “Горно”	р. Чепеларска	р. Бяла
1.	Водно количество l/s	-			2.1	20	4.5	8	-	-	1	3
2.	Цвят	-	Без	Без	Без	Без	Без	Без	Без	Без	Без	Без
3.	Темп. на въздуха °С	-	7	3	14	10	11	13	18	18	6	7
4.	Темп. на водата °С	-	4.1	1.1	7.1	6.2	7.2	12.4	21	22.3	7.1	8.5
5.	pH	6-8.5	8.3	8.2	7.7	8.0	7.6	8.2	6.6	7.1	7.8	8.3
6.	Ел. пр-ст [μS/cm]	700	548	187	416	171	426	269	45.2	47.4	429	258
7.	Обща твърдост [mgеq/l]	7	4.56	1.92	4.36	1.76	4.40	2.84	0.32	0.52	4.44	2.64
8.	Калций [mg/l]	-	76.95	29.66	76.95	29.65	76.15	48.09	4.80	4.81	76.95	44.88
9.	Магнезий [mg/l]	-	8.75	5.35	6.32	3.40	7.29	5.35	0.97	3.40	7.29	4.86
10.	Разтворени в-ва [mg/l]	700	297	112	201	127	193	174	46	36	231	130
11.	Неразтворени в-ва	30	45	6	64	7	49	10	22	18	22	20
12.	Азот амониев [mg/l]	0.1	0.13	0.04	0.14	0.17	0.27	0.28	0.35	0.53	0.04	0.08
13.	Азот нитритен [mg/l]	0.002	0.73	0.65	0.27	0.87	0.37	0.06	0.06	0.11	0.47	0.15
14.	Фосфати [mg/l]	0.2	0.00	0.01	0.00	0.04	0.07	0.02	0.07	1.14	0.02	0.02
15.	Сулфати [mg/l]	200	8.99	8.67	7.14	7.18	14.9	14.8	9.9	9.9	11.80	17.33
16.	Насищане с O ₂ %	75	89	101	87.4	94.3	90	87	89	73	84.7	94.5
17.	Разтворен O ₂ [mg/l]	6	9.9	11.7	9.3	10.1	9.4	8.1	6.7	5.3	8.7	8.4
18.	БПК ₅ [mg/l]	5	1.0	0.56	2.1	1.5	3.3	1.9	4.2	4.4	1.2	1.3
19.	Перманг. окисл. [mg/l]	10	0.40	0.40	1.2	0.64	0.24	1.1	3.0	3.8	0.3	0.9
20.	Мед [mg/l]	0.05	<0.001	<0.001	0.123	<0.001	0.051	0.058	<0.001	0.002	<0.018	<0.018
21.	Цинк [mg/l]	1.0	0.171	0.343	0.10	0.009	0.791	0.968	0.031	0.029	0.303	0.073
22.	Кадмий [mg/l]	0.005	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	0.001	<0.001	<0.005	<0.005
23.	Манган [mg/l]	0.1	0.018	0.005	<0.001	0.016	0.005	<0.001	0.016	0.006	<0.016	<0.016
24.	Желязо [mg/l]	0.5	0.006	0.009	0.012	<0.001	0.020	0.015	0.055	0.371	0.050	0.010
25.	Никел [mg/l]	0.05	<0.001	<0.001	0.001	<0.001	0.002	<0.001	<0.001	<0.001	<0.015	<0.015
26.	Олово [mg/l]	0.02	0.010	0.004	0.047	<0.001	0.004	0.032	0.002	0.005	<0.009	<0.009
27.	Арсен [mg/l]	0.02	-	0.0005	0.0001	0.0001	0.0065	0.0052	0.0006	0.0004	0.00044	0.0011

3.Растителност

Изследват се 7 вида растителни проби два пъти в годината в начало и края на вегетация начало на вегетация, резултатите от анализите по следните показатели са:

а/ хлорофил и каротиноиди .

При смърч - 1год. и хвойна се регистрират завишени стойности,докато при смърч-2 год.и мъх се регистрират намаляване на стойностите.

б/електропроводимост - при всички проби се забелязва значително понижение в сравнение със същия период на 2002 г.

в/ абсолютно сухо вещество – незначителни промени.

г/ pH – стойностите се движат между 4.7 - 5.9, като стойностите се запазват, като същия период на миналата година.

д/тежки метали – общо взето резултатите са съизмерими и при 7 вида растителни проби.

край на вегетация, резултатите от анализите по следните показатели са:

а/ хлорофил и каротиноиди .

При смърч - 1г. и 2г. са завишени стойностите, докато при хвойна и мъх се регистрира намаляне.

б/ електропроводимост - при смърч 1 – 2 г. и хвойна се забелязва значително понижение в сравнение със същия период на 2002 г. , при останалите проби има завишения.

в/ абсолютно сухо вещество – стойностите са по-високи в сравнение със същия период на миналата година.

г/ рН – стойностите се движат между 4.7 - 5.9, като стойностите се запазват, както през същия период на миналата година.

д/тежки метали – общо взето резултатите са съизмерими, като при мъртва горска растителност, мъх и хвойна се забелязва намаление на стойностите при всички метали.

КФСРожен -2003 год.		в начало на вегетацията							в края на вегетацията						
№	Вид растителност	хлорофил А			хлорофил Б		каротиноиди		хлорофил А			хлорофил Б		каротиноиди	
свежо тегло		mg/kg			mg/kg		mg/kg		mg/kg			mg/kg		mg/kg	
1.	Смърч-1г.	833.04			521.18		68.24		1423			628		121	
2.	Смърч-2г.	593.44			285.22		63.62		1144			560		134	
3.	Хвойна	1211.10			736.78		125.04		1001			433		152	
4.	Мъх	529.98			453.20		57.10		973			531		165	
№	Вид растителност	рН	ел.пров.	абс.сухо.в.во	Pb	Cu	Zn	Cd	рН	ел.пров.	абс.сухо.в.во	Pb	Cu	Zn	Cd
1.	Смърч-1г.	4.4	174	48	1.23	3.08	26.2	0.09	5.0	51	55	1.10	3.50	34.8	0.02
2.	Смърч-2г.	4.5	128	45	2.03	3.07	24.4	0.04	5.0	61	59	0.67	2.72	32.3	0.02
3.	Хвойна	5.3	158	51	6.94	6.02	23.2	0.07	5.7	94	83	2.24	4.40	16.4	0.11
4.	Мъх	5.9	61	75	25.7	6.19	54.3	0.20	6.7	392	89	9.67	5.51	26.7	0.33
5.	Лишеи	4.9	121	86	1.94	7.42	57.4	0.41	5.0	132	86	27.6	8.80	63.5	0.56
6.	Мл.гор.растит.	5.3	104	85	1.20	5.84	50.1	0.28	6.2	322	92	3.71	2.84	22.3	0.08
7.	Кора от иглол.	4.7	66	84	1.13	5.38	75.1	0.16	5.0	64	87	1.80	4.10	39.7	0.10

4.Почви

Изследват се почви от 3 пункта в две дълбочини – на площадката на Национална астрономическа обсерватория, зад Мотел “Рожен”, и на връх “Снежанка”.

Съгласно новите норми за съдържание на тежки метали за фонов почви отразени в допълнения към Наредба №3/1979год. и предвид това, че района на изследване се намира в богати на руди земни пластове, почти всички резултати са над допустимите концентрации. От извършеният анализ на 18 почвени проби, броя на наднормените е даден както следва

№	Анализ на тежки метали във фонов почви	Брой проби над нормите
1	арсен	13
2	олово	17
3	кадмий	2
4	мед	12
5	цинк	14
6	кобалт	10
7	никел	11

4.Проекти и обекти с екологично предназначение

Конкретните обекти, както и сумите, с които те са финансирани или кредитирани са дадени подробно в разделите на съответните общини,където са реализирани.

№	Инвестиционни обекти	Отпуснати средства /лв/
Обекти финансирани от ПУДООС		
	Безвъзмездна помощ	
1.	Инфраструктурни обекти (канализационни системи)	2402854
2.	Екотуризм	65882
3.	Депониране и обезвреждане на отпадъци	197189
4.	Чиста и околна среда и озеленяване	3936

Кредити от ПУДООС		
1.	Алтернативни източници на електроенергия	83859
Обекти финансирани от ДБ, ОБ и собствени средства		
1.	Инфраструктурни обекти (канализационни системи, ПС)	1098237
2.	Въвеждане на на нови екологични чисти технологии в производството	128453
3.	Обекти за защита от вредното въздействие на водите	2148860
4.	Ограничаване вредното въздействие от рудодобива	232192

5.Превантивна дейност и контрол

Екологично законодателство

През 2003 г. са съставени 135 акта за установяване на административни нарушения и са издадени 23 наказателни постановления.

Най – често констатираните нарушения са извършени от кметове и кметски наместници и са за непредприемане на мерки за ликвидиране на нерегламентирани сметища и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда.

За отчетния период са обжалвани 6 наказателни постановления, една от жалбите е отхвърлена като недопустима поради просроченост, по 2 Районен съд все още не се е произнесъл, а по 3 - Окръжен съд Смолян.

Към 31.12.2003 г. са влезлите в сила 17 НП от общо съставените 23 НП, тъй като по 5 от тях не е приключило съдебното производство, а 1 НП все още не е връчено на нарушителя.

17 НП са изпратени за принудително събиране на Агенция за държавни вземания, като 7 преписки са приключени със заплащане на наложените глоби или имуществени санкции.

През 2003 год. в РИОСВ - Смолян са постъпили 26 жалби, 8 сигнала и 3 предложения.

Като неоснователни са приети 4 постъпили жалби. След извършени проверки от експерти на РИОСВ – Смолян е установено, че посоченото в жалбите не отговаря на действително установените факти. Всички останали жалби са решени в срок.

Някои от проблемите, излагани в жалбите са свързани с – нанасяне на щети от вълци и мечки върху животните, домашни кучета посещават детски площадка, неприбрана кал от уличното платно, отглеждане на крави и прасета без канализация, безразборно изхвърляне на тор в имотите на жалбоподатели и др. Най – често при решаване на жалбите се предприема налагането на принудителни административни мерки – предписания.

Три акта за установяване на административни нарушения, по повод постъпила жалба са съставени на 3 физически лица, депонирани пресен торов отпадък на нерегламентирано за това място.

Три жалби са препратени към други институции – ХЕИ и Общинска администрация, за решаване по компетентност.

Изготвен е справочник на нормативните актове по опазване на околната среда

Оценка на въздействието върху околната среда

Процедурите по ОВОС и преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС се провеждат по изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбите издадени във връзка с него.

През 2003 год. в Регионална инспекция по околната среда и водите – Смолян: са постъпили 2 доклада по ОВОС и е взето 1 Решение по ОВОС.

Експертния екологичен съвет към Регионална инспекция по околната среда и водите - Смолян е провел 1 заседание.

Не са провеждани обществени обсъждания;

Взето е 1 Решение по допускане за проектиране на инвестиционно предложение;

Взето е 1 Решение по инвестиционно предложение от отрасъл - други.

Няма обжалвани Решения по ОВОС;

Постъпили са 40 уведомления за искане преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения;

Взети са 26 Решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения;

Няма обжалвани Решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС;

Взети са 15 Решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения от отрасъл Енергийно стопанство;

Взето е 1 Решение по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения от отрасъл Инсталации в химическата промишленост;

Взети са 3 Решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения от отрасъл Други инвестиционни предложения;

Взети са 5 Решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения от отрасъл – Туризъм и отдих.

Взето е 1 Решение по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения от отрасъл Селско, горско и водно стопанство;

Взето е 1 Решение по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения от отрасъл Минно дело;

Няма отменени Решения по ОВОС, няма предложения за отнемане на лицензи;

За отчетния период са внесени 3010 лв. като такси за издаване на решения по ОВОС и преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС;

Контрола на Решенията по ОВОС се осъществява както по документи така и на място от експертите към инспекция по съответните компоненти на околната среда. Извършват се и периодични проверки на обекти на които има поставени условия за контрол на пречиствателни съоръжения или други съоръжения и инсталации. Извършват се проверки и на поставените условия в Решения по ОВОС издадени от МОСВ. Копия от протоколите от извършените проверки, се съхраняват при съответните експерти по направления. Допълнително представените документи, като разрешителни, планове, решения, проекти и др., вписани като условия в решенията по ОВОС, също се съхраняват при експертите по съответните направления за упражняване на контрол. Отчета за извършения контрол се изготвя на тримесечие от експерта по ОВОС, на базата на информацията получена от експертите по направления и поставените срокове в решенията по ОВОС.

Процедурата по ОВОС с последните изменения до голяма степен облекчи инвеститорите относно съкращаване на сроковете за получаване на решение с въвеждането на преценката за необходимостта от ОВОС. С въвеждане на регистъра по ОВОС включително и публикацията на решенията по интернет, информираността на обществеността в различните етапи от вземане на решение многократно се увеличи, което ще спомогне за ефективното и участие при вземане на решенията по ОВОС.

Издаденото решение по ОВОС е за инвестиционно предложение:

№ на Решението	Наименование на обекта	Проведена среща за обществено обсъждане	Вид на Решението				
			Премиснаване в следваща фаза на проектиране	Разрешаване реализацията на проекта по ПДОВОС	Разрешаване реализацията на проекта по ОДОВОС	Връща за доработване ПДОВОС	Не разрешаване реализацията на проекта
1-1/03	Добив на инертни материали от руслото на р. Арда от км. 173+740 до км. 180+760 в района на Община Мадан.	ДА	-	ДА	-	-	-

През изтеклата година контрола на решенията се е извършвал както следва:

- На решения издадени от РИОСВ –Смолян:

№ на Решението	Наименование на обекта	Основание за Контрол	Вид на контрола (проверка по документи / на място)	Резултати от проверката
4-2/97	“Родопска тъкан” ЕАД, гр.Смолян	Условие по ОВОС и периодичен контрол	на място и по документи	Проверка на горивната инсталация на фирмата
5-2/97	"Гамакабел " АД, гр.Смолян	Условие по ОВОС и периодичен контрол	на място и по документи	Проверка на горивната инсталация на фирмата
3-2/02	"Градска пречиствателна станция за отпадни води - Смолян" <i>гр.Смолян</i>	условия в Решението	по документи	Обекта не е започнат да се изгражда
8-6/02	“Допълнително водоснабдяване на с.Широка лъка – II ^{рм} етап”, с.Широка лъка, общ. Смолян, област Смолян	условия в Решението	по документи	Обекта не е започнат да се изгражда
9-7/02	“Реконструкция водоснабдяване с. Момчиловци – I-ви етап”, с.Момчиловци, общ. Смолян, област Смолян	условия в Решението	по документи	Обекта не е започнат да се изгражда
9-7/02	"Реконструкция водоснабдяване с.Момчиловци – I ви етап" Момчиловци, общ. Смолян	условия в Решението	по документи и на място	т.1 и 2 не са изпълнени
8-6/02	"Допълнително водоснабдяване на с. Широка лъка – II ^{рм} ", с.Широка лъка, общ. Смолян	условия в Решението	по документи и на място	т.1, 2 и 3 не са изпълнени

- На решения издадени от МОСВ по инвестиционни предложения и устройствени планове:

№ на Решение	Наименование на обекта	Контрол на	Резултат от контрола
62-13 /2001 30-09 /2001	ТУП на Спортно туристически център “ПЕРЕЛИК” с инв. Община Смолян Общ устройствен план на КК “Пампорово” с инв. МРРБ	Няма улавя със срокове	Към момента няма финансова инициатива. Обекта не стартирал
		т.10 от Решението	Не е представена програма за управление на отпадъците в РИОСВ-Смолян,
		т.11 от Решението	Не е представяно допълнение към доклада по част “ВОДИ”
11-03 /2001	Път-II-86, участък Рудозем – границата направление Ксанти, от км. 124+074 до км.134+663 с инвеститор ИАП-София	т.2 и 3 от Решението	Не са изпълнени – Към момента за пътя няма финансиране и всяка дейност по изграждането е спряла
69-21 /1999	Хидровъзел МАДАН, първо стъпало от Каскада “Горна Арда”	т.6 от Решението	В РИОСВ-Смолян не е представен план за мероприятията по укрепване на свличащата по бреговете на язовирното езеро – цялото строителство е на територията на РИОСВ - Хасково само част от язовирното езеро е на наша територия.

- На решения издадени от МОСВ по обекти в експлоатация:

№ на Решение	Наименование на обекта	Контрол на	Резултат от контрола	
			изпълнени условия, точка №	не изпълнени условия, точка №
61-13/01	“Горубсо-Лъки” АД, гр.Лъки	Програма за привеждане на дейността на обекта в съответствие с нормативната уредба по околна среда	2, 3, 6, 8, 9, 10, 12, 17, 18, 21, 22, 23	14, 16*, 20,
16-7/02	Рудник “Димов дол” на “Рудметал” АД, гр. Рудозем	Програма за привеждане на дейността на обекта в съответствие с нормативната уредба по околна среда	Всички точки са изпълнени	
40-18/02	“Горубсо-Златоград” АД, гр. Златоград	Програма за привеждане на дейността на обекта в съответствие с нормативната уредба по околна среда	2, 5, 12, 13, 15, 18, 19, 21	6, 7, 10, 14, 16, 20 не е настъпил срока за точки 9, 11.
41-18/02	“Горубсо-Мадан” АД, гр. Мадан	Програма за привеждане на дейността на обекта в съответствие с нормативната уредба по околна среда	2, 6, 8, 10, 11.1, 11.2, 13, 15, 16, 18, 20	12*, 14

Контролна дейност

През 2003год. в РИОСВ – Смолян коригираните санкции, са както следва:

№	Вид на издадените заповеди за налагане на санкции	За замърсяване на водите	За замърсяване на въздуха	За замърсяване на земната повърхност	Общо за РИОСВ
1.	Нови месечни	-	1	-	1
2.	Увеличени месечни	-	-	-	-
3.	Намалени месечни	-	-	-	-
4.	Еднократни	-	-	-	-
5.	Прекратени	2	3	-	5
6.	Временно прекратени	-	-	-	-
	Общо брой издадени заповеди	2	4	-	6

Постъпилите и приведени суми по наложени санкции през 2003 год. на територията на РИОСВ-Смолян са дадени в таблица:

I. Постъпили общо:	25459,31 лв.
от тях:	
20% приведени на МОСВ	5091,86 лв.
80% приведени на Общини	20367,45 лв.
II. Разпределение на приведените средства на:	
Община Баните	-
Община Борино	-
Община Девин	326,72 лв.
Община Доспат	-
Община Златоград	14238,87 лв.
Община Лъки	873,60 лв.
Община Мадан	-
Община Неделино	-
Община Рудозем	1165,31 лв.
Община Смолян	2926,79 лв.
Община Чепеларе	836,17 лв..

6. Информационна дейност

Информация, образование и връзки с обществеността

Приоритети за работа на информационния център към РИОСВ - Смолян са предоставяне на обективна информация за състоянието на околната среда в региона и популяризиране на механизмите за опазването, и работа с обществеността, медии и НПО, повишаване на екологичната култура на подрастващите.

За групови посещения и беседи Информационния център е посещаван от студенти на Аграрен университет – Пловдив, ПУ – филиал Смолян и Технически колеж – Смолян, а като индивидуални посещения и търсене на методическа помощ и информация за състоянието на околната среда са се обръщали студенти от различни ВУЗ от страната. От началото на годината, при групови посещения инспекцията е посетена от над 1100 ученика, като част от организираните мероприятия с учащи са били в рамките на национални кампании, а други в рамките на учебни часове по биология, химия или география.

Ключовите теми, към които насочихме общественото внимание, посредством местните медии са:

Отпадъци – управление на отпадъците, ликвидиране на нерегламентираните сметища, организация по сметосъбирането, административно – наказателна дейност на РИОСВ при констатирани нарушения.

Национални кампании - националните кампании, организирани от МОСВ, както и други по важни дати, на които се честват международни дни на опазване на околната среда, бяха широко отразени от регионалните медии, основни теми са: история на деня в национален и световен мащаб; водещи прояви организирани от РИОСВ – Смолян, отчет на извършеното в рамките на кампанията.

Биоразнообразие и Защитени територии – във връзка с приключването на процеса на прекатегоризация на ЗТ и последвалата промяна в статута на някои Защитени територии, включително и заличаване на Исторически места, РИОСВ – Смолян проведе медийна кампания за разясняване на мотивите и целите на прекатегоризацията. В началото на сезона

на събиране на лечебни растения и охлюви посредством регионалните медии осъществихме превенция в тази област на природоползване.

Освен в горе изброените направления е представяна и друга информация, популяризираща дейността на МОСВ и РИОСВ, включително и коментари по нови закони и наредби.

Неправителствени организации, работещи в областта на опазване на околната среда

През 2003 г. съвместната дейност на РИОСВ – Смолян и неправителствени екологични организации беше насочена основно към съвместни прояви в рамките на Националните кампании.

Представяме кратка информация и адрес за контакти за НПО, учредени през годината и чиято дейност е свързана с опазване и устойчиво ползване на околната среда.

Регионална туристическа асоциация “Родопи”

Адрес за контакти:

гр. Смолян

бул. “България” 14, тел. 0301 /63 420

rhodopi_as@rodopi-bg.com

Изпълнителен Директор : Георги Пампоров

РТА “Родопи” е учредена на 30.01.2003г. в гр. Смолян от представители на 64 туристически организации, частни фирми, местни власти и държавни институции. Главната цел на организацията е да подпомага устойчивото развитие на туризма в Смолянска област.

Макар и нова организацията има значителен брой прояви свързани с подобряване на туристическото предлагане и рекламата в района, но най – значимо от екологична гледна точка е създаването на Регионален план за действие за екотуризъм в западни Родопи. Плана е резултат от организираната от РТА “Родопи” тримесечна кампания, и привличане на десетки партньори от неправителствения сектор и местната власт.

РИОСВ – Смолян подпомогна изготвянето на плана, както с експертен потенциал, така и чисто технически –осигуряване на зали и презентационна техника. Считаме, че приетата стратегия е разработена на много добро експертно ниво и предвижда мерки и програми за опазване и устойчиво ползване на околната среда.

Младежка организация “Нова България”

Адрес за контакти:

Ул. “Дичо Петров” 16

Тел 0888544709

[www// novabg.hit.bg](http://novabg.hit.bg)

Председател: Георги Маринов

Организацията обединява младежи от различни Смолянски училища. Нейната мисия е обединяването на младите хора в района за участието им в патриотични и екологични прояви. Сдружението е партньор на РИОСВ – Смолян при провеждането на почти всички национални кампании и е инициатор на много акции по почистване на замърсени площи и последващото им затревяване.

Кампании и обществени инициативи

РИОСВ – Смолян взе активно участие в националните кампании, организирани от МОСВ, както като регионален координатор на общинските програми, така и с водещи прояви организирани и осъществени от инспекцията. Освен националните кампании РИОСВ – Смолян отбеляза и на 22.03 – Световен ден на водата, като организира на конференция и

дебат съвместно с клуб “Екология” към ГПЧЕ “Иван Вазов” – Смолян и Екоклуб към Икономически техникум в града.

22.04.2003 – Ден на Земята

В рамките на 19.04.2003 г. всичките 11 общини на РИОСВ – Смолян организираха почистване на населените места и благоустрояване на чешми. С цел подобен тип мероприятия, които се извършват ежегодно да не протичат кампанийно, а резултатите да са краткосрочни РИОСВ – Смолян започна акция по заличаване на всички стари замърсявания и предприемане на мерки за недопускане на повторни. В тази връзка проведехме среща с общинските кметове, експерти от МОСВ и РИОСВ и медии.

РИОСВ – Смолян се включи в две съвместни акции по почистване: почистване на градска среда и прилежащи терени около сградата на инспекцията, съвместно със служители от “Електроснабдяване” и ползватели на офиси в съседство с почистваните площи и акция по почистване на пътя Смолян – Пампорово съвместно със служители от Областно пътно управление. На водачите на МПС в почиствания участък бяха раздадени 400 листовки, подготвени от РИОСВ - Смолян, популяризиращи акцията и целящи отговорното им поведение по пътищата. В резултат на тази акция е почистен пътен участък от 14 км. и са събрани 180 чувала отпадъци. Поради общественото одобрение с което се посрещна тази акция на 22.04.2003г. ученици от Икономически техникум – Смолян също се включиха в почистването на пътен участък.

Съвместните ни прояви с училища посветени на “Деня на Земята” започнаха на 21.04.2003 г. с дискусия, организирана от ученици от осми, девети и десети клас на СОУ “Кирил и Методий” на тема “Да дадем шанс на региона в който живеем”.

Всички училища отбелязаха Деня на Земята, като организираха изложби на цветя, есета, рисунки, конкурси за най – интересни отпадъци, почистване и залесяване на пространствата около училищните дворове. РУГ – Смолян предостави посадъчен материал на РИОСВ – Смолян, които беше разпределен според заявките на училищата за озеленяване. Най – активни в озеленяването бяха ТМТ “Хр. Ботев”, които засадиха над 80 фиданки.

В рамките на инициативата на “отворени врати” на 22.04.2003 РИОСВ – Смолян посрещна групи от ученици и студенти от ГПЧЕ “Иван Вазов”, ТМТ “Хр. Ботев”, и ПУ – Филиал Смолян. Поради факта, че “отворените врати” са почти ежедневна практика в инспекцията не можем да се похвалим с голям брой посетители за деня.

На 22.04.2003 от 19⁰⁰ за участниците в изброените мероприятия организахме дискотека съвместно с Младежки дом Смолян.

На 23.05.2003г. се състоя Мултимедиината презентация на ученици от ПМГ посветена на Деня на Земята и с акцент върху екологичното състояние на Смолянски регион.

Световен ден на околната среда и Зелена седмица

Посветените на Зелената седмица мероприятия, организирани от РИОСВ – Смолян започнаха с образователна програма за най – малките – деца на възраст 4 и 5 години - ученици от ОДЗ № 11 – гр. Смолян. Мероприятието се реализира на 03.06.2003 г. и предизвика много положителни отзиви. На достъпен език децата показаха колко много знаят за заобикалящата ги среда и посредством игри и забавни въпроси научиха още за това как да я опазват, а така също и за световния ден на околната среда. Благодарение на отпуснатите средства от МОСВ и предоставените тениски и шапки, урока по екология се превърна в тържество, което завърши с екскурзия до близко изворче, около което децата почистиха и играха.

На 03.06.2003г. експерти от РИОСВ – Смолян, съвместно с радио “Чан” осъществиха радиопредаване и радио-игра, посветена на 05.06.2003. Слушателските обаждания за участие в играта показаха голям интерес към предаването и за награди бяха раздадени предоставените от МОСВ материали за кампанията.

На 04.06.2003 г. РИОСВ – Смолян съвместно с Младежка патриотично – екологична организация “Нова България” организира урок по екология и дискотека в Помощно училище “Неофит Рилски” с. Чокманово. Домът е за деца с увреждания, лишени от родителски грижи. Максимално достъпната информация, която беше представена, проведената дискотека, раздадените тениски, шапки и подаръци, закупени със средства предоставени от МОСВ превърнаха урока по екология, посветен на пети юни в истински празник за тези деца.

На 05.06.2003, колектива на РИОСВ – Смолян организира акция по почистване на района на ПЗ “Чудните мостове” и екомаршрут между хижа “Персенк” и хижа “Скални мостове”. По време на акцията ликвидирахме нерегламентирано депо с размер около 30 км², а така също и почистихме горе цитираните райони и прилежащият към защитената територия район.

Седмицата на Мобилността и 22 септември – “Ден без автомобили”

Поради голямата обществена ангажираност, както от страна на държавни администрации – Областна управа, Община Смолян, Общинска фирма Рожен Експрес, НПО – Сдружение “Родопски бъднини”, Сдружение “Екосвят Родопи”, Туристическо дружество “Карлък” и представители на бизнеса в региона, считаме че успяхме да реализираме разнообразни прояви, насочени към различни целеви групи.

На 16 септември на сградата на инспекцията беше поставен транспарант, финансиран от сдружение “Родопски бъднини” и изрисуван и изписан с логото на кампанията. Общинска фирма “Рожен експрес” постави плакати и стикери върху автобусите от градската мрежа. По този начин се създаде възможност за запознаване на широк кръг от хора с целите и задачите на провежданата инициатива. На 16 септември стартираха и още две прояви – “За всеки закупен велосипед в рамките на седмицата на мобилността – награда”, организирано от РИОСВ – Смолян и Сдружение “Родопски бъднини” и Акция по събиране на автомобили излезли от движение с цел по - достъпна и приветлива градска среда, организирано от Община Смолян. И двете мероприятия се провеждаха в рамките на цялата седмица.

На 16 септември се отбеляза Световния ден за защита на озоновия слой и в тази връзка пред ученици и учители от Смолян и региона се представи Ръководство за образование по околна среда в аспекта на проблемите на атмосферата и опазване озоновия слой “Да погледнем на горе” на Сдружение “Природа на заем” – София, като мероприятиято беше организирано от Сдружение “Екосвят – Родопи” – Смолян.

На 17 септември за първи път в Смолян се въведоха платформи за инвалиди по градския транспорт. Фирма “Рожен Експрес” направи представяне пред събралите се представители на Съюза на инвалидите – регион Смолян. Фирмата разполага с два автобуса за хора с увреждания. Мероприятието беше широко отразено в регионалните медии и получи положителна обществена оценка. Представителите на хората с увреждания оцениха инициативата и водещото послание “Достъпност”, като отлична проява и грижа към тях.

На 18 септември отново се акцентира върху обществената разгласа и разясняване на целите на кампанията, като за целта реализирахме интервю и радио – игра. Слушателските обаждания по време на предаването показаха познаване на целите на кампанията и съответно бяха наградени с рекламни материали.

С тридневен пешеходен поход – 20,21,22 септември Туристическо дружество “Карлък” се включи в седмицата на Мобилността. Подбраните маршрути бяха общодостъпни и с възможности за преустановяване на участието в различните междинни етапи и създадоха още една възможност за опознаване красивата Родопска природа.

На 20 и 21 септември, отново в рамките на кампанията, Тенис клуб – Смолян, съвместно с Областна Администрация организираха турнир по тенис. Интересен момент при провеждането на конкурса беше, че двубоя за трето и четвърто място се изигра на новоизграденият тенис – корт към почивната база на МОСВ в “Райковски ливади”.

На 22 септември от 9 .00 часа движението по ул. ”Дичо Петров” /на която се намира и РИОСВ – Смолян/ беше спряно. В затвореният участък РИОСВ извърши мониторинг на

качеството на атмосферния въздух и шума с цел сравнителен анализ с резултати от друг делничен ден и идентифициране на дела на автомобилния трафик, като източник на емисии и шум в градска среда.

В 10.30 часа в затворения участък започна конкурс за рисунка на асфалт между ученици от художествени паралелки от СОУ “Св. Св. Кирил и Методий”. За всички участници “Национални Дистрибутори” ЕООД осигуриха тениски, а Сдружение “Родопски бъднини” - награди за всички участници и празнична торта.

В 11.00 часа аварийен екип към Български младежки червен кръст направи демонстрация на спасяване и оказване на първа помощ на пострадали при автомобилна злополука.

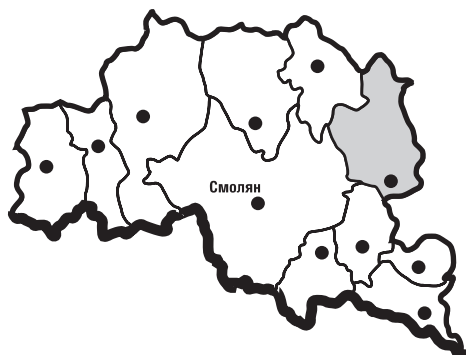
Детския празник завърши с нарязване на огромната празнична торта, изрисувана с логото на кампанията.

През месец декември децата от пет детски градини на територията на РИОСВ – Смолян се запознаха с проекта “Флупи”. Представяне на проекта направихме и в дом за деца в неравностойно положение в с. Стойките, в който се отглеждат деца от 3 до 7г., като съчетахме проявата с дарителка инициатива и със средства събрани от колектива на РИОСВ – Смолян им закупихме подаръци по повод предстоящите Коледни и новогодишни празници. Проекта “Флупи”, като форма на ранно екологично образование се посрещна с голям интерес, както от децата, така и от преподавателите в детските заведения.

РАЗДЕЛ II

Община Баните

1.Обща информация

Сътрудничество в областта на околната среда се осъществява с:

- Регионална туристическа асоциация “Родопи “
гр.Смолян – еко туризъм.

- Българска асоциация за екологичен и селски

туризъм - /БАСЕТ/ - гр.София – еко и селски туризъм.

- Асоциация на родопските общини /АРО/ - гр.Смолян

- Сдружение “Уникални Родопи “ – гр.Смолян –еко туризъм.

- Сдружение “Красиви Родопи “ – с.Кръстатича , еко и велотуризм .

- Съюз за алтернативно земеделие в Родопите – гр.Смолян – алтернативно земеделие.

- Местен съвет по туризъм - Баните.

- Женско дружество за човешки права и етническа толерантност – с.Баните – еко туризъм, алтернативен туризъм и алтернативно земеделие.

- Център за устойчиво развитие на планината – гр.Смолян – обучение в сферата на екологията.

- Читалищни и училищни настоятелства в общината

- Сдружение “Нови хоризонти “ – гр.Смолян – консултански услуги за екопроекти.

Финансирани екологични проект на територията на общината през 2003 год.:

1. Проект “Вътрешна водопроводна мрежа “ с.Дрянка – извършени са СМР на част от Главен клон I и сградни отклонения към него на стойност 96 хил.лв.Срок на започване - юни 2003 год., строител “Стифстрой” ЕООД гр.Смолян.

2. Проект “Канализация – с.Давидково “ чрез Социалноинвестиционен фонд – гр.София на стойност 209 хил.лв. – одобрен проект.

3. Проект “Природа на Родопите – да преоткриеш себе си “ с.Кръстатича , община Баните – партньори по проекта са община Баните и Клуб за екстремн спорт и планинско колоездене – гр.Пловдив.Цели на проекта – създаване на условия за развитие на алтернативния туризъм и екстремни спортове – планинско колоездене в района на община Баните , маркиране на два веломаршрута , информационни табели ,отпечатване на рекламни брошури. Проектът е реализиран с помощта на Европейската общност като част от програма Младеж.

Отрасли в общината с влияние върху околната - лека промишленост, строителство, търговия.

Видове производства с най голям дял във влиянието върху околната среда:

Добре развита е текстилната промишленост , която запазва относителния си дял в икономиката. Големите фирми на територията на общината са малко.Основен представител е “Национални дистрибутори “ ЕООД – със седалище гр.София и трикотажни цехове в селата Баните, Давидково, Загражден и Гълъбово.

- “Софтрико” ООД е втората по значимост фирма в същия отрасъл с 45 работни места. “Минерал” ООД е строителна фирма, която извършва ниско и високо строителство, добив на инертни материали, производство на бетонови изделия и асфалтобетонни смеси.

- К “Кобетстрой инженеринг” със седалище гр.Пловдив е строителна фирма , чиято основна дейност е на територията на общината.

- Българо – руското дружество “Бамос” ЕООД пренасочва своята дейност от специално производство към шивашко производство.

- Дърводобивната и дървопреработващата запазва своето стратегическо значение на общината. След възстановяване на горите се учредиха две горевладелчески кооперации – ГВК “Чифлика” и ГВК “Енихан” – Давидково.

- “Родекс” ООД - Баните е една от големите дървопреработващи фирми, а над 15 са малките семейни работилници.

- Млекосъбирането и млекопреработването дават допълнителни доходи на голяма част от населението в общината. Основна млекопреработвателна фирма се наложи ЕТ “ЕСК-67 –Емил Каралчев “ с мандра в с.Давидково.

- Общественият транспорт в общината се осъществява от частни транспортни фирми. Основен превозвач е ЕТ “Алекстранс – Златан Мересев” – с.Оряховец, изпълняващ 60 % от пътническите превози. Превоза на товари се извършва от десетки транспортни фирми “Трансимпекс” ЕООД, ЕТ “Альоша Димитров” ЕТ “Кремо Камберов “, ЕТ “Типо - LZ – Златко Димитров “ и др.

Приходиотточници в общинския бюджет, в т.ч. свързани с околната среда – 13569 лв.

Съставени са - 3 акта, свързани с неизпълнение на наредбата на общината в частта – Опазване на околната среда. Не са издадени наказателни постановления.

Най - чести нарушения на околната среда са: Депониране на битови и строителни отпадъци на не разрешените за целта места.

Разходи свързани с опазване на околната среда - 9,5% е относителния дял от всички разходи – 161006 лв.,

Приходите от такси покриват разходите за дейността на 58%.

Превантивна дейност по опазване на околната среда – Информирането на населението, за кампании, става чрез брошури. Общината участва в: седмица на околната среда, 22.09.2003 год. – европейски ден без автомобили.

2. Компоненти на околната среда

2.1. Въздух

През 2003 година са извършени две проверки на обекти без ПС. В качеството на атмосферния въздух не е настъпила промяна.

2.2. Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

1. Общо водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите, %	80%
в това число, водоснабдено от мрежите експлоатирани от ВиК ЕООД	60%
в това число, водоснабдено от собствени водоисточници	30%
2. Процент на жителите обхванати от канализиране на отпадните води, %	-
3. Наличие на пречиствателни станции за питейни води, бр.	1
4. Потребление на вода м ³ /жител. година	30

Изградени канализационни клонове и колектори по населени места през 2003 г. – няма.

Изградени нови водохващания, водоеми и външни водопроводи през 2003г. – Водоем с.Оряховец-15 117лв., Водоем Вълчан дол V=100м³ – извършени довършителни работи на стойност 6513лв.

Изградени вътрешни водопроводни мрежи, включително реконструкция на съществуващи – с.Дрянка-изградена нова и реконструкция на съществуваща водопроводна мрежа на стойност 95 934лв с финансиране от ПУДООС, въведена в експлоатация, Загражден- изграден нов водопровод 120м с диаметър ф125-полиетилен висока плътност на стойност 13000лв., Баните- реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на стойност

7400лв., реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа с.Малка Арда на стойност 17716лв.

По линия на реконструкция от “В и К”ЕООД-Смолян-в с.Давидково реконструирани водопроводи с обща дължина L=1086м, с диаметър ф75-полиетилен висока плътност и L=790м, с диаметър ф50- полиетилен висока плътност L=210м и с диаметър ф25-L=86м. Реализирани отклонения 15бр. с дължина 50м.; в с.Глогино реконструирани водопроводи с обща дължина L=124м, с диаметър ф90 и реализирани отклонения 15бр. с дължина 50м.; в с.Оряховец реконструирани водопроводи с обща дължина L=716м, с диаметър ф90-полиетилен висока плътност и L= 16м, с диаметър ф75- полиетилен висока плътност L=300м, с диаметър ф40-полиетилен висока плътност и дължина L= 300м и с диаметър ф32-L=100м. Реализирани отклонения 23бр. с дължина 314м.; в с.Баните реконструирани водопроводи с обща дължина L=185м, с диаметър ф75-полиетилен висока плътност. Реализирани отклонения 35бр. с дължина 100м.

- Водоползване студени води за питейно-битови нужди:

Общо количество подадена вода 277хил. м³, при полезно използвана вода 136хил. м³-в това число 102хил. м³ за населението и 34хил. м³ за обществени консуматори. Водопотребление 61л/ж.ден, в това число 41л/ж.ден за населението и 20л/ж.ден за обществени консуматори.

Извършване на мероприятия по реките и речните русла по линия на защита от бедствия и аварии-”Изсичане на тополи и върби по коритото на река Малка Арда”. Изграждане на мини ВЕЦ”Давидково-2” на обща стойност 2 300 000лв., като 1 500 000лв. са кредит от ПУДООС и 800 000лв са собствени средства на инвеститора. През 2003год. са усвоени 240 000лв. собствени средства на инвеститора и 81 406лв. кредит от ПУДООС.

Река Малка Арда при Баните е включена в Националната мрежа за наблюдение на повърхностни води в Република България.

Наблюдението върху състоянието на реката се извършва 12 пъти в годината. Проектната категория на реката е втора категория. През 2002год. от извършените физикохимични анализи на водите е видно, че по всички изследвани показатели не са констатирани наднормени стойности.

При проведения биомониторинг на водите при пунктовете с.Кутела, с.Славейно, с.Малка Арда се установява, че водите в горното течение при с.Кутела, с.Славейно са чисти и неповлияни от населените места, а при с.Малка Арда и с.Баните са слабо замърсени. В сравнение с 2003год. има подобрение на качеството на водите дължащи се на пълноводието на реката през годината. Извършен е и микробиологичен мониторинг на р.Малка Арда при с.Баните. Всички проби не съответстват на нормите за II-ра категория по показатели общ колититър и ешерихия колититър. За колититър и ешерихия колититър са отчетени стойности превишаващи нормите за II-ра категория.

С микробиологичните показатели се доказва, че р.Малка Арда е замърсена от населените места през които преминава.

От емитери на отпадни води на територията на Община Баните през изтеклата година са взети са 3 проби и са извършени 27 анализа. В почти всичките анализи са отчетени наднормени стойности. Това се дължи на не ефективната работа на пречиствателните съоръжения за отпадни води на проверените фирми и на неритмичното подаване на отпадни води за преработка. На нарушителите са наложени санкции и са взети са мерки за подобряване на работата на съоръженията.

2.3.Земи и почви

През 2003 г. приключиха геолого-проучвателните работи по издаденото разрешение за търсени и проучване на подземни богатства – строителни материали № 29 / 05.11.2001 год. от МРРБ на площ “Канарата”, зем. Сливка, общ. Баните, обл. Смолян. Беше присъдено търговско откритие на фирмата извършила търсенето и проучването и запасите се заведоха в баланса на страната. Предстои отдаването на същите на концесия. Няма промяна в

структурата на земеделските територии в общината, като основни култури продължават да бъдат картофите и тютюна

3. Фактори на въздействие

3.1. Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 7093 души, живеещи в 19 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати 9 населени места – с.Баните, с.Дрянка, с.Оряховец, с.Давидково, с.Малка Арда, с.Вишнево, с.Гълъбово, с.Стърница, и с.Загражден, като последните четири села са включени през 2003год. Населението на тези населени места е 6313 жители, което представлява 89% от общото население на общината. Формираните отпадъци на жител съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 135кг/ж/год. Нормата е под средната за страната.

Битовите отпадъци се депонират на общинско депо в местността Киселка, което се експлоатира от 1989г. През 2003г. депонираните битови отпадъци са 850т. Депото не отговаря на нормативните изисквания и предстои закриване му до 2007г. Съгласно НПУДО, след закриването на депото битовите отпадъци от общината ще се извозват на регионално депо за ТБО гр.Смолян.

Съгласно утвърдения от МОСВ график за поэтапно закриване на нерегламентираните сметища на територията на страната за периода 2003-2007г. през 2003 са закрити 4 броя, с прощ 2,7 дка.

Независимо от факта, че 89% от населението е обхванато в организирано сметосъбиране продължава изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места. При проверки от страна на РИОСВ-Смолян се констатираха замърсени площи с битови отпадъци в следните населени места:

№	Населено място	Констатирани нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	Дка	брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	с.Давидково	3	0.2	3	0.2	2
2.	с.Загражден	2	1	2	1	2
3.	с.Вишнево	1	0.8	1	0.8	3
4.	с.Стърница	0	0	0	0	1
	Общо	6	2	6	2	8

През 2003 г. са съставени 5 акта на кметове и кметски наместници и са издадени 2 наказателни постановления за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003г. от общината е 13569лв, направените разходи са 23457лв.

Строителни отпадъци

В общината няма регламентирани депа за строителни отпадъци. Същите се депонират на депото за битови отпадъци. През 2003г. са депонирани 65 т. строителни отпадъци.

Производствени и опасни отпадъци

Фирма “Дистрибутори” ЕООД осъществяваща дейност на територията на общината е представила информационна карта за образуваните през 2003 година производствени отпадъци с общо количество 196 тона, които са депонирани на депото за ТБО на гр.Смолян. Няма постъпили информационни карти за образувани опасни отпадъци.

3.2.Шум

Критични райони по отношение на автотранспорта.

- с. Баните централна част и обходен път за с.Вишнево, ул.”Дичо Петров”;
- с. Оряховец – кръстовище Смолян – Баните – Давидково с население 881 жители, живеещи в близост до критичния район – 250 жители;
- с. Давидково – ул.”Европа “ с население 1078 души , живеещи в близост до критичния район 351 жители.

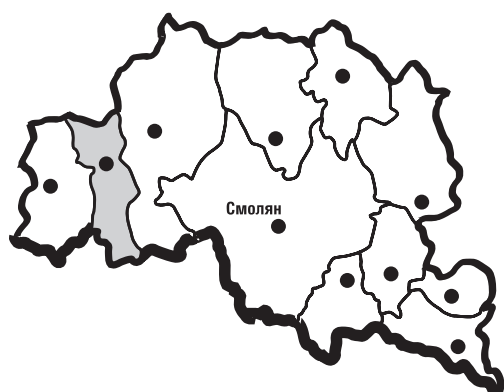
Извършен е ремонт на два пътни участъка: - Пътен участък с.Вишнево – с.Гълъбово; - Пътен участък с.Давидково – с.Манастир.

3.3.Радиология

През 2003 г. не са извършвани наблюдения и измервания на радиационното състояние в общината.

4.Проекти и обекти с екологично предназначение

№	О Б Е К Т	ФИНАНСИРАН ОТ	СТОЙНОСТ НА ОБЕКТА /лв/	УСВОЕНИ СРЕДСТВА ЗА 2003г/лв/	ЗАБЕЛЕЖКА
1	2	3	4	5	6
1	Мини ВЕЦ – с.Давидково-2	Безлихвен кредит от ПУДОСС-МОСВ Собствени средства	1 500 000 800 000	81 406 240 000	Строителството на обекта продължава
2	Вътрешна водопроводна мрежа с. Дрянка	ПУДОСС-МОСВ Община Баните	96 000	95 934	Обекта е въведен в експлоатация
3	Вътрешна водопроводна мрежа Баните	Държавен бюджет Община Баните	21 630	21 630	Обекта е въведен в експлоатация
4	Обекти за защита от вредното въздействие на водите	Държавен бюджет Община Баните	49 746	49 746	Обекта е въведен в експлоатация

Община Борино

1.Обща информация

Сътрудничество в областта на околната среда е извършено с учители, ученици, членове на НПО “Био-Еко-Бек”.С тях съвместно са разработени проекти “За почистване от отпадъци и озеленяване на прилежащи площи към водни обекти- ПРОЛЕТ 2003”.

На територията на Община Борино няма финансирани екологични проекти през 2003г.

На територията на община Борино функционират държавни, общински, кооперативни и частни фирми от отраслите промишленост, строителство, горско стопанство, търговия, съобщения и др. Влиянието на тези отрасли е в нормативните граници на основните компоненти на околната среда, преценяват се като незамърсяващи атмосферата, въздуха, водата и почвата.

Текстилната промишленост запазва относителния си дял - тя заема около 50 % от икономиката.

През следващите години като главна задача, ще бъде перспективното развитие на туризма и селското стопанство. В областта на туризма в местността “Кастракли” ще се довърши построяването на курортното селище, ще се направи “еко пътека” свързваща ягодинско-триградския район.

В селското стопанство се отглеждат картофи и фасул, в ограничени площи- предимно за задоволяване на домакинските потребности. През 2002г. бяха засети 126дка. с лавандула. Условието за отглеждането ѝ са благоприятни, но финансовите затруднения не позволиха увеличаване на площите с още 60дка. през 2003г.

Производствата с най голямо влияние върху околната среда са

ЕТ “Улан”- млекопроизводство, с.Борино, обл.Смолян, ул.”Дъга” №5, президент: Джамал Уланов, тел. 03042/27-78.

“Кери”-ООД – млекопроизводство, с.Борино, обл.Смолян, ул.”Липа” №4, президент: Кемал Алиев, тел.03042/21-40.

ЕТ “Симо Юнчев”- дърводобив и дървопреработване, с.Ягодина, общ.Борино, обл.Смолян, президент: Симо Юнчев.

ЕТ “Али Велиев – САЯ”, дърводобив и дървопреработване, с.Борино, обл.Смолян, ул.”Арда” №10, президент Али Велиев, тел.03042/21-10.

Броят на актовете е незначителен, приходите от тях възлизат на около 1,5% .

Най-чести нарушения на околната среда са изхвърлените ТБО по малки локални сметища, намиращи се около периферията на местността “Хайдушки дол”.

Разходите свързани с опазване на околната среда за 2003г. възлизат на 20 377лв., относителният им дял от всички разходи в общината е 1.50% .

Приходите от таксите за услуги в областта на управлението на отпадъците и водите е 17 365лв., около 85% от приходите покриват разходите.

Информирането на населението за дейността по опазване на околната среда става чрез информационно табло пред ОбА-Борино, и кабелната телевизия “БОРИНО-САТ”.

2.Компоненти на околната среда

2.1.Въздух

През 2003 година са извършени три проверки на обекти без ПС. Дадени са две предписания. През изминалата година е въведена в експлоатация - “Газстанция” към “Бензиностанция на ЕТ “Мустафа Джебир- Орион-МД”.

2.2.Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

1.Общо водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите,%	100%
в това число,водоснабдено от мрежите експлоатирани от ВиК ЕООД	100%
в това число,водоснабдено от собствени водоизточници	-
2.Процент на жителите обхванати от канализиране на отпадните води,%	75%
3.Наличие за пречиствателни станции за питейни води,бр.	3
4.Потребление вода куб.м./жител/година	59

Изградени канализационни клонове и колектори по населени места през 2003год.:

- с. Борино - изградени канализационни клонове с L=200м и диаметър ф200, обхванато население около 150жители

- с. Буйново - изградени канализационни клонове с L=100м и диаметър ф300, обхванато население около 40жители

- с. Ягодина - изградени канализационни клонове с L=70м и диаметър ф200, обхванато население около 32жители

- с. Кожари - изградени канализационни клонове с L=20м и диаметър ф200, обхванато население около 16жители

Изградени нови водохващания, водоеми и външни водопроводи през 2003год.-изграден нов външен водопровод с дължина L=2500м. за с.Борино.

Изградени вътрешни водопроводни мрежи, включително реконструкция на съществуващи.

Реконструкция на съществуващ вътрешен водопровод с.Борино -3 000 метра.

Реконструкция на съществуващ вътрешен водопровод с.Ягодина -1 000 метра.

Реконструкция на съществуващ вътрешен водопровод с.Чала -1 500 метра.

Реконструкция на съществуващи вътрешни водопроводи, извършена от "В и К"ЕООД-Смолян:

- с.Чала-тръби РЕНД ф75/6 с дължина L=600м и ф50/6 с дължина L=100, водопроводни отклонения 68бр.

- с.Кожаре-тръби РЕНД ф75/6 с дължина L=900м

- с.Ягодина-тръби РЕНД ф75/10 с дължина L=100м

-с.Борино-тръби РЕНД ф160/10 с дължина L=1900м

Общо количество подадена вода 208 хил. м³, при полезно използвана вода 106 хил. м³, в това число 156хил. м³ за населението и 52хил. м³ за обществени консуматори. За с.Борино подадената вода е 124хил.м³/год., в това число 93 хил.м³ за населението и 31 хил.м³ за обществени консуматори. Водопотреблението е 75л/ж.ден, в това число 59л/ж.ден за населението и 16л/ж.ден за обществени консуматори.

Извършени мероприятия по реките и речните русла по линия на защита от бедствия и аварии.

Изградени нови мостове над р.Буйновска по пътя за с.Буйново - 4бр.

Издадени разрешителни по Закона за водите

Разрешителни за водоползване:

- "Родопска Турс"ЕООД-Борино-"Ваканционно селище "Кастракли"-разрешително № 1642/17.06.2003год. за водоползване от карстов извор с цел питейно-битово водоснабдяване.

От емитери на отпадни води на територията на Община Борино през изтеклата година са взети са 3 проби и са извършени 27 анализа. В почти всичките анализи са отчетени наднормени стойности. Това се дължи на не ефективната работа на пречиствателните съоръжения за отпадни води и на неритмичното подаване на отпадни води за преработка. На нарушителите са наложени санкции и са взети мерки за подобряване на работата на съоръженията.

2.3.Земи и почви

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общината, като основна култура продължава да бъдат картофите заемащи 5700 дка и етерично маслени – лавандула 153 дка.

През м.септември 2003 г. се извърши пробонабиране на почвени проби за вкисляване от два пункта в района на общината утвърдени от ИАОС.

Пункт Борино 1 срещу Водна кула - рН в 1n KCl е от 4.7-средно кисела реакция до 5.4-слабо кисела реакция с 97 до 99 % наситеност на почвите с бази т.с. няма вредно вкисляване на почвата.

Пункт Борино 2 срещу чешмата под параклиса - рН в 1n KCl е от 4.1-силно кисела реакция до 5.4 – слабо кисела реакция с 92 до 99 % наситеност на почвата с бази т.с. степента на вредно вкисляване е почти слабо.

През 2003 г. от площ 60 дка са взети 12 проби в които е установена зараза от нематода по картофите.

3. Фактори на въздействие

3.1. Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 4652 души, живеещи в 5 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати 2 населени места – с.Борино и с.Чала, с общ брой население 3399 жители, което представлява 73.06% от общото население на общината. Формираните отпадъци на жител съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 294 кг/ж/год., което е в съответствие със средната норма за страната.

Битовите отпадъци се депонират на общинско депо в местността Хайдушки дол, което се експлоатира от 1979г. През 2003г. депонираните битови отпадъци са 1000 т. Депото не отговаря на нормативните изисквания и е предстоящо закриване му. Съгласно НПУДО, след закриването на депото битовите отпадъци от общината ще се извозват на регионално депо за ТБО с.Барутин.

Съгласно утвърдения от МОСВ график за поэтапно закриване на нерегламентираните сметища на територията на страната за периода 2003-2007г., през 2003 са закрити 4 на площ 4.5 дка:

Констатираны са през 2003г. при проверки от страна на РИОСВ-Смолян нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци в следните населени места:

№	Населено място	Констатираны нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	дка	Брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	с.Борино	3	2.5	3	2.5	2
2.	с.Ягодина	6	0.36	6	0.36	2
3.	с.Буйново	4	4.24	3	3.5	2
4.	с.Чала	8	3.03	6	0.6	2
5.	с.Кожаре	1	0.05	1	0.05	2
	Общо	22	10,18	19	7,01	10

През 2003г. са съставени 6 акта на кметове и кметски наместници за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003 г. от общината е 17365 лв, направените разходи са 20377 лв.

Строителни отпадъци

В общината няма регламентирани депа за строителни отпадъци. Същите се депонират на депото за битови отпадъци, като за 2003 г. са 75 т.

Производствени и опасни отпадъци

Три фирми от общината са представили информационни карти за образуваните дървесни производствени отпадъци, ЕТ “Мустафа Бонгуев”, СД ”ЮМИС-Иванови и сие”, ЕТ Али Велиев-САЯ” и ЕТ “Кемал Алиев -63”, чието количество възлиза общо на 112 тона , които са депонирани на депото за ТБО. Поради липса на суровини фирма ЕТ “Мустафа Бонгуев” е преустановила дейността си през годината.

На собствениците на бензиностанции “Орион” МД и “Бориком”, както и ЕТ “Ахмед Ибиш” собственик на автосервиз е предписано да кандидатстват за получаване на разрешителни по чл.37 от Закона за управление на отпадъците.

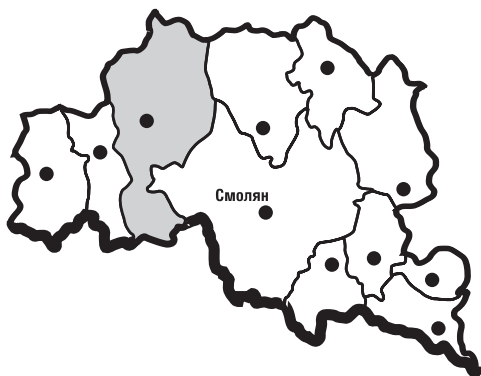
3.2.Шум

Критични райони по отношение на автотранспорта.

На територията на общината не са регистрирани големи транспортни участъци източници на шум. С цел подобряването на акустичното състояние в с. Борино са асфалтирани улиците: “Омана”, “Извора”, “Панорама”, “Катя Ванчева” и е извършен ремонт на пътния участък от с.Борино до м.”Кастракли”.

3.3.Радиология

Няма измервания за радиационното състояние на територията на общината.

Община Девин

1.Обща информация

Общината продължава да поддържа контакти с Асоциацията на еколозите от общините в България /АСЕКОБ/, която е доброволно, не правителствено, не политическо обществено и просветно сдружение с идеална цел, учредена през 1993 г. със задача да осигурява пълна гласност по екологичните проблеми

на общините и да работи за подобряване на околната среда.

В областта на околната среда общината сътрудничи с местни не правителствени организации – Сдружение “Партньори за местно развитие – Девин” – гр.Девин, Екосдружение “Силивряк” – гр.Девин, Пещерен клуб “Силивряк” – с.Триград, с участието на бизнеса и отделни групи от населението. Поддържа контакти и със Сдружение “Природа на заем” – гр.София, Федерация на природозащитни сдружения “Зелени балкани” – гр.Пловдив, Фондация “Триград” – с.Триград.

Финансирани екологични проект на територията на общината през 2003 год. са:

- МТСП – ПРООН – проект “Красива България”

- Продължава и през 2003 г. проект “Изработване и монтаж на указателни табели и информационни карти на територията на община Девин;

М О С В – ГР. СОФИЯ

Проект “Екотуризъм и екопътеки на територията на Община Девин” (завърши през 2003 г.)

Отрасли в общината с влияние върху околната среда са: Туризъм, дървопреработване, селско стопанство, хранително-вкусова промишленост, като доминират дейности от отрасъл селско и горско стопанство, лека, хранително - вкусова и шивашка промишленост.

Промишлеността и промишлените дейности в общината са представени от предприятия на машиностроенето, електрониката, дървообработването, отделни цехове на леката, хранително - вкусовата и други подразделения на промишлените дейности с местно значение. Най-голям дял имат търговските фирми в секторите: транспорт, съобщения, промишленост, строителство. Други отрасли от областта на услугите, където броят на функциониращите фирми е относително висок, са хотелите и общественото хранене, транспортът и съобщенията. В общественото стопанство е застъпено производството както на хранителни, така и на нехранителни стоки /хляб и хлебни изделия, мляко и млечни изделия, месо и колбаси, бутилиране на минерална вода, рибовъдство, дърводобив и дървопреработване/. Около 90 % от фирмите са с местонахождение в гр.Девин. Перспективите за развитие на общината са в областта на туризма и съпътстващите го дейности, в т.ч. и тези от леката и хранително-вкусовата промишленост. През 2004 г. се очаква да бъдат въведени в експлоатация големи туристически комплекси в гр. Девин (4 бр.) и др. населени места с приблизителен общ брой легла - 200. Тенденцията за увеличение на туристическите обекти ще продължи и през следващите години.

Видове производства с най голям дял във влиянието върху околната среда:

Наименование на фирмата	Отрасъл	Адрес, Телефон
1. "Родопи лес" – АД – гр.Девин	Лека промишленост	Гр.Девин, ул."Родопи" № ,тел.22 56
2."Лесинвест" – АД гр. Смолян - цех – гр.Девин	Дървообработване	Гр. Девин, ул. "Опълченска", тел.38 62
3. "Ватия" ЕАД – гр.София, Рудник "Флуорит" - с. Михалково		С.Михалково, тел. 327
4. "Виастройинженеринг"–гр.Смолян, Асфалтова база с. Грохотно		С. Грохотно
5."Родопи автотранспорт" – АД – Девин- управление и автопарк – автогара	Транспорт	Гр.Девин, ул."Ст.село" № 2, тел. 25 81
6."Девин колбас" ЕООД – гр.Девин	Хранителновкусова	Гр.Девин, ул."Ст.село" № 4, тел.
7."ПАЛ – БГ" – гр.София, "Салмо С" – с.Беден	Хранително вкусова	М.Беденски бани, Тел. 26 30
8." Хидро " ООД – гр. Девин	Строителство	Гр.Девин, ул."Цв.Зангов" № 1а, тел.23 02
9. ЕТ "Юлиян Исаков"-Триград- мандра	Хранително вкусова	С.Триград, Тел. 267
10. ЕТ "Ирина Якимова"-с.Лясково- мандра	Хранителновкусова	С.Лясково

Съставен е 1 акт за промишлено отглеждане на животни в жилищна среда, без да са спазени санитарно-хигиенни и екологични изисквания.

Разходите свързани с опазване на околната среда са – 134 070 лв., в т.ч. за сметосъбиране и извозване 126 679 лв., относителен дял – 9.93 %;

Приходите от такси за услуги в областта на управление на отпадъците за 2003 г. покриват 97.53 % от извършените разходи, като 2.47 % са за сметка на общинския бюджет. В сравнение с предходни години се наблюдава значително намаление на разходите за сметка на общинския бюджет – 60 % за 2001 г. , 40.8 % за 2002 г. и 2.47 % за 2003 година.;

Превантивна дейност по опазване на околната среда се осъществява чрез съобщения, видеофилми в местните кабелни телевизии (гр.Девин, кв. Настан, с.Грохотно, с.Гьоврен, с.Триград, с.Селча, с.Брезе, с. Лясково), местния радиовъзел на общината, на таблата във всички населени места, разпространение на листовки и др.материали. Ежегодно общината организира пролетна кампания за почистване на населените места. Също така взема участие и в организираните национални кампании, свързани с околната среда. Общината организира, съвместно с инвеститорите, обществени обсъждания на екологични доклади.

2. Компоненти на околната среда

2.1. Въздух

През 2003г са извършени 4 проверки на обекти без ПС и четири проверки на обекти с ПС. Стойности от емисионното измерване през 2003г на обект Асфалтова база-Грохотно към “Виастройинженеринг”ООД-Смолян са следните:

№	ОБЕКТ	ИЗМЕРЕНИ СТОЙНОСТИ				
		сажди НДЕ - 50 мг/м ³	серни оксиди НДЕ - 1700 мг/нм ³	азотни оксиди НДЕ - 450 мг/нм ³	въглероден окис НДЕ - 170 мг/нм ³	прах (н.т.) НДЕ - 150 мг/м ³
1	Асфалтосмесител Д117	-	1370	90	5575	2006

За наднормено замърсяване на въздуха по показатели серни и азотни оксиди е наложена текуща ежемесечна санкция на обект Асфалтова база-Грохотно към “Виастройинженеринг” ООД-Смолян.

През изминалата година обектите които бяха въведени в експлоатация в общината и които оказват влияние върху компонент въздух са: “Нафтопункт” на “Девин”АД; Комбинирана сграда с настройка” към Бензиностанция на “Петрол-Комерс”ЕООД-Девин.

В качеството на атмосферния въздух не е настъпила промяна.

2.2. Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

	ПОКАЗАТЕЛИ	МЯРКА	СТОЙНОСТ
1.	Общо водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите	%	100
	в т.ч. водоснабдено от мрежите, експлоатирани от ВиК ЕООД	%	100
	в т.ч. водоснабдено от собствени водоизточници	-	-
2.	Жители, обхванати в канализац. мрежа	%	78
3.	Наличие на пречиств.станции за пит. води	Брой	2
4.	Потребление на вода	м ³ /жит.год	30

Извършените реконструкции на водопроводни мрежи от “В и К”ЕООД - Смолян са:

- довеждащ водопровод на гр. Девин “Балдарана” с диаметър ф125/16 и дължина L=450м

- улица “Горица и Балканска”-тръби РЕНД ф90/6 и дължина L=257м, тръби РЕНД ф90/10 и дължина L=250м; брой отклонения 19-тръби РЕНД ф25/10 и дължина L=167м

- улица “Витоша”-тръби РЕНД ф50/10 и дължина L=90м; брой отклонения 9-тръби РЕНД ф25/10 и дължина L=51м

- улица “Балкан”-тръби РЕНД ф90/6 и дължина L=122м, тръби РЕНД ф90/10 и дължина L=200м; брой отклонения 15-тръби РЕНД ф25/10 и дължина L=170м

- улица “Освобождение”-тръби РЕНД ф90/10 и дължина L=300м, тръби РЕНД ф75/6 и дължина L=50м, тръби РЕНД ф50/10 и дължина L=100м; брой отклонения 18-тръби РЕНД ф25/10 и дължина L=250м и тръби РЕНД ф32/10 и дължина L=50м

-кв.”Настан”, улица “Пионерска”-тръби РЕНД ф90/10 и дължина L=200м; брой отклонения 10-тръби РЕНД ф25/10 и дължина L=130м

-с.Стоманово-тръби РЕНД ф25/10 и дължина L=50м и тръби РЕНД ф32/10 и дължина L=100м

Общото водоползване на студени води с цел питейно-битово водоснабдяване за Община - Девин възлиза на 1 030 хил. м³- за население 773 хил.м³ и обществени консуматори 257 хил. м³, в това число за гр. Девин - 698 хил. м³ - за населението 524 хил. м³ и обществени консуматори 144 хил. м³. Водопотреблението за общината е 88 л/ж.ден - за населението

69л/ж.ден и 19л/ж.ден за обществени консуматори, в това число за гр.Девин-63л/ж.ден, за населението 37л/ж.ден и 26л/ж.ден за обществени консуматори.

Получени през 2003 г. сертификати за минерални води, които са публична общинска собственост:

- Сертификат № 81 / 14.07.2003 г. на Министерство на здравеопазването за натурална минерална вода от водоизточник – сондаж № Настан – 2, находище на минерална вода “Настан - 2”, кв.Настан, гр.Девин, Община Девин, Област Смолян със следните предназначения: за питейно, инхалационно и външно балнеолечение и балнеопрофилактика и като натурална минерална вода на водоизточника или в бутилиран вид, вкл. и газирана;

- Сертификат № 83 / 20.11.2003 г. на Министерство на здравеопазването за натурална минерална вода от водоизточник – каптиран естествен извор “Барутен извор”, находище на минерална вода “Девин – Барутен извор”, гр.Девин, Община Девин, Област Смолян със следните предназначения: за питейно и външно балнеолечение и балнеопрофилактика;

Извършени процедури по учредяване и изграждане на СОЗ, по Наредба № 3/2000 г.;

I. Термоминерално находище “Девин” – учредена СОЗ за сондажи № 3, 5 и 6, съгласно Заповед № РД – 1018/ 28.01.2001 г. на МОСВ. Изградени са I, II и III пояс – не е приета окончателно СОЗ.

II. Термоминерално находище “Беденски бани” – учредена СОЗ за сондажи № 3а, 4 и шахтов кладенец, съгласно Заповед № РД – 1016/ 28.01.2001 г. на МОСВ. Не са изградени I, II и III пояс – не е приета окончателно СОЗ.

III. Термоминерално находище “Михалково” – в момента се изработва проект за СОЗ.

Извършени мероприятия по реките и речните русла по линия на защита от

бедствия и аварии – подпорни стени – в гр. Девин (река Девинска): L - 154 м¹, Н_{ср} – 3.50 м; с. Лясково (река Лясковска): L - 120 м¹, Н_{ср} – 2 м; път IV 19776 Тешел – Триград – Кестен (река Триградска): на км 3⁺¹⁰⁰ - L - 25 м¹, Н_{ср} – 4 м; на км 15⁺²⁰⁰ - L - 96 м¹, Н_{ср} – 2.50 м; на км 16⁺⁹⁰⁰ - L - 60 м¹, Н_{ср} – 2.50 м.

Издадени разрешителни по Закона за водоите.

Разрешителни за водоползване:

- “Юпитер 05”ЕООД-Пловдив-разрешително № 1426/29.01.2003год. за водоползване от р.Чурековска с цел производство на ел.енергия.

- ЕТ”Долчо-Красимир Долев”-Доспат-разрешително № 1594/19.05.2003год. за водоползване от р.Триградска с цел производство на ел.енергия.

- ДДС”Извора”-Девин-разрешително № 1619/02.06.2003год. за водоползване от р.Въча с цел рибопроизводство.

- Хидровъзел”Цанков камък”-“НЕК”АД-София-разрешително № 0020/20.05.2003год. за водоползване от р.Въча с цел производство на ел.енергия.

- “ПАЛ БГ”ЕООД-София-разрешително № 300063/27.08.2003год. за водоползване от “Карстов извор 1,2” с цел рибопроизводство.

- “Родопи АТ”АД-Девин-разрешително № 300003/28.05.2003год. за водоползване от шахтов кладенец в терасата на р.Въча с цел промишлени нужди.

- “СТС-Слаботочкови съединители”АД-Девин-разрешително № 1516/25.03.2003год. за водоползване от извор”Настан” с цел производствени нужди.

- ДДС”Извора”-Девин-разрешително № 1390/13.01.2003год. за водоползване от извор”Настан” с цел рибопроизводство.

Разрешителни за ползване на воден обект.

- “ХИДРО”ЕООД-Девин-“ТМСИ-Забрал”-разрешително № 0794/06.06.2003год. за ползване на воден обект р.Въча с цел заустване на производствени отпадни води.

- ТПК”Михалково”-с.Михалково-разрешително № 1002/31.07.2003год. за ползване на воден обект р.Чурековска с цел заустване на производствени отпадни води.

Извършван добив на инертен материал през 2003год.:

- р.Триградска в участък”Чанлъка-1” от “Виастройинженеринг”ООД-Смолян.

- р.Триградска в задбаражно пространство на водохващането на деривация “Тешел-Девин” от ЕТ”Драма-Владимир Гърбелов”-Девин.
- р.Въча в района на устието на р.Широколъшка от ЕТ”Драма-Владимир Гърбелов”-Девин.

От отпадни води от предприятия и градска канализация на гр. Девин през изтеклата година са взети 6 проби и им са извършени 45 анализа. В част от анализите са отчетени наднормени стойности. Това се дължи на не ефективната работа на пречиствателните съоръжения за отпадни води и на замърсяването на отпадните води от домакинствата на гр. Девин.

2.3.Земи и почви

В р-к”Флуорит”, с. Михалково подземен добив и геолого-проучвателни работи не са извършвани през 2003 год. Единствено е работил преработвателния цех към рудника със суровини доставяни от вътрешността на страната по утвърден годишен инженерен проект за тази дейност.

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общината, като основна култура продължава да бъдат картофите заемащи през 2003 г 9080 дка, които са със 620 дка по-малко спрямо 2002 г. През 2003 г. при анализиране на 69 проби взети от общо 367.7 дка в 11 от тях е установена зараза с нематода като са поразени общо 46 дка, от които: в Брезе 29 дка, Лясково 11 дка, Кестен 4 дка и Триград 2 дка.

3.Анализи по фактори на въздействие

3.1.Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 14788 души, живеещи в 16 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати 2 населени места - гр.Девин с кв.Настан и с.Михалково, с общ брой население 7811 жители, което представлява 52.82% от общото население на общината. Формираните отпадъци на жител съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 501кг/ж/год. Нормата за натрупване на битови отпадъци е нереална, тъй като не се води отчетност за постъпилите отпадъци на общинското депо.

Битовите отпадъци се депонират на общинско депо в местността Кръстец, което се експлоатира от 1975г. През 2003г. депонираните битови отпадъци са 3919т. Депото не отговаря на нормативните изисквания и предстои закриване му. Съгласно НПУДО, след закриването на депото битовите отпадъци от общината ще се извозват на регионално депо за ТБО с.Барутин.

През 2003 год. са закупени 4 броя контейнери – 4м³, разположени в гр.Девин.

Констатиран са през 2003г. нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци в следните населени места:

№	Населено място	Констатираны нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	дка	брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	с.Беден	4	2	2	2	2
2.	с.Брезе	2	0.6	0	0	2
3.	с.Грохотно	1	1	0	0	1
4.	с.Гьоврен	3	3	3	3	2
5.	с.Жребово	2	0.6	2	0.6	2
6.	с.Кестен	3	1.13	3	1.13	2

1	2	3	4	5	6	7
7.	с.Лясково	1	0.8	1	0.8	2
8.	с.Михалково	4	0.29	2	0.15	2
9.	с.Селча	3	0.25	3	0.25	2
10.	с.Стоманово	1	1.3	0	0	2
11.	с.Триград	4	4	3	3	6
12.	с.Чуриково	1	1	0	0	1
	Общо	29	15,97	19	10,93	26

През 2003г. са съставени 11 акта на кметове и кметски наместници за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003 г. от общината е 123556 лв, направените разходи са 126679 лв.

Строителни отпадъци

В общината няма регламентирани сметища за строителни отпадъци. Същите се депонират на депото за битови отпадъци, като за 2003 те са 2613 т.

Производствени и опасни отпадъци

За образуване производствени отпадъци през годината са представени 2 броя информационни карти. Едната е от "Родопи Лес" АД, възлизаци на 42 тона дървесни отпадъци, т.е. с около 10 пъти по-малко спрямо 2002 г., които са оползотворени чрез изгарянето им в парен котел, използвайки отделената топлина за изсушаване на дървен материал след разбичването му. Втората карта е от рудник "Флуорит" към "Ватия" АД представляващи утайки – 40 тона, които са депонирани на място.

В резултат на дадените предписания през годината фирмите "Петрол комерс" ЕООД - гр.Девин - Карамфил Каров, "Родопи автотранспорт" АД - гр.Девин и "Хермес-99" ООД - с.Михалково, получиха разрешителни по чл.37 от ЗУО за дейност с опасни отпадъци, както и представиха отчетни карти Декларации за образуваните през годината и очакваните през 2004 г. отпадъци.

Все още не е получила разрешително Бензиностанция, ГТП, автосервиз и автомивка – собственост на "МВМ" - Манол Киряков, гр.Смолян.

3.2.Шум

Данни за транспортните средства в градския транспорт.

Транспортни средства	Общ брой	Пробег, км	Последен ремонт	Основен ремонт -1
Автобуси на градския транспорт	2	56 000	2003 г.	2003 г. (1 бр.) изв. се в момента (1бр.)

Процент от общия брой автобуси с подменени двигатели или с проведени други мероприятия за подобряване на техническото им състояние - 50 %;

Промишлени обекти източници на шум

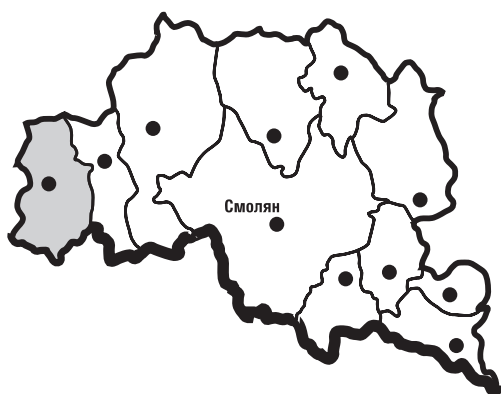
На територията на общината съществуват 27 постоянни източника на производствен шум като само 7 от тях са с непрекъснато действие. Те са разположени предимно в промишлени зони и въздействието им върху населението е минимално.

3.3. Радиология

Резултатите от наблюденията и измерванията през 2003 г. в пунктовете гр. Девин и с. Михалково показват, че радиационния гама фон е $0,17 \mu\text{Sv/h}$ и е в границите на характерния естествен гама фон за региона.

Във взетите почвени проби също не са установени завишени съдържания на естествени радионуклеиди.

Пункт	Специфична активност, Bq/kg			
	U - 238	Ra - 226	Cs - 137	Th - 232
1. гр. Девин	40,64	28,27	39,75	55,45
2. с. Михалково	26,32	22,92	26,25	45,10

Община Доспат

1. Обща информация

За 2003 год. Община Доспат е нямала пряко сътрудничество по проекти и дейности свързани с околната среда.

През 2003 год. е финансиран проекта по програма ФАР “Изграждане на депо за ТБО” в с. Барутин.

С успех се развива туризма в общината - привлекателна дестинация е яз. Доспат. Застъпени са отраслите: лека промишленост - шивашка, трикотажна, обувна, дърводобивна и дървопреработвателна, рибопроизводство, картофопродукция и тютюнопроизводство.

Няма съставяни актове за нарушение свързани с околната среда. Разходите свързани с опазване на околната среда са 82691 лв. Приходите от такси покриват разходите за дейността на 75 % Превантивна дейност по опазване на околната среда – информиране на населението, кампании, брошури - участие на общината, населението, предприятията и училищата във всички инициативи на МОСВ, информиране на населението чрез обяви, кабелна телевизия.

2. Компоненти на околната среда

2.1. Въздух

През 2003 година са извършени три проверки на обекти без ПС. Дадени са две предписания. През изминалата година обекта въведен в експлоатация, влияещ върху компонент въздух е “Разширение на газстанция с бензиностанция” на “Мира” ООД-с. Барутин. В качеството на атмосферния въздух не е настъпила промяна.

2.2. Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

1. Общо водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите, %	100 %
в това число, водоснабдено от мрежите експлоатирани от ВиК ЕООД	100 %
в това число, водоснабдено от собствени водоизточници	0
2. Процент на жителите обхванати от канализиране на отпадните води, %	55,96 %
3. Наличие на пречиствателни станции за питейни води, бр.	1бр.
4. Потребление на вода $\text{m}^3/\text{жител.година}$	$48\text{m}^3/\text{ж.год.}$

В с.Барутин е изграден канализационен клон с дължина 90 м. от бетонови тръби Ф500 и дължина 60м от бетонови тръби Ф300 , като са обхванати 38 жители.

Извършена е реконструкция на външен водопровод - с.Барутин:

- реконструкция етернитов водопровод ф200 с тръби полиетилен висока плътност РЕНД ф250/16-204м

Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа в гр.Доспат:

- площад"НАТО"- реконструкция етернитов водопровод ф60 с тръби полиетилен висока плътност РЕНД ф75/10-300м

- нов водопровод "Промислена зона"- I-ви етап РЕНД ф90/10 с дължина 855м.

Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа в с.Барутин:

- реконструкция етернитов водопровод ф60 с тръби полиетилен висока плътност РЕНД ф75/10-400м и водопроводни отклонения 35бр- РЕНД ф32/10 и дължина 515м.

Регистрирани през 2002 год. нови водоизточници за питейно – битови нужди и кладенци, съгласно Чл. 60 от Наредба № 1 /2000. - няма

Общо подадена вода за Община-Доспат-575хил. м³, при полезно използвана вода 288 хил.м³, в това число за население 225хил. м³ и 53хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за Община-Доспат е 76л/ж.ден, в това число 60л/ж.ден за населението и 16 л/ж.ден.

Общо подадена вода за гр.Доспат-255хил. м³, при полезно използвана вода 165 хил.м³, в това число за население 130хил. м³ и 35хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за гр.Доспат е 60л/ж.ден, в това число 47л/ж.ден за населението и 13 л/ж.ден.

Разрешителни за ползване на воден обект

- ЕТ"Георги Терзиев"-Доспат-разрешително № 0878/17.02.2003год. за ползване воден обект р.Доспатска за хидрогеоложко проучване с цел добив на подземни води.

Река Доспатска след гр.Доспат също е включена в Националната мрежа на повърхностни води в Република България.

Наблюдението върху състоянието на реката се извършва 12 пъти в годината. Проектната категория на реката е втора. Отпадните води на гр.Доспат, заедно с регулирано изпусканите води от яз. "Доспат" формират водния отток на реката след гр.Доспат.

На р.Доспат има три пункта за наблюдение.

Първия пункт е на яз. "Доспат" преди язовирната стена, втория на яз. "Доспат" след язовирната стена. Не са регистрирани наднормени стойности по изследваните показатели.

На пункт р.Доспат сред гр.Доспат са регистрирани наднормени стойности по следните показатели: нитритен азот – 0,43мг/л. при норма 0,04мг/л., неразтворени вещества – 113мг/л. при норма 50мг/л., фосфати –2,72мг/л. при норма 1мг/л. Това състояние на реката се дължи на изхвърлянето на непречистени води от канализационната мрежа на гр.Доспат.

С извършения биологичен мониторинг на р.Доспатска се потвърждава констатацията, че реката след гр.Доспат е замърсена с органични вещества. При с.Барутин БИ 2-3, водите са средно замърсени. Това е видно от проведения микробиологичен мониторинг. Всички взети водни проби (5бр.) не съответстват на нормите за II-ра категория водоприемник съгласно Наредба №7 по показателите колититър и ешерихия колититър. Отчетените стойности превишават с няколко порядъка нормите за II^{pa} категория водоприемник.

От отпадни води от предприятия и градска канализация на гр. Доспат през изтеклата година са взети са 8 проби и им са извършени 68 анализа. В почти всички проби са отчетени наднормени стойности. Това се дължи на не ефективната работа на пречиствателните съоръжения за отпадни води на фирмите и на замърсяването с отпадните води от домакинствата на гр. Доспат. Предприети са мерки за подобряване на работата на съоръженията.

2.3. Земи и почви

През 2003 г. в общината няма допълнително нарушени и рекултивирани терени.

През 2003 год. е издадено разрешение за търсене и проучване на подземни богатства-метални полезни изкопаеми, № 230 / 20.06.2003 год. на площ "Доспат" от МОСВ, която площ обхваща територии на общ. Доспат и общ. Борино. Срока на разрешителното е 3 год.

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общината, като основна култура продължава да бъдат картофите заемащи 7300 дка и тютюн 2000 дка. През 2003 г. от извършени 7 проби на обща площ от 28 дка в общината е установена зараза от нематода по картофите в 3 от пробите, от които е установено заразяване - в Барутин на 10 дка и в Змеица на 5 дка.

3.Анализи по фактори на въздействие

3.1. Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 10337 души, живеещи в 8 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати 4 населени места - гр.Доспат, с.Барутин, с.Змеица, и с.Каська, с общ брой население 7700 жители, което представлява 74.49% от общото население на общината. Формираните отпадъци на жител съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 350кг/ж/год., което е в съответствие със средната норма за страната. В броя на обслужваното население не са отчетени курортистите посещаващи региона през летния сезон.

Битовите отпадъци през настоящата година се депонираха временно в непосредствена близост до новоизграждащото се депо и са 2700т.

Закупени са 7 контейнера – 4м³, като се разпределени както следва– гр.Доспат -2., с.Каська - 2., с.Змеица - 2, с.Барутин – 1. Общия брой на другите съдове е: - 120бр. – 0,11м³, съответно гр.Доспат-105 бр., с.Каська-5 бр. и с.Змеица-20 бр.

Констатирано, е че нерегламентирани сметища и замърсени с битови отпадъци са:

№	Населено място	Констатирани нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	дка	брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	гр.Доспат	4	1	3	0.6	2
2.	с.Барутин	3	1.5	2	1	2
3.	с.Змеица	2	5	2	5	2
4.	с.Каська	1	0.05	1	0.05	2
5.	с.Любча	4	4.3	4	4.3	2
6.	с.Бръщен	4	1.5	3	0.5	2
7.	с.Црънча	4	1.2	4	1.2	2
8.	с.Чавдар	5	2	5	2	2
	Общо	27	16,55	24	14,65	16

Съставени са 9 акта на кметове и кметски наместници и е наложено едно наказателно постановление за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003г. от общината е 61936лв, а направените разходи са 82691лв.

Строителни отпадъци

В общината няма регламентирани депа за строителни отпадъци. Същите се депонират на депото за битови отпадъци. През 2003 г. депонираните строителни отпадъци са 400 т.

Производствени и опасни отпадъци

Отчет за образувани през 2003 година производствени отпадъци са представили “Индуриал – Бор” гр.Доспат, “Нитекс” АД, “Доспат лес” ЕАД и ЕТ “Джамал Лавчи”, като общото количество възлиза на 1681 тона, което е с 1036 тона в повече спрямо 2003 г., дължащо се на реално отчетените количества дървесни отпадъци от “Доспат лес” ЕАД. От общо образуваните отпадъци са оползотворени 1307 тона. През годината са издадени две разрешителни по чл.37 от ЗУО на фирмите ЕТ”Долчо- Красимир Долев и ЕТ “Салих Карамустафов – Бачи.”

3.2.Шум

Критични райони по отношение на автотранспорта

- гр. Доспат – кръстовище на ул.”Малтепе” за гр.Смолян, гр.Пазарджик и гр.Пловдив, ул.”Зорница” – с.Барутин и границата, ул.”Ал. Стамболийски” за гр.Гоце Делчев;

- гр.Доспат – кръстовище на автогарата, ул.”Тракия” за гр.Пазарджик, гр.Велинград, ул.”Малтепе” за гр.Пловдив, гр.Смолян, с.Барутин и ул.”Ал. Стамболийски” за Гоце Делчев - Благоевград - Кулата.

В гр. Доспат е изпълнен обход на площад “Първи май” по ул. “Люляк“, като е забранено движението на тежки МПС.

Промислени обекти източници на шум

- Дърводелски цех - “Доспат лес“– промишлена зона;
- Дърводелски цех - бивше ЗДМ - промишлена зона;
- Дърводелски цех – “ Индуриал бор “ - промишлена зона.

3.3.Радиология

Резултатите от наблюденията и измерванията през 2003 г. в пунктовете гр. Доспат и с. Барутин показват, че радиационния гама фон е 0,16 - 0,21 $\mu\text{Sv/h}$, което е в границите на характерния естествен гама фон за региона.

Във взетите почвени проби също не са установени завишени съдържания на естествени радионуклеиди.

Пункт	Специфична активност, Bq/kg			
	U - 238	Ra - 226	Cs - 137	Th - 232
1. гр. Доспат	93,57	90,90	30,26	82,78
2. с. Барутин	101,79	87,79	14,19	108,65

Взетите и анализирани водни проби от р. Доспат и р. Осинска са със следните показатели :

Пункт	Радиохимичен анализ		
	Обща бета радиоактивност, Bq/l	U, mg/l	Ra – 226,mBq/l
1. р. Доспат	0,207	<0,008	<30
2. р. Осинска	0,185	<0,008	<30
ПДК	0,750	0,6	150

През 2003 г. продължиха констатациите на завишени стойности на радиоактивния гама фон, повишени концентрации на съдържание на радионуклеиди в дънните утайки и рудничните води, излизащи от затопените пространства на бившия уранодобивен участък “Изгрев”, с. Барутин.

В границите на участъка и на площите, върху които са водени геологопроучвателна и добивна дейности са констатирани наднормени стойности на измерваните радиологични показатели :

1. Местността “Картофена нива” – (бивш руден отвал)

- гама фон – 0,45 – 1,30 $\mu\text{Sv/h}$;

- завишени специфични активности на :

Специфична активност, Bq/kg			
U - 238	Ra - 226	Pb - 210	K - 40
до 2369,63	до 5013,50	до 4575,38	до 936,41

2. Участък “Изгрев”- (места на бивша сорбция и претоварна дейност на рудата)

- гама фон – 0,18 - 0,60 $\mu\text{Sv/h}$;

- завишени специфични активности на :

Специфична активност, Bq/kg			
U - 238	Ra - 226	Pb - 210	K - 40
до 694,10	до 812,86	до 680,36	до 808,76

(геологопроучвателна шолня №32)

- гама фон – 0,25 - 0,35 $\mu\text{Sv/h}$;

- завишени специфични активности на :

Специфична активност, Bq/kg			
U - 238	Ra - 226	Pb - 210	K - 40
66,14	до 72,90	63,76	782,39

Рудничните води излизащи от затопените пространства на бившия рудник и от геологопроучвателните изработки също са с наднормени съдържания и замърсяват съответните водоприемници :

	Радиохимичен анализ		
	Обща бета радиоактивност, Bq/l	U, mg/l	Ra – 226, mBq/l
Измерени стойности	до 5,480	до 1,056	до 545
ПДК за II кат. водоприемник	0,750	0,6	150

Във връзка със задълженията по смисъла на ПМС № 74 / 27.03.1998 г. за ликвидиране на последствията от добива и преработката на уранова суровина за 2004 г. са разчетени и заложили в програмата на “Екоинженеринг – РМ” ЕООД, гр. София следните средства:

1. Пречиствателно съоръжение за водите от у-к “Изгрев”

- задание за проектиране и работен проект – срок за изпълнение: 31.12.2004 г.

- изпълнение проекта – срок: преходен.

2. Обслужване на мониторингова мрежа за у-к “Изгрев”

- актуализация на работния проект и изграждане на мрежата – срок за изпълнение:

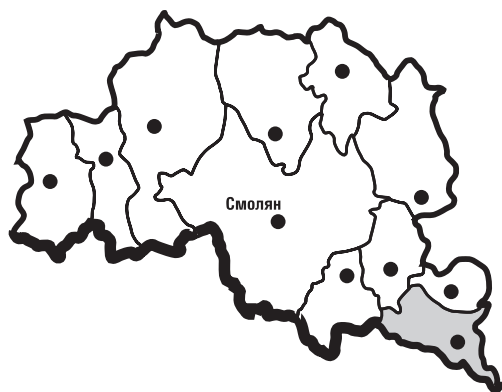
01.09.2004 г.

4. Проекти и обекти с екологично предназначение

№	О Б Е К Т	ФИНАНСИРАН ОТ	СТОЙНОСТ НА ОБЕКТА /лв/	УСВОЕНИ СРЕДСТВА ЗА 2003г/лв/	ЗАБЕЛЕЖКА
1	2	3	4	5	6
1	Водопровод към ТБО гр. Доспат	ПУДОСС-МОСВ	148 364	147 115	Обекта е въведен в експлоатация

Община Златоград

1. Обща информация

Сътрудничество в областта на околната среда е с: Център за развитие на Община Златоград, Асоциация на родопските Общини; Национално сдружение на Общините в Република България; ДГС "ЕКОГЛАСНОСТ"; Държавно лесничейство гр.Златоград; Ловно-рибарски дружинки; Общинска мрежа за енергийна ефективност "Екоенергия";

Партньорство с Община Хрисуполис, Република Гърция; Партньорство с Община Фукуока, Япония; Сътрудничество между Община Златоград, Неделино и с.Бенковски, Община Кирково за решаване на проблема със битовите отпадъци.

През 2003 г. на територията на община Златоград са финансирани както следва:

- Главен колектор I с.Старцево – фирма – изпълнител Екотермалинженеринг "София – 285 595 лв;

- Главен колектор IА гр.Златоград–фирма – изпълнител "Минстрой" гр. Мадан

Отрасти в общината с влияние върху околната среда - Значително влияние върху околната среда е оказало в миналото , а и сега дейността на миннодобивното предприятие "Горубсо – Златоград" АД.

Рудодобивна дейност в региона се е развивала още от римско време. "Горубсо" като държавна фирма съществува от 1955 г. В момента дружеството е с 80 % частен капитал и 20 % държавно участие. В с. Ерма река е построена флотационна фабрика, която осигурява преработката на добитата руда. Отпадъците от тази фабрика се събират в хвостохранилище, което е построено на връзката между р. Гюдюрска и р. Ерма. 13 мил. м³ материал е съхранен в хвостохранилището.

Приходиизточници в общинския бюджет, в т.ч. свързани с околната среда; такси – 113 025, глоби – 5 570;

Най - чести нарушения на околната среда – изхвърляне на отпадъци на неразрешени места, изсичане на дървета, .

Разходи свързани с опазване на околната среда, относителен дял от всички разходи в общината – 2.51 % се явяват разходите за опазване на околната среда ;

Ниво на такси за услуги в областта на управление на отпадъците и водите, сравнение с предходни години;

Такса	2001	2002	2003	2004
Физически лица	6 ‰	5‰	5‰	5‰
Юридически лица	16‰	16‰	12,5‰	12‰
Цена на 1 м ³ извозен отпадък	7,02 лв.	7,85 лв.	7,85 лв.	10,00 лв.

Разходите са 131322 лв, приходите са 118 595 лв или приходите не покриват разходите с 10.70 %;

За информиране на обществеността по въпросите на околната среда се използва кабелна телевизия, местен вестник и др. За информиране и ангажиране на гражданите в общинските акции по почистване използваме брошури, разлепване на обяви на специално определените за целта от общината места, специално обръщение към гражданите по кабелната телевизия.

2. Компоненти на околната среда

2.1. Въздух

През 2003 г. са извършени 15 проверки на обекти без ПС, дадени са и 8 предписания. Извършена е и проверка на пречиствателно съоръжение в обогатителна фабрика Ерма река. Стойности от емисионното измерване през 2003г на обект “Белотекс-95” АД-Златоград са следните:

№	ОБЕКТ	ИЗМЕРЕНИ СТОЙНОСТИ				
		сажди НДЕ - 50 мг/м ³	серни оксиди НДЕ - 1700 мг/м ³	азотни оксиди НДЕ - 450 мг/м ³	въглероден окис НДЕ - 170 мг/м ³	прах (н.т.) НДЕ - 150 мг/м ³
1	Белотекс 95- ПКМ 4	690	1181	675	-	-

За наднормено замърсяване на въздуха по показатели сажди и азотни оксиди на “Белотекс95” АД е наложена текуща ежемесечна санкция.

През изминалата година обектите които бяха въведени в експлоатация в общината и които оказват влияние върху компонент въздух са: “Бензиностанция” на “Златоград-Авто транспорт” АД и “Хлебопекарна” на ЕС-БИ-ЕН.

Оранжерии в град Златоград не работеха през изминалата година.

Проблем в общината е действащото в момента градско сметище, което не отговаря на екологичното законодателство. През 2003г се извършиха мероприятия, които ограничиха достъпа до депото и намалиха възможността от непрекъснато палене на отпадъците депонирани на него, както и от разпространението на неприятни миризми.

2.2. Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

1	Общо водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите, %	98
	в това число, водоснабдено от мрежите експлоатирани от ВиК ЕООД	94
	в това число, водоснабдено от собствени водоизточници	6
2	Процент на жителите обхванати от канализиране на отпадните води, %	56
3	Наличие на пречиствателни станции за питейни води, бр.	няма
4	Потребление на вода м ³ /жител/година	60 м ³ /ж.г (л/ж.д)

Изградени канализационни клонове и колектори по населени места през 2003 год., обхванато население.

”Главен колектор I A” – гр.Златоград – през 2003г. са усвоени 227423 лв. по решение на Управителния съвет на НФОС. Обекта не е въведен в експлоатация. След цялостната му реализация в колектора ще се включат мрежите на 3000 човека.

“Канализация с.Старцево” – “Главен колектор III” и “Главен колектор I” – усвоена е годишна задача от 358412 лв. Колекторите не са въведени в експлоатация.

Канализация ул.”Миньорска” – гр.Златоград – положени са канализационни тръби ф300 по дължина 70 м – стойност 2131лв. – собствени бюджетни средства.

Изградени вътрешни водопроводни мрежи, включително реконструкция на съществуващи.

Улица “Беловидово” гр.Златоград – реконструкция етернитов водопровод ф200 мм с водопроводни тръби от полиетилен висока плътност ф160/10–720м; брой отклонения-73бр. с обща дължина на отклоненията 365м – тръби РЕНД ф63/10-65м - ф32/10-100м; ф25/10-200м

Улица “Хаджи Димитър” гр.Златоград – реконструкция етернитов водопровод ф100 мм с водопроводни тръби от полиетилен висока плътност ф90/10–100м; брой отклонения-15бр. с обща дължина на отклоненията 365м – тръби РЕНД ф32/10-100м

Улица “Крайречна” гр.Златоград – реконструкция етернитов водопровод ф80 мм с водопроводни тръби от полиетилен висока плътност ф90/10–147м; брой отклонения-5бр. с обща дължина на отклоненията 365м – тръби РЕНД ф32/10-75м

Улица “П.Р.Славейков” гр.Златоград – реконструкция етернитов водопровод ф80 мм с водопроводни тръби от полиетилен висока плътност ф90/10–220м; брой отклонения-28бр. с обща дължина на отклоненията 300м – тръби РЕНД ф32/10-200м - ф25/10-100м

Общото водоползване в Община-Златоград възлиза на 848 хил.м³/год., в това число 627 хил.м³ за населението и 221 хил.м³ за обществени консуматори. Общото водоползване за гр.Златоград възлиза на 632хил.м³, в това число 468хил.м³ за населението и 164хил.м³ за обществени консуматори. Водопотребление за Община-Златоград 112л/ж.ден, в това число 83л/ж.ден за населението и 29л/ж.ден за обществени консуматори, а за гр.Златоград е 62л/ж.ден за населението и 21 л/ж.ден за обществени консуматори.

Ежегодно община Златоград организира почистване на речното корито с цел защита от бедствия и аварии.

Разрешителни за водоползване.

- “ГОРУБСО-Златоград” АД-Златоград-разрешително № 1665/11.08.2003год. за водоползване от яз.”Златоград” с цел производство на ел.енергия.

Разрешително за ползване на воден обект.

- Община-Златоград-разрешително № 300212/23.12.2003год. за ползване на воден обект с цел преминаване на р.Голяма с водопровод за с.Старцево.

- Община-Златоград-разрешително № 300212/23.12.2003год. за ползване на воден обект с цел заустване на отпадни води в р.Върбица от ГПСОВ-Златоград.

От отпадни води от предприятия, рудници и градска канализация на гр. Златоград и населени места в общината през изтеклата година са взети са 10 проби и им са извършени 97 анализа. В част от пробите са отчетени наднормени стойности. Това се дължи на не ефективната работа на пречиствателните съоръжения за отпадни води на фирмите и на замърсяването на отпадните води от домакинствата на гр. Златоград. Рудничните води са замърсени предимно с йони на тежки метали. Предприети са мерки за подобряване на работата на съоръженията и за ограничаване на замърсяванията от бита и от рудниците.

2.3. Земи и почви

През 2003 год. е издадено разрешение за търсене и проучване на подземни богатства-метални полезни изкопаеми № 235 / 01.08.2003 год. на площ “Генерал Гешево” от МОСВ, която площ обхваща територии на общ. Златоград и общ. Неделино. Срока на разрешителното е 3 години.

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общината, като основни култури продължават да бъдат картофите и тютюна.

3. Фактори на въздействие

3.1. Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 15085 души, живеещи в 11 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати 7 населени места - гр.Златоград, с.Долен, с.Старцево, с.Аламовци, с.Кушла, с.Цацаровци, с.Ерма река, с общ брой население 14865 жители, което представлява 98.54% от общото население на общината. Формираните отпадъци на жител

съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 330кг/ж/год., което е в съответствие със средната норма за страната.

Битовите отпадъци се депонират на общинско депо в местността Гюргенджик, което се експлоатира от 1972г. През 2003г. депонираните битови отпадъци са 4986т. Съгласно НПУДО, след закриването на депото битовите отпадъци от общината ще се извозват на регионално депо за ТБО гр.Мадан.

Съгласно утвърдения от МОСВ график за поетапно закриване на нерегламентираните сметища на територията на страната за периода 2003-2007г. през 2003 е закрито сметището в с.Старцево с площ 0,8дка.

Независимо от факта, че 98,54% от населението е обхванато в организирано сметосъбиране продължава изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места. При проверки от страна на РИОСВ-Смолян се констатираха замърсени площи с битови отпадъци в следните населени места:

№	Населено място	Констатирани нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	дка	брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	с.Старцево	3	0.9	3	0.9	2
2.	с.Ерма река	Коритото на реката	5	Коритото на реката	5	3
3.	с.Долен	Коритото на реката	3	Коритото на реката	3	2
4.	с.Аламовци	3	0.6	3	0.6	2
5.	с.Страшимир	2	0.8			2
	Общо	10	10.3	8	9.5	11

През 2003г. са съставени 3бр. актове на кметове и кметски наместници за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003г. от общината е 113025лв, направените разходи са 131025лв.

Строителни отпадъци

В общината няма регламентирани сметища за строителни отпадъци. Същите се депонират на депото за битови отпадъци. През 2003г. депонираните строителни отпадъци са 580т.

Производствени и опасни отпадъци

Три фирми от общината са представили информационни карти за образуваните през 2003 година производствени отпадъци “Белотекс” АД,”ЗММ-Златоград” АД и “НОРД” ООД, чието количество възлиза общо на 448 тона, което е с 326 тона в повече спрямо 2002 г.. От тях за вторична преработка са предадени 432 тона. Информационни карти отчет и декларации за опасни отпадъци са представили “Златоград -Автотранспорт” АД Златоград – отработени масла 1.5 т, и МБАЛ “Д-р Асен Шопов” – 2.2 тона болнични отпадъци.

3.2.Шум

Няма извършвани измервания.

3.3.Радиология

Резултатите от наблюденията и измерванията през 2003 г. в пунктовете гр. Златоград и с. Ерма река показват, че радиационния гама фон е 0,11 - 0,18 $\mu\text{Sv/h}$, което е в границите на характерния естествен гама фон за региона.

Във взетите почвени проби също не са установени завишени съдържания на естествени радионуклеиди.

Пункт	Специфична активност, Bq/kg			
	U - 238	Ra - 226	Cs - 137	K - 40
1. гр. Златоград	47,51	54,72	25,59	692,03
2. с. Ерма река	18,58	18,31	0,05	469,26

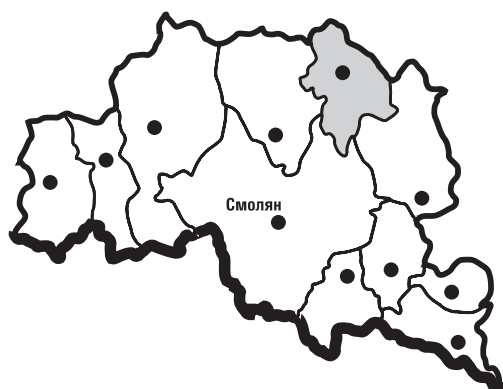
3.4. Земни недра

През 2003 г. “Горубсо-Златоград” АД, гр. Златоград продължи работата по добив и първична преработка на полиметална (оловно-цинкова) сулфидна руда в Ермореченското рудно поле. Извършван бе добив от участъците “Южна Петровица”, “Шумачевски дол-Андрю” и “Мързян-север”. Добитата руда бе преработвана в Ермореченската обогатителна фабрика.

Гореописаните дейности са провеждани по утвърдени, съгласно действащата нормативна уредба, годишни инженерни проекти за добив и първична преработка на подземното богатство.

4. Проекти и обекти с екологично предназначение

№	ОБЕКТ	ФИНАНСИРАН ОТ	СТОЙНОСТ НА ОБЕКТА /лв/	УСВОЕНИ СРЕДСТВА ЗА 2003г/лв/	ЗАБЕЛЕЖКА
1	2	3	4	5	6
1	Главен колектор -IA гр.Златоград	ПУДОСС-МОСВ Община Златоград	2 510 000	227 423	Строителството на обекта продължава
2	Главен колектор -IA и канализация с.Старцево	ПУДОСС-МОСВ Община Златоград	5 751 545	358 412	Строителството на обекта продължава

Община Лъки

1.Обща информация

Сътрудничество в областта на околната среда се осъществява с:

РИОСВ – Смолян - при вземане на важни решения се съгласува с експертите.

През 2003 год. проект спечели СОУ”Хр. Ботев“, разработен от ученици съвместно с еколога

от ОБА- гр. Лъки на тема “Най-икономичен проект за почистване на замърсени територии от битови отпадъци, залесяване и разделно събиране“, обявен от МОСВ. Стойност на проекта - 2000 лв. Срокове за изпълнение на заложените дейности - 30.10 2003 год.

Отрасли в общината с влияние върху околната среда:

Селско стопанство - От 2002 год. в с. Манастир по проект по Програма САПАРД се разработва малиново насаждение на площ от 27 дка

Туризм - в община Лъки на този етап се очертават две населени места с приоритет развитието на селски туризм - с. Манастир и с. Борово. На места, около с. Манастир периодично се допуска образуване на нерегламентирани сметища от преминаването на туристи до определени обекти, представляващи интерес за тях. По пътя за м. “Кръстова гора” също от пешия преход на богомолци се налага периодично почистване на земите около

главния път. Преди около 1 месец такава кампания за почистване на местността бе проведена от Скаутска организация - гр. Лъки, на която бяха събрани 160 полиетиленови чувала с битови отпадъци.

Индустрия - представена от отраслите рудодобив, лека промишленост /главно трикотажно производство, дърводобив и дървопреработване. Местните предприятия "Лъки-Инвест" АД и "Преспа – Лъки" АД осигуряват основната заетост на населението. Преструктурирането на икономиката и най – вече миннодобивната промишленост затрудни икономическото развитие на общината. Все още като водещ отрасъл предприятието "ГОРУБСО" АД осигурява заетост на 618 лица /131 жени и 487 мъже /, от 750 работещи през 2000 год.

Второто по големина предприятие "Преспа Лъки " АД специализирано в трикотажното производство създава заетост на 176 лица /142 жени и 34 мъже /. Предприятието е изключително зависимо от външните пазари. Работи усилено в посока на модернизирание на производството.

Производства с най-голям дял във влиянието върху околната среда:

"Лъки-Инвест"АД - миннодобивна промишленост, тел.03052 / 20-46-Изпълнителен Директор, ул. "Освобождение "№2

Завод "Преспа-Лъки"АД- лека промишленост, трикотажно производство на облекла, тел. 03052/ 21 71- Изпълнителен Директор, гр. Лъки, ул."Възраждане "№39

"Консорциум "Лъки- строителна дейност, тел.03052/20-02- Б. Русев

Приходоизточниците в общинския бюджет са собствените приходи, заеми и субсидии от Републиканския бюджет. За опазване на околната среда приходоизточник е НФООС- гр. София, чиито средства постъпват по параграф 88 на бюджетна сметка. На този етап от НФООС са отпуснати средства за изграждане на обект "Главен събирателен канал и канализационна мрежа в гр. Лъки "- 487 383 лв. за 2001 год. За 2002 и 2003 год. средства не са отпускани .

През 2003 год. актове не са съставяни . На трима нарушители на Наредба № 1/ изхвърляне на битови отпадъци извън контейнерите за ТБО/ на ОбС- гр. Лъки са наложени глоби от по 5 лв. от кметски наместник на с. Манастир

Най - чести нарушения на околната среда са: Образуване на нерегламентирани сметища от битови отпадъци в населените места.

Разходите , свързани с опазването на околната среда са в размер на 71 829 лв или това е 4,2 % от общия бюджет на община Лъки.

Такси в общината се събират за следните услуги: сметопочистване, сметоизвозване и почистване на обществени места. Събраните средства за 2003 год. са 63 252 лв. от такси. Направените разходи са 71 829 лв. за извършване на тези услуги през 2003 год.

Приходите покриват 88 % разходите за осъществяване на дейността по управление на твърдите битови отпадъци.

ОбА- гр. Лъки поддържа вече създадената традиция за информирание на населението за дейностите по опазване на околната среда чрез информационен бюлетин и местната кабелна телевизия.

2.Компоненти на околната среда

2.1.Въздух

През 2003 година са извършени две проверки на обекти без ПС, извършена е и проверка на ЛОФ. В качеството на атмосферния въздух не е настъпила промяна през изминалата година.

2.2.Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

1.Общо водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите, %	100%
в това число ,водоснабдено от мрежите , експлоатирни от ВиК ЕООД	100%
в това число , водоснабдено от собствени водоизточници	да
2.Процент на жителите обхванати от канализиране на отпадните води , %	60%
3.Наличие на пречиствателни станции за питейни води, бр.	1 брой- недовършена
4.Потребление на вода куб.м./ жител / година	средно 5-6куб.м.

Изградени вътрешни водопроводни мрежи , включително реконструкция на съществуващи - по ул."Кольо Шишманов" - гр.Лъки

- Водоползване:

Общо подадена вода за Община-Лъки - 348хил. м³, при полезно използвана вода 174 хил.м³, в това число за население 81хил. м³ и 93хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за Община-Лъки е 131л/ж.ден, в това число 61л/ж.ден за населението и 70л/ж.ден.

Общо подадена вода за гр.Лъки – 287 хил. м³, при полезно използвана вода 144 хил.м³, в това число за население 65 хил. м³ и 79 хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за гр.Лъки е 172 л/ж.ден, в това число 78 л/ж.ден за населението и 94 л/ж.ден.

Извършване на процедури по учредяване и изграждане на санитарно-охранителн зони , съгласно Наредба №3/2000 г. - процедура за учредяване и изграждане на СОЗ около водоизточник в м."Кръстова гора".

Извършени мероприятия по реките и речните русла по линия на защита от бедствия и аварии: подпорна стена до водоем в имот № 112 803 , село Манастир – 38 000 лв.; възстановяване на водосток на местен път с. Манастир- 4 684 лв.; подпорна стена в мах. Надежда – 12 503 лв.; укрепване устои на мост село Здравец - 8 650 лв.; възстановяване на водосток при км. 22+700; възстановяване на водосток при км. 23+100; подпорна стена на път IV-86025 Лъки-Манастир - Славеино – 32 000 лв.; подпорна стена на р. Джурковска до имот в с. Здравец – 22 023 лв.; подпорна стена на р. Джурковска до имот в с. Здравец – 15 537 лв.; подпорна стена до мост за м. Куцева в с. Здравец – 20 000 лв.; възстановяване на пешеходен мост на р. Джурковска до имот в с. Здравец – 13 500 лв.; подпорна стена на ул. "Възраждане" –гр. Лъки – 71 242 лв.

Разрешителни за водоползване:

- "Минстрой Родопи"АД-Мадан-разрешително № 0311/10.01.2003год.за водоползване от р.Джурковска с цел производство но ел.енергия.

- "Минстрой Родопи"АД-Мадан-разрешително № 0310/08.01.2003год.за водоползване от р.Манастирска с цел производство но ел.енергия.

От отпадни води от рудници, съоръжения към тях и градска канализация на гр. Лъки през изтеклата година са взети са 9 проби и им са извършени 106 анализа. В много малка част от пробите са отчетени наднормени стойности предимно на руднични води. Като цяло може да се отбележи, че наднорменото замърсяване е епизодично. Това се дължи на добрата работа на хвостохранилище Лъки - 2.

2.3.Земи и почви

През 2003 г. към съществуващите нарушените площи в общината няма допълнително нарушения и също така няма допълнително рекултивирани и възстановени от тях.

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общината, като основна култура продължава да бъдат картофите заемащи през 2003 г. - 924 дка, с 438 дка, по-малко спрямо 2002 г.

3. Фактори на въздействие

3.1. Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 4111 души, живеещи в 13 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати 9 населени места - гр.Лъки, с.Югово, с.Борово, с.Белица, с.Манастир, с.Лъкавица, с.Дряново, с.Джурково, с.Здравец с общ брой население 4088 жители, което представлява 99.44% от общото население на общината. Не са обхванати 4бр. махали с общ брой населени 23 човека. В организирано сметосъбиране е включен и Манастирски комплекс "Кръстова гора". Формираните отпадъци на жител съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 618кг/ж/год., по-високи в сравнение със средната норма за страната, тъй като не се отчитат хилядите богомолци посещаващи ежегодно манастирския комплекс.

Битовите отпадъци се депонират на общинско депо в местността Ивански дол, което се експлоатира от 1990г. През 2003г. депонираните битови отпадъци са 2527.2т. Депото не отговаря на нормативните изисквания и предстои закриване му до 2007г. Съгласно НПУДО, след закриването на депото битовите отпадъци от общината ще се извозват на регионално депо за ТБО гр.Смолян.

През 2003 год. са закупени 50 броя контейнери – 4м³, като 36 са разпределени допълнително по населени места, а останалите 14 броя са поставени на мястото на увредените контейнери, подлежащи на бракуване.

Съгласно утвърдения от МОСВ график за поэтапно закриване на нерегламентираните сметища на територията на страната за периода 2003-2007г. през 2003 е закрито на сметището в с.Дряново с площ 1.2дка.

Независимо от факта, че 99.44% от населението е обхванато в организирано сметосъбиране продължава изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места:

№	Населено място	Констатирани нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	дка	брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	с.Здравец	3	0.05	3	0.05	2
2.	с.Лъкавица	2	0.028	2	0.028	2
3.	с.Дряново	1	0.05	0	0	3
4.	с.Югово	6	0.7	5	0.55	2
5.	с.Белица	1	0.7	1	0.7	2
6.	с.Борово	1	0.2	1	0.2	2
7.	с.Джурково	0	0	0	0	1
8.	с.Манастир	5	0.2	0	0	1
	Общо	19	1,928	12	1,528	15

През 2003г. са съставени 7бр. актове на кметове и кметски наместници и е наложено едно наказателно постановление за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003г. от общината е 63252лв, направените разходи са 71829лв.

Строителни отпадъци

През 2003г. са определени пет площадки за депониране на строителни отпадъци. Предстои издаване на разрешителни за ползването на определените депа. За 2003г. от общината не са отчетени образувани строителни отпадъци.

Производствени и опасни отпадъци

“Горубсо- Лъки” АД е представил информация свързана с образуваните опасни отпадъци, които за годината възлизат на 205979 тона в повече с 1942 тона от 2002 год..

3.2.Шум

Критични райони по отношение на автотранспорта

- ул.”Дичо Петров” – 28 жители;
- ул.”Възраждане” от Флотационна фабрика до кв.”Авариен” около 600 жители;
- ул.”Възраждане” от Автогара до кв.”Тепавица” около 300 жители.

Данни за транспортните средства в градския транспорт.

Автобусите на градския и между селищен транспорт са 14 бр. За периода са правени основни ремонти на 4 автобуса. Извършени са ремонти на пътни участъци.

Промишлени обекти източници на шум

Характеристика на промишлените обекти източници на шум

Наименование на обекта	Предмет на дейност	Местоположение на обекта			Въздействие на източника	
		Централна градска част	Промишлена зона	До обект с повишени изисквания за шумозащита	Продължителност	Ниво на шума на границата
Флотационна фабрика- гр. Лъки	Преработка на руда в концентрат	да		Блок на СМК	денонощно	62.6 dBA
Флотационна фабрика- гр. Лъки	Преработка на руда в концентрат	да		Блок № 41	денонощно	56 dBA
Автобаза – Лъки	Извозване на руда	да			денонощно	60 dBA
Автогара-транспорт	Превоз на работници	да			денонощно	60 dBA

3.3.Радиология

Резултатите от наблюденията и измерванията през 2003 г. в пунктовете гр. Лъки и с. Манастир показват, че радиационния гама фон е 0,11 - 0,26 $\mu\text{Sv/h}$, което е в границите на характерния естествен гама фон за региона.

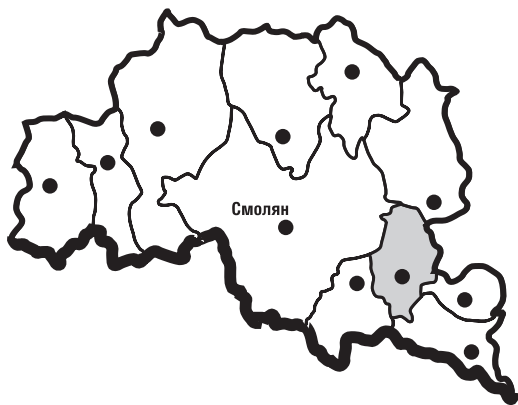
Във взетите почвени проби също не са установени завишени съдържания на естествени радионуклеиди.

Пункт	Специфична активност, Bq/kg			
	U - 238	Ra - 226	Cs - 137	K - 40
1. гр. Лъки	32,82	60,86	153,63	566,96
2. с. Манастир	47,05	47,73	292,70	975,92

3.4.Земни недра

През 2003 г. “Горубсо-Лъки”АД, гр. Лъки продължи работата по добив и първична преработка на полиметална (оловно-цинкова) сулфидна руда в Лъкинското рудно поле. Извършван бе добив от участъците “Дружба” и “Джурково”. Добитата руда бе преработвана в Лъкинската обогатителна фабрика.

Гореописаните дейности са провеждани по утвърдени, съгласно действащата нормативна уредба, годишни инженерни проекти за добив и първична преработка на подземното богатство.

Община Мадан

1.Обща информация

Сътрудничество в областта на околната среда се осъществява:

С общини, НПО, организации, фирми, общините от “ Асоциацията на Родопските общини”, НПО “Партньори за местно развитие” гр.Мадан за подготовка и обсъждане на екологични проекти и ПУДООС гр.София за

финансиране на екологични проекти.

Екологичните проекти които са финансирани на територията на общината през 2003 г. са следните:

Главен колектор гр.Мадан, след построяването на главния колектор и клоновете към него, всички отпадни води на територията на града и кварталите ще бъдат заустени в тях. Усвоени средства през 2003 г. – 322584 лв. Фирма изпълнител на проекта – ЕТ “Манол Чернев – Конгломератстрой”, срок на завършване 2004 г.

Депозит за ТБО, на същото ще се депонират битови отпадъци от всички населени места на територията на общината. Усвоени средства през 2003 г. – 213543 лв. Фирма изпълнител на обекта “Минстрой Родопи” АД. Срок на завършване 2004г.

Канализация с.Върбина, реализирането на проекта предвижда цялостно изграждане на канализационна мрежа в населеното място. Усвоени средства за 2003г. – 963045 лв. Фирма изпълнител на проекта – СД “Дюлгер”. Срок на завършване – 2004 г.

Основните отрасли на икономиката в общината които имат по скоро отрицателно влияние върху околната среда са:

Миннодобивен сектор - Основни представители на този отрасъл са “Горубсо-Мадан” АД адрес:ул. Явор №1 ; тел 22-30 с предмет на дейност “проучване, добиване и преработване на оловно-цинкова руда” и “Минстрой-Родопи” АД с предмет на дейност “строителство, монтаж, изграждане на мощности за добив и преработка на минерални суровини” и др.

На този етап “Горубсо-Мадан” АД се явява най- голямото предприятие на територията на общината и един от най-големите замърсители на околната среда, въпреки, че същото работи с доста намален капацитет на производство.

“Минстрой-Родопи” АД в момента е с крайно ограничена дейност, същото е със затихващи функции.

Сектор химическа промишленост. - Основни представители са “Хевея-Ким” АД – гр.Мадан, : ул. Република; тел/факс 30-10/30-44 с предмет на дейност производство на всички видове каучукови смеси за автомобилни гуми и технически каучукови изделия и “Прома” ООД с предмет на дейност - производство на полихлоропреново лепило, пластмасови гребени, пластмасови четки, пластмасови кутии, изделия с техническо предназначение и за бита. Въпреки ограниченият капацитет с който работи и изграденото локално пречиствателно съоразение “Хевея-Ким” се явява един от големите замърсители на територията на общината.

Сектор машиностроене - Представител на този отрасъл е “Механичен завод” АД с предмет на дейност производство на детайли от черни и цветни метали за нуждите на “ВМЗ” ЕАД гр. Сопот и детайли за автомобилни газови уредби АГУ-1. Производството е доста ограничено.

Сектор шивашка промишленост - Този сектор е представен от предприятията за шиене на работни и спортни облекла. По-големи представители от бранша са “Родопи М91”, “Матекс” ООД и “Пони спорт” ООД

Сектор хранително-вкусова промишленост - Този сектор е представен от фирми с предмет на дейност “търговия на основни потребителски стоки и хлебопроизводство”. По-големи фирми от бранша са ПК “Зора”, ПК “Арда”, “Медина” ООД и ЕТ “Сениха Койнарова”.

Сектор строителство - Фирми с по-голям капацитет в областта на строителството са “Бетон-строй” ООД с предмет на дейност “производство на бетон, бетонови изделия, кариерен материал” и “Хефест” ЕООД с предмет на дейност “промишлено строителство, минно строителство, технологични и специални взривни работи”

Сектор транспорт - Транспортните фирми на територията на общината са:

ЕТ “АНРИ -Автотранс” ООД, тел: (0308) 23-05 - Предмет на дейност: Извършва превози на товари в страната и чужбина и превози на пътници в страната, ремонт на леки и товарни автомобили и автобуси, годишни технически прегледи на мотоциклети, леки коли, товарни автомобили, бусове и автобуси.

“СНС-Трансстройкомерс” ЕООД, гр. Мадан, ул. “Христо Ботев” 46, тел: (0308) 30-71; 048 890-767 - Предмет на дейност: Извършва пътнически превози

С по-голям капацитет работят ЕТ “АНРИ-Автотранс” ЕООД и “СНС - Трансстройкомерс” ЕООД. Автобусите и автомобилите с които работят фирмите са с голяма степен на амортизация. С относително добри технически показатели са автобусите на “Трансстройкомерс” ЕООД

Сектор земеделие - то е монокултурно и е насочено главно към картофопродукция и тютюнопродукция, като през последните години след големия спад в тютюнопроизводството се наблюдава тенденция към увеличение. В зависимост от пазарната конюнктура размерът на площите заети със СС култури се променя ежегодно.

Туризм - Поради слабо изградената инфраструктура, отдалечеността на общината от големи центрове и липсата на предприемачи за развитие на семейното хотелиерство туризмът е слабо развит.

Шивашката промишленост:

“Родопи-М91” ООД - цех в с. Върбина, цех в гр. Мадан, изпълнителен директор: Георги Кенов, адрес: ул. Република №1; тел. 22-50, факс 23-58

“Родопи- М91” има изградена парокотелна централа. Фирмите при изгаряне на технологичния отпадък могат да повлияят негативно на околната среда.

Като потенциален замърсител на околната среда на територията на общината могат да се отнесат бензиностанциите, газстанциите, автосервизите и автобазите на които се извършват смяна на масла, третиране на нефтопродукти и извършване на авторемонти.

Приходиизточници в общинския бюджет, в т.ч. свързани с околната - среда – такси, глоби; такса смет – 87722 лв.; такса за решение по ОВОС – 120 лв.; такса за разрешителни за отсичане на дървета – 620 лв.

Брой актове, приходи, лв.; 2 бр.; 65 лв.

Най-чести нарушения на околната среда - Нерегламентирано изхвърляне на битови и строителни отпадъци; Запрашаване вследствие разсип на рудничен материал; Свободен теч на отпадни води; Палене на стърнища.

Разходи свързани с опазване на околната среда, относителен дял от всички разходи в общината - за 2003 г. – 1628174 лв. Относителен дял от всички разходи в общината за 2003 г. – 29%

Нивото на таксите за услуги е запазено същото в сравнение с предходни години.

Приходите от такси покриват едва 5% от общите разходи за ООС, съответно 73% от разходите по сметосъбиране, сметоизвозване, третиране на ТБО и поддържане на чистотата по населени места

Превантивна дейност по опазване на околната среда – информирание на населението, кампании, брошури. Съвместно с НПО “Партньори за местно развитие” провеждане на кампании с екологична тематика сред ученици и младежи и издаване на брошури. Информирание на населението чрез кметовете и кметски наместници за инициативи на общината, както и за издадени заповеди и други разпореждания касаещи опазване на околната среда.

2. Компоненти на околната среда

2.1. Въздух

През 2003 година са извършени 16 проверки на обекти без ПС и една проверка на обект с пречиствателно съоръжение. Дадени са пет предписания. През изминалата година обекта, въведен в експлоатация, влияещ върху компонент атмосферен въздух е “Газстанция” на “Синчец-М”ООД. В качеството на атмосферния въздух не е настъпила промяна.

2.2. Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

1. Общо водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите, %	67.35
в това число, водоснабдено от мрежите експлоатирани от В и К ЕООД	67.35
в това число, водоснабдено от собствени водоизточници	32.65
2. Процент на жителите обхванати от канализиране на отпадните води, %	75
3. Наличие на пречиствателни станции за питейни води, бр.	-
4. Потребление на вода м ³ /жител/ година	

Изградени канализационни клонове и колектори:

- Канализация Мадан – II-ри клон с дължина L=1609м, VI-ти клон с дължина L=258м на стойност 397 867лв.

- с.Върбина – 1820м-канализационна мрежа на стойност 599 966лв.

- Нов външен водопровод за кв.”Батанци” от тръби РЕНД ф90/10-100м.

Изградени вътрешни водопроводни мрежи, включително реконструкция на съществуващи:

- кв.”Първи май”- реконструкция етернитов водопровод ф60 с тръби РЕНД ф63/10 и дължина L=65м

- с.Средногорци- реконструкция етернитов водопровод ф80 с тръби РЕНД ф90/10 и дължина L=100м, тръби РЕНД ф75/10 и дължина L=100м, тръби РЕНД ф63/6 и дължина L=436м; брой отклонения 28-тръби РЕНД ф32/10 и дължина L=100м

- кв.”Бориева”- реконструкция етернитов водопровод ф60 с тръби РЕНД ф63/10 и дължина L=65м и водопроводни отклонения 3бр.-тръби РЕНД ф32/10 и дължина L=180м

- ул.”Родопи”-реконструкция етернитов водопровод ф60 с тръби РЕНД ф63/10 и дължина L=100м

- с.Върбина-реконструкция етернитов водопровод ф60 и ф80 с тръби РЕНД ф 63/6 и дължина L=750м и отклонения 36-тръби РЕНД ф32/10 дължина на отклоненията L=150м

- Водоползване:

Общо подадена вода за Община-Мадан-457хил. м³, при полезно използвана вода 228 хил.м³, в това число за население 171хил. м³ и 57хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за Община-Мадан е 48л/ж.ден, в това число 32л/ж.ден за населението и 16л/ж.ден.

Общо подадена вода за гр.Мадан-257хил. м³, при полезно използвана вода 154 хил.м³, в това число за население 116хил. м³ и 38хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за гр.Мадан е 70л/ж.ден, в това число 52л/ж.ден за населението и 28л/ж.ден.

Извършени мероприятия по реките и речните русла по линия на защита от бедствия и аварии.

- почистват се речните корита.

Разрешително за водоползване:

- “Хеваа Ким” АД-Мадан- № 1655/08.07.2003год. водоползване от р.Арда

- “Бетонстрой” ООД-Мадан- № 300159/21.11.2003год. водоползване от р.Арда

Разрешителни за ползване на воден обект :

- “Бетонстрой” ООД-Мадан- № 300170/25.11.2003год. заустване на отпадни води от ТМСИ-с.Средногорци в р.Арда

- “ТМСИ” ЕООД-Смолян-разрешително № 300119/01.10.2003год. за добив на инертен материал от р.Арда.

Извършван добив на инертен материал през 2003год.:

- р.Арда в участък № 5 и № 6 в района на с.Средногорци от “Бетонстрой” ООД-Мадан

- р.Арда в участък № 3 в района на с.Фелинтовци от “ТМСИ” ЕООД-Смолян

От отпадни води от предприятия и градска канализация на гр. Мадан през изтеклата година са взети са 8 проби и им са извършени 64 анализа. В отчетените наднормени стойности се забелязва тенденцията на не ефективна работа на пречиствателните съоръжения и липсата на такива в края на градските канализации. Предприети са мерки за подобряване на работата на съоръженията на контролираните фирми и ограничаване на замърсяванията от бита.

2.3. Земи и почви

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общината, като основни култури продължават да бъдат картофите и тютюна.

3. Анализи по фактори на въздействие

3.1. Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 14580 души, живеещи в 44 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати 12 населени места - гр.Мадан с кварталите Батанци, Бориева и Конски дол, с.Върбина, с.Боровина, с.Букова поляна, с.Буково, с.Галище, с.Средногорци, с.Мъглища, с.Ляска, с.Равнил, с.Шаренка и с.Лещак с общ брой население 11711 жители, което представлява 80.32% от общото население на общината. През 2003г. в системата на организирано сметосъбиране са включени още три населени места – с.Шаренка, с.Лещак и с.Равнил. През годината са доставени допълнително 10бр. контейнери 4куб.м. и са разположени съответно в с.Равнил-5бр., с.Шаренка-3бр., гр.Мадан-2бр. Формираните отпадъци на жител съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 262 кг/ж/год., което е в съответствие със средната норма за страната.

Битовите отпадъци се депонират на общинско депо за ТБО на VIII-а площадка. Депото отговаря на Наредба 13/1998г. за изграждане и експлоатация на депа за отпадъци. През 2003г. депонираните битови отпадъци са 3072т.

Съгласно утвърдения от МОСВ график за поэтапно закриване на нерегламентираните сметища на територията на страната за периода 2003-2007г. през 2003 са закрити 19 нерегламентирани сметища по населени места с обща площ 30,85 дка:

През 2003г. при проверки от страна на РИОСВ-Смолян се констатираха замърсени площи с битови отпадъци в следните населени места:

№	Населено място	Констатирани нерегламентиран и сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	дка	брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	км.Вехтино (м.Кисъовска, м.Дирало, с.Вехтино)	5	0.15	5	0.15	1
2.	с.Букова поляна	2	0.25	2	0.25	3
3.	с.Равнил	3	0.3	3	0.3	2
4.	с.Равнища	6	0.37	3	0.15	2
5.	с.Лещак	3	0.2	3	0.2	2
6.	с.Върбина	19	21.5	19	21.5	3
7.	км.Върба (с.Върба,с.Крайна)	4	0.58	2	0.3	1
8.	км.Ловци (с.Ловци, с.Чурка)	3	0.27	3	0.27	1
9.	км.Средногорци (с.Средногорци, м.Рустан)	6	0.06	6	0.06	1
10.	км.Студена	3	0.25	3	0.25	1
11.	с.Боровина	3	0.07	3	0.07	2
12.	с.Мъглища	4	0.2	4	0.2	1
13.	гр.Мадан	9	0.4	9	0.4	1
14.	м.Ляска	0	0	0	0	1
15.	км.Галище (с.Галище,м.Уручевци)	2	0.25	2	0.25	2
16.	с.Буково	2	0.2	0	0	2
17.	м.Цирка	1	0.3	1	0.3	2
	Общо	75	25,35	68	24,65	28

През 2003г. са съставени 15бр. актове на кметове и кметски наместници и е наложено 1бр. наказателно постановление за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003г. от общината е 87722лв, направените разходи са 120780лв.

Строителни отпадъци

В общината няма регламентирани сметища за строителни отпадъци. Същите се депонират на депото за битови отпадъци. През 2003г. депонираните строителни отпадъци са 240т.

Производствени и опасни отпадъци

Отчет за образувани през годината производствени отпадъци са представили 6 фирми, като общо образуваните количества са 321 тона в т.ч. 125 тона каучукови, метални 188 тона, хартия 6 тона и други 2 тона . От общо образуваните отпадъци през годината са оползотворени вторично-319 тона.

Опасни отпадъци са образували фирмите МБАЛ “Проф.д-р Константин Чилов”, ЕТ”Стефан Чаръкчиев”, ”Минстрой-Родопи” АД, “Горубсо-Мадан” АД възлизащи общо на 63.5 тона, със 7 тона по-малко спрямо 2002 г.. Отработените масла са изкупени и вложени в производството на “Хевея Ким” АД – общо вложени 39 тона.

През годината са издадени пет броя разрешителни по чл.37 от ЗУО.

3.2. Шум

Данни за транспортните средства в градския транспорт.

Автобуси на градския транспорт - Модел	Общ брой	Пробег	Последен основен ремонт
“Чавдар” 11 Г 5	2	Общ пробег на автобусите след основен ремонт – 450 хил. км.	2002 г.
“Чавдар” 11 М 3	1		
“Чавдар” 11 М 4	1		
“ПАЗ” 672	4		
“УАЗ” 452	1		

С цел подобряване на акустичното състояние са извършени частични ремонти на пътната мрежа, запълване на образували се дупки по шосейната мрежа и засаждане на дървесна растителност.

Промишлени обекти източници на шум

Промишлените обекти източници на шум в гр. Мадан са - Склад на едро собственост на ЕТ”Фатме Хаджи”; Склад на едро собственост на ЕТ”Димитър Бойков”; Склад на едро собственост на ЕТ”Мехмед Бодуров”; Хлебозавод собственост на “Хлебко-Мадан” ООД

3.3. Радиология

Резултатите от наблюденията и измерванията през 2003 г. в пункта гр. Мадан показва, че радиационния гама фон е 0,20 $\mu\text{Sv/h}$, което е в границите на характерния естествен гама фон за региона.

Във взетите почвени проби също не са установени завишени съдържания на естествени радионуклеиди.

Пункт	Специфична активност, Bq/kg			
	U - 238	Ra - 226	Cs - 137	K - 40
1. гр. Мадан	48,84	46,67	27,58	1069,96

3.4. Земни недра

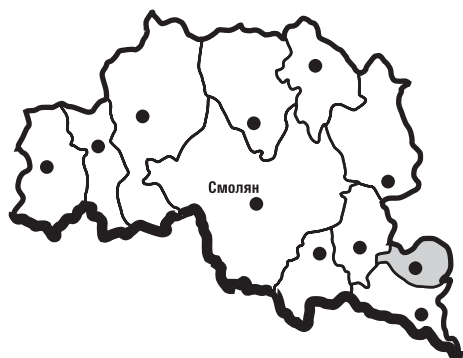
През 2003 г. “Горубсо-Мадан” АД, гр. Мадан продължи работата по добива на полиметална (оловно-цинкова) сулфидна руда в Маданското рудно поле. Извършван бе добив от участъците “Петровица” и “Крушев дол”. Добитата руда е преработвана в Рудоземската обогатителна фабрика.

Гореописаните дейности са провеждани по утвърдени, съгласно действащата нормативна уредба, годишни инженерни проекти за добив и първична преработка на подземното богатство.

4. Проекти и обекти с екологично предназначение

№	О Б Е К Т	ФИНАНСИРАН ОТ	СТОЙНОСТ НА ОБЕКТА /лв/	УСВОЕНИ СРЕДСТВА ЗА 2003г/лв/	ЗАБЕЛЕЖКА
1	2	3	4	5	6
1	Реконструкция на ТБО гр. Мадан	ПУДОСС-МОСВ Община Мадан	2 336 777	50 074	Строителството на обекта продължава
2	Главен събирателен канал гр. Мадан	ПУДОСС-МОСВ Община Мадан	4 242 851	397 867	Строителството на обекта продължава
3	Канализация с ПС с. Върбина	ПУДОСС-МОСВ Община Мадан	5 825 171	599 966	Строителството на обекта продължава

Община Неделино

1.Обща информация

През 2003г. община Неделино кандидатства с проект за отпускане на безлихвен кредит за закупуване на съвременен сметосъбиращ автомобил и съдове за събиране на ТБО, който е одобрен, но все още кредита не е отпуснат.

Приходиотточниците в общинския бюджет свързани с околната среда са от такса смет.

Най - чести нарушения на околната среда са: - Изхвърляне на отпадъка на неразрешени за целта места и образуване на нерегламентирани депа.

Нивото на таксата за услуги в областта на управлението на отпадъците и водите през 2003г.се е покачило в сравнение с предходната година. Приходите от такси покриват една трета от разходите за дейността.

В гр.Неделино информацията касаеща опазването на околната среда се разпространява, чрез местната кабелна телевизия, а в населените места където липсва такава, чрез брошури, афиши и други рекламни материали.

2.Компоненти на околната среда

2.1.Въздух

През 2003 година са извършени две проверки на обекти без ПС. В качеството на атмосферния въздух не е настъпила промяна.

Проблем в общината продължава да е действащото в момента градско сметище, което не отговаря на екологичното законодателство и е източник на неприятни миризми.

2.2.Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

1	Общо водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите, %	100 %
1.1	В т.ч., водоснабдено от мрежите за експлоатирани от ВиК ЕООД	75 %
1.2	В т.ч., водоснабдено от собствени водоизточници	25 %
2	Процент на жителите обхванати от канализиране на отпадните води, %	65 %
3	Наличие на пречиствателни станции за питейни води, бр.	няма
4	Потребление вода куб.м/жител/година	35 м ³ /ж.год.

-Реконструкция на водопроводна мрежа - ул."Г.Димитров" от полиетилен висока плътност с диаметри ф75 и ф90 –3 км; ул."В.Коларов" етернитов водопровод ф80 с тръби полиетилен висока плътност РЕHD с ф200/10 с дължина 9м, РЕHD с ф190/10 с дължина 60м, РЕHD с ф125//10 с дължина 6м и РЕHD с ф90/10 с дължина 50м; брой отклонения 48, с дължина 246м и диаметър РЕHD с ф32/10.

Общо подадена вода за Община-Неделино-333хил. м³, при полезно използвана вода 160 хил.м³, в това число за население 120хил. м³ и 40хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за Община-Неделино е 50л/ж.ден, в това число 38л/ж.ден за населението и 12л/ж.ден.

Общо подадена вода за гр.Неделино-333хил. м³, при полезно използвана вода 160 хил.м³, в това число за население 120хил. м³ и 40хил м³ за обществени консуматори.

Водопотреблението за гр.Неделино е 85л/ж.ден, в това число 64л/ж.ден за населението и 21л/ж.ден.

Извършено е почистване на коритото на р.Неделинска от МЗ до м."Турчин мост"

Разрешителни за ползване на воден обект.

- ЕТ"Текстрой-Илия Петров"-Неделино-разрешително № 300123/06.10.2003год. за ползване на воден обект р.Мързянска за добив на инертен материал в района на "Турчин мост".

Добив на инертен материал от реките Неделинска и Тикленска:

- р.Неделинска-добива се извършва от "Стройинпекс Неделино-98"ООД-Неделино в участък № 2 от км. 6⁺²⁹¹ до км. 6⁺⁷⁹¹-13 980м³.

- р.Тикленска-добива се извършва от "Стройинпекс Неделино-98"ООД-Неделино в участък № 4 от км. 0⁺⁶¹⁴ до км. 1⁺⁷¹⁴-1 830м³.

- р.Мързянска-добива се извършва от ЕТ"Текстрой-Илия Петров"-Неделино в задбаражното пространство в района на местност"Турчин мост"

От отпадни води от градска канализация на гр. Неделино през изтеклата година са взети 2 проби, на които са извършени 16 анализа. Регистрирани са ниски стойности на показателите с изключение на показателите характеризиращи биологичното замърсяване от бита.

2.3.Зѐми и почви

През 2003 год. от МОСВ е издадено разрешение за търсене и проучване на подземни богатства- метални полезни изкопаеми № 227 / 23.05.2003 год. на площ "Неделино" от, която площ обхваща територии на общ. Неделино и общ. Златоград. Срока на разрешителното е 3 години.

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общината, като основна култура продължава да бъдат картофите 6200 дка и тютюна 3359 дка.

3.Фактори на въздействие

3.1.Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 9277 души, живеещи в 16 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати само гр.Неделино с население 5346 жители, което представлява 57.62% от общото население на общината. Формираните отпадъци на жител съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 468кг/ж/год. Нормата за натрупване на битови отпадъци е нереална, тъй като не се води отчетност за постъпилите отпадъци на общинското депо.

Битовите отпадъци се депонират на общинско депо в местността Барев дол, което се експлоатира от 1980г. През 2003г. депонираните битови отпадъци са 2500т. Депото не отговаря на нормативните изисквания. Същото не се поддържа от страна на общината и поради факта, че е в непосредствена близост до река (приток на р.Неделинска), при поройни дъждове отпадъците се разнасят по цялото корито на реката. Съгласно НПУДО, след закриването на депото битовите отпадъци от общината ще се извозват на регионално депо за ТБО гр.Мадан.

В общината в организирано сметосъбиране е обхванато само част от гр.Неделино. В останалите населени места отпадъците се изхвърлят направо в деретата минаващи през селата и има образувани много нерегламентирани сметища. При проверки от страна на

РИОСВ-Смолян се констатираха нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци в следните населени места:

№	Населено място	Констатирани нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	дка	брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	с.Бурево	1	0.05	1	0.5	2
2.	с.Върли дол	2	0.3	0	0	2
3.	с.Върлино	2	2.5	1	2	2
4.	с.Гърнати	2	1.5	2	1.5	2
5.	с.Диманово	2	2.5	2	2.5	2
6.	с.Изгрев	3	0.8	3	0.8	3
7.	с.Козарка	1	1.5	0	0	1
8.	с.Кочани	1	0.7	0	0	1
9.	с.Кундево	3	3.5	2	3.2	2
10.	с.Еленска	1	0.1	0	0	1
11.	с.Оградна	2	1.5	2	1.5	3
12.	с.Средец	2	1	1	0.5	3
13.	гр.Неделино	р.Неделинска	2	0	0	1
14.	с.Тънка бара	2	0.5	2	0.5	2
	Общо	25	18,45	16	13	27

През 2003г. са съставени 7бр. актове на кметове и кметски наместници и са наложени 2бр. наказателни постановления за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003г. от общината е 22700лв, направените разходи са 65336лв.

Строителни отпадъци

В общината няма регламентирани депа за строителни отпадъци. През 2003г. образуваните строителни отпадъци са 99 т, като част от тях са ползвани за пълнеж в строителството, а друга част са депонирани на общинското сметище.

Производствени и опасни отпадъци

В района на общината действа една фирма, която има разрешение по чл.37 от ЗУО за дейност с опасни отпадъци - ЕТ "Възраждане" – Здравко Узунов, която за годината е отчела образувани 4.8 м³.

3.2.Шум

Критични райони по отношение на автотранспорта.

На територията на Община Неделино, няма изградена голяма транспортна мрежа, формираща наднормени нива на шума.

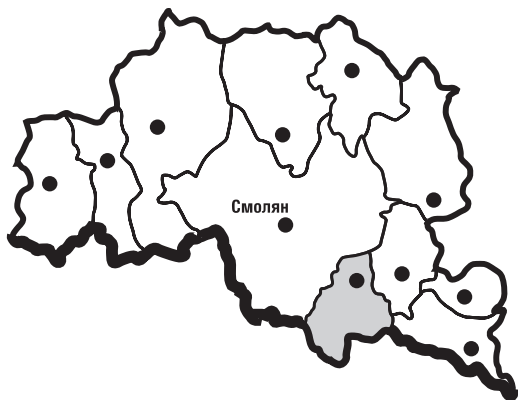
Няма големи промишлени предприятия източници на шум и замърсяване. Няма постъпили жалби в РИОСВ – Смолян свързани с акустичен дискомфорт на населението.

3.3.Радиология

Резултатите от наблюденията и измерванията през 2003 г. в пункта гр. Неделино показва, че радиационния гама фон е 0,16 µSv/h, което е в границите на характерния естествен гама фон за региона.

Във взетите почвени проби също не са установени завишени съдържания на естествени радионуклеиди.

Пункт	Специфична активност, Вq/kg			
	U - 238	Ra - 226	Cs - 137	K - 40
1. гр. Неделино	53,06	43,37	9,42	836,86

Община Рудозем

1.Обща информация

В Общината няма регистрирани екологични сдружения.

Служителят работещ по въпросите за опазване на околната среда е: Главен експерт “Екология”.Тази длъжност в момента се заема от Александър Тодоров. За контакти:тел.0306/32-24 вътрешен 23, факс 0306/31-60, e-mail –

axl74@abv.bg.

На територията на Община Рудозем през 2003 година бяха реализирани следните проекти с екологично значение:

Довеждащ колектор на град Рудозем - ф500 от км 3⁹³³ до км 4⁸³⁷. Стойността на проекта е 700 хил.лв и бе реализиран до месец август 2003 година. Изграждане на канализацията в с.Чепинци – бяха изградени 5 канализационни профила, които ще обслужват отпадъчните води на близо 200 човека. Стойността на проекта е 289 535 лв.

През 2003 година бе одобрен проекта за градската пречиствателна станция за отпадъчни води, финансиран по Програма ФАР. Нейното строителство започва 2004 година. Стойността на обекта е около 3 млн. евро. Изпълнител на проекта е германска фирма.

Най – често нарушенията върху околната среда се свеждат до нерегламентираното изхвърляне на битови и строителни отпадъци на неотредени за целта места.

За информиране на обществеността на територията на Общината основен подход е разлепването на плакати и диглянки, съобщения по местната кабелна телевизия, а по населените места информацията се разпространява чрез кметовете и кметските наместници. При поискване на информация, касаеща актуалното състояние на околната среда от граждани, същата им бива предоставяна на място. Също така се поставят табели с указателна и забранителна роля.

2.Компоненти на околната среда

2.1.Въздух

През 2003 година са извършени девет проверки на обекти без ПС и една проверка на РОФ. В качеството на атмосферния въздух през изминалата година не е настъпила промяна.

2.2. Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

1	Общо водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите, %	98
1.1	В т.ч., водоснабдено от мрежите за експлоатирани от ВиК ЕООД	97,5
1.2	В т.ч., водоснабдено от собствени водоизточници	0,5
2	Процент на жителите обхванати от канализиране на отпадните води, %	58
3	Наличие на пречиствателни станции за питейни води, бр.	няма
4	Потребление вода куб.м/жител/година	31.30

През 2003 г. са изградени 100 л.м. от довеждащия колектор до ГПСОВ на гр.Рудозем, на стойност 299 998лв.

Изградени вътрешни водопроводни мрежи, включително реконструкция на съществуващи

- ул."Беломорска"-реконструкция етернитов водопровод ф80 с тръби полиетилен висока плътност РЕНД ф90/10 с дължина 200м, водопроводни отклонения-5бр., дължина 20м-тръби РЕНД ф25/10.

- ул."Васил Левски"- реконструкция етернитов водопровод ф200 с тръби полиетилен висока плътност РЕНД ф200/10 с дължина 600м и РЕНД ф75/10, водопроводни отклонения-9бр., дължина 45м-тръби РЕНД ф63/10.

- с.Чепинци-нов водопровод от тръби полиетилен висока плътност РЕНД ф90/10 с дължина 500м.

- с.Войкова лъка-реконструкция водопровод поц. тръби ф1" с тръби полиетилен висока плътност РЕНД ф32/10 с дължина 50м.

Водоползване: Общо подадена вода за Община-Рудозем-634хил. м³, при полезно използвана вода 317 хил.м³, в това число за население 190хил. м³ и 127хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за Община Рудозем е 81л/ж.ден, в това число 49л/ж.ден за населението и 32л/ж.ден за обществени консуматори. Общо подадена вода за гр.Рудозем-436хил. м³, при полезно използвана вода 218 хил.м³, в това число за население 131хил. м³ и 87хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за гр.Рудозем е 84л/ж.ден, в това число 51л/ж.ден за населението и 33л/ж.ден.

Разрешителни за зауствания:

- ЕТ"Милк Крем-Милко Хаджиев"-Рудозем-разрешително № 300183/11.12.2003год. за заустване на отпадни води в дере от мандра-с.Поляна.

- Община-Рудозем-Рудозем-разрешително № 300181/17.12.2003год. за заустване на отпадни води в р.Арда от ГПСОВ-Рудозем.

От отпадни води от предприятия, рудници и градска канализация на гр. Рудозем през изтеклата година са взети са 9 проби и им са извършени 83 анализа. В част от пробите са отчетени наднормени стойности.

2.3. Земи и почви

През 2003 г. продължиха геолого-проучвателните работи по площ "Витина" по издаденото разрешително от МРРБ от 2002 год. и новоиздаденото разрешение за търсене и проучване на подземни богатства – скално-облицовъчни материали, № 233 / 04.07.2003 год. на площ "Витина-2" от МОСВ, които площи попадат в землището на с. Витина, общ. Рудозем.

През 2003 год. е издадено и разрешение за търсене и проучване на подземни богатства-скално-облицовъчни материали, № 256 / 06.10.2003 год. на площ "Дълга усойка" от МОСВ, която площ попада в землището на общ. Рудозем. Срока на разрешителното е 1 година.

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общината, като основна култура продължава да бъдат картофите - 1250 дка, с 90 дка по-малко спрямо 2002 г.

3. Фактори на въздействие

3.1. Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 11539 души, живеещи в 23 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати 14 населени места - гр. Рудозем с квартал Бяла река, с. Бърчево, с. Войкова лъка, с. Равнината, с. Елховец, с. Витина, с. Пловдивци, с. Корита, с. Грамада, с. Чепинци, с. Борие, с. Рибница, и с. Сопота с общ брой население 11054 жители, което представлява 95.8% от общото население на общината. През годината са доставени допълнително контейнери 40бр. - 0,11м³, 30бр. – 1,1м³, 10бр – тип “руски” 1м³. Формираните отпадъци на жител съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 139 кг/ж/год., което е под средната норма за страната.

Битовите отпадъци се депонират на общинско депо за ТБО в местност Бунарски дол. Депото отговаря на Наредба 13/1998г. за изграждане и експлоатация на депа за отпадъци. През 2003г. депонираните битови отпадъци са 1537т. На територията на депото за ТБО гр. Рудозем от м. март 2003г. е пуснат в експлоатация цех за разделяне на битовите отпадъци. От сепарирането са получени следните отпадъци:

№	Вид отпадък	Продадени /кг/	На склад /кг/	Общо /кг/
1.	Хартия	4425.4	2625.6	7051
2.	Полиетилен	2874.8	45.2	2920
3.	Бутилки PET	294.8	514.4	809.2
4.	Пластмаса	1642	593.8	2235.8
	Общо	9237	3779	13016

През 2003г. при проверки от страна на РИОСВ-Смолян се констатираха замърсени площи с битови отпадъци в следните населени места:

№	Населено място	Констатирани нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	дка	брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	с. Борие	1	0.1	0	0	3
2.	с. Елховец	8	0.2	3	0.03	2
3.	с. Чепинци	2	0.06	2	0.06	3
4.	с. Витина	0	0	0	0	1
5.	с. Поляна	3	0.27	3	0.27	3
6.	с. Равнината	2	0.3	2	0.3	2
7.	с. Мочура	2	0.2	0	0	3
8.	с. Войкова лъка	2	0.05	2	0.05	3
9.	с. Пловдивци	4	0.1	0	0	2
10.	с. Рибница	2	0.08	2	0.08	3
11.	с. Оглед	2	0.08	0	0	3
	Общо	28	1.44	14	0.79	28

През 2003г. са съставени 12бр. актове на кметове и кметски наместници и е наложено 4бр. наказателни постановления за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003г. от общината е 96573лв, а изразходените средства са 104631лв.

Строителни отпадъци

В общината няма регламентирани депа за строителни отпадъци. Същите се депонират на депото за битови отпадъци и са 17.65т.за 2003 г.

Производствени и опасни отпадъци

За образуваните през годината производствени отпадъци са представени общо 9 броя информационни карти от "Рубела –Бюти" ЕАД – 7 броя и "НОРД" ООД – 2 броя. Същите възлизат на 528 тона, които са със 118 тона в повече спрямо 2002 г. От общо образуваните отпадъци са оползотворени 446 тона в т.ч. метали 359 тона, полиетилен 49 тона, хартия 24 тона и др. Представени са и три броя информационни карти за образувани опасни отпадъци – 2 брой от "Горубсо РОФ" ЕАД – хвостов пясък 206788 тона и отработени масла 2.5 тона и 1 брой от МБАЛ за образувани 1 тон болнични отпадъци.

3.2.Шум

Критични райони по отношение на автотранспорта

На територията на общината не са регистрирани големи транспортни участъци източници на шум.

Данни за транспортните средства в градския транспорт.

Автомобили на междуградски транспорт	брой	пробег	Последен основен ремонт
РАТ "Беломорие"	8	-	На 2 от автобусите
Николай Даскалов	2	75000	На 1 от автобусите
"Сенеса" - Бабаджанов	2	-	Всеки месец текущ ремонт
Балевски	2	-	Всеки месец текущ ремонт
Югов	2	-	Всеки месец текущ ремонт
Х. Дурев	1	-	Всеки месец текущ ремонт
В.Топалов	1	-	Всеки месец текущ ремонт

През последните години с цел подобряване на акустичното състояние на населените места е извършван ежегоден ремонт на пътните артерии, (най-често на парче) и засаждане на устойчиви на замърсяване с олово дървесни и храстови видове.

Промислени обекти източници на шум

Единственият източник създаващ наднормено ниво на шум е обогатителната Фабрика за цветни метали в центъра на гр.Рудозем, но в момента тя работи с малка част от капацитета си.

Име на обекта	Дейност	Местоположение			Въздействие	
		Центр. градска част	Промисл. зона	До обект с изисквания за шумозащита	Продължителност	Ниво на шума
Обогатителна фабрика	Преработка на руда		да		16 ч	60 dBA
РАТ -Беломорие	Транспорт		да		12 ч	60 dBA
Трафопостове	Пренос на ел. енергия	да	да		24 ч	-
Подстанция	Пренос на ел. енергия	да			24 ч	-
Складови бази	Търговия	да			12 ч	-
"Рубелла" АД	Козметика		да		10 ч	-

Не са получавани жалби или оплаквания от граждани за акустичен дискомфорт в населените места. Няма данни за постъпили жалби в ХЕИ.

3.3. Радиология

Резултатите от наблюденията и измерванията през 2003 г. в пунктовете гр. Рудозем и с. Поляна показват, че радиационния гама фон е 0,08 - 0,19 $\mu\text{Sv/h}$, което е в границите на характерния естествен гама фон за региона.

Във взетите почвени проби също не са установени завишени съдържания на естествени радионуклеиди.

Пункт	Специфична активност, Bq/kg			
	U - 238	Ra - 226	Cs - 137	K - 40
1. гр. Рудозем	36,10	33,58	18,83	1105,74
2. с. Поляна	119,32	98,13	5,92	1280,70

3.4. Рудодобив

През 2003 г. от “Рудметал” АД, гр. Рудозем е извършван добив на полиметална сулфидна руда от участък “Димов дол” на Рудоземското рудно поле.

Добитата руда бе преработвана в Рудоземската обогатителна фабрика, експлоатирана от “Горубсо-РОФ” АД, гр. Рудозем.

Гореописаните дейности са провеждани по утвърдени, съгласно действащата нормативна уредба, годишни инженерни проекти за добив и първична преработка на подземното богатство, съответно и от двете фирми.

4. Проекти и обекти с екологично предназначение

№	О Б Е К Т	ФИНАНСИРАН ОТ	СТОЙНОСТ НА ОБЕКТА /лв/	УСВОЕНИ СРЕДСТВА ЗА 2003г/лв/	ЗАБЕЛЕЖКА
1	2	3	4	5	6
1	Дожеждащ колектор гр. Рудозем	ПУДОСС-МОСВ Община Рудозем	235 525	299 998	Строителството на обекта продължава

Община Смолян

1. Обща информация

В областта на околната среда сътрудничество се осъществява с:

- 3 фирми за събиране на рециклиращи се отпадъци от населението – “Норд” ООД – София, офис Смолян, “Ростер” СД – София, офис Смолян и ЕТ ”Парис” – Смолян;

- Училища, във връзка с проектите за почистване на определени територии, замърсени

с битови отпадъци и озеленяване на същите;

- НПО – проекти по отпадъците и развитието на екотуризма.

За 2003 г. осъществен проект “Озеленяване на обекти в гр. Смолян” на стойност 2000 лв.

Стратегически направления за икономическо развитие: туризъм; екологично селско стопанство; хранително-вкусова промишленост, свързана с преработката на екологично чиста продукция; дървопреработваща промишленост.

Приходоизточници в общинския бюджет, в т.ч. свързани с околната среда: бюджет за 2003 година - 14 079 161 лв.

Приходоизточници в бюджета: приходи с държавен характер; приходи с общински характер; приходоизточници, свързани с околната среда; глоби и санкции; такси за битови отпадъци; приватизация; целеви субсидии;

Източници на финансиране на дейността по околна среда: Общински бюджет; Такса БО; Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда;

Брой актове, - 26 броя на обща стойност 1600 лв.

Най - чести нарушения на околната среда са - изхвърляне на битови и строителни отпадъци на неопределени за целта места

Разходи, свързани с околната среда – 11,5% от всички разходи;

Ниво на такси за услуги в областта на управление на отпадъците и водите, сравнение с предходни години: за отпадъци – 5 %; приходите от нея покриват 100% от разходите; за питейна вода – 1,20 лв./м³ с ДДС; без изменение спрямо 2002 г.

Превантивна дейност по опазване на околната: Общината е участвала в националните кампании ”Да започнем сега и седмица на околната среда“, ”Ден на Земята” и ”Ден без автомобили”; мероприятия по почистване на територии /целогодишно/ замърсени с битови отпадъци, училищни акции за засаждане на дървета, мероприятие с ученици – масов крос; информационна кампания; Провеждани са срещи и дискусии с ученици от СОУ; Пет НПО; Вестник ”Отзвук”, вестник ”Родопски вести”, Общинско кабелно радио, кабелна телевизия ”Фотон К”, кабелна телевизия ”Родопи сат”.

2. Компоненти на околната среда

2.1. Въздух

Качеството на въздуха в общинския център се следи чрез пункта за мониторинг в инспекцията който е представителен за територията обслужвана от РИОСВ-Смолян. През 2003г са извършени 2733 определения за имисионен анализ. От тях пробите за серен и азотен диоксид са по 1085, за прах и за фини прахови частици пробите са по 256, а за Рb аерозоли 51. Пункта по време на военните действия в Ирак премина на непрекъснат режим на работа. През годината има отчетени 37 проби над ПДК за фини прахови частици, като 5 от тях са през м.януари, 3 за м. февруари, 13 за м. март, 12 за м.април и 4 за м. декември. Отчетени са и 7 проби над ПДК за общ прах, две за февруари, една за март, три за април и една за м. декември. Стойностите на прах и фини прахови частици се завишават след зимния сезон вследствие на останалият по улиците пясък от зимното опясъчаване. Стойностите на серен диоксид също се завишават през зимния сезон вследствие използваните горива в бита.

През 2003г са извършени 48 проверки на обекти без ПС и 12 на обекти с ПС. Дадени са и 21 предписания. Стойностите от емисионните измервания на обекти през 2003г. на територията на общината са следните:

№	ОБЕКТ	ИЗМЕРЕНИ СТОЙНОСТИ					НДЕ				
		сажди мг/м ³	серни окси мг/нм ³	азотни окси мг/нм ³	СО мг/нм ³	прах мг/м ³	сажди мг/нм ³	серни окси мг/нм ³	азотни окси мг/нм ³	прах мг/нм ³	СО мг/нм ³
1	Родопска тъкан	-	1663	240	4800	-	50	1700	450	-	170
2	ОЦ-воден котел	451	7394	2244	11	-	50	1700	450	-	170
3	ОЦ-парен котел	23	5857	1662	55	-	50	1700	450	-	170

За наднормено замърсяване на въздуха продължават да текат текущи ежемесечни имуществени санкции на: Асфалтова база-Фатово, Асфалтова база-Тикале, Отоплителна централа -Смолян, Гамакабел-Смолян, Родопска тъкан-Смолян,

Положителните промени на обекти в общината, във връзка с качеството на въздуха в региона са следните:

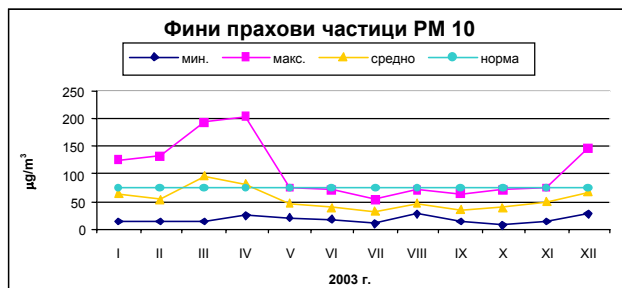
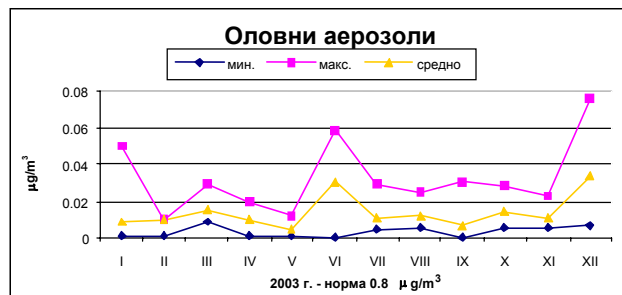
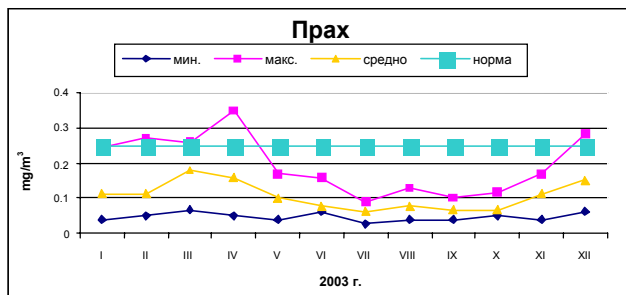
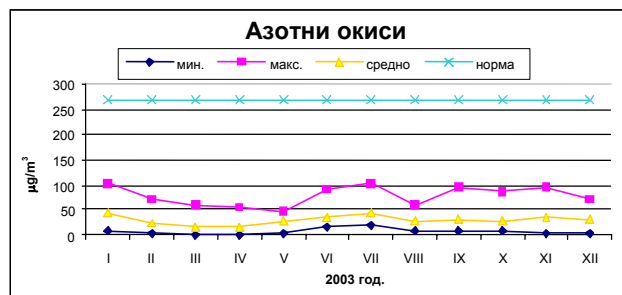
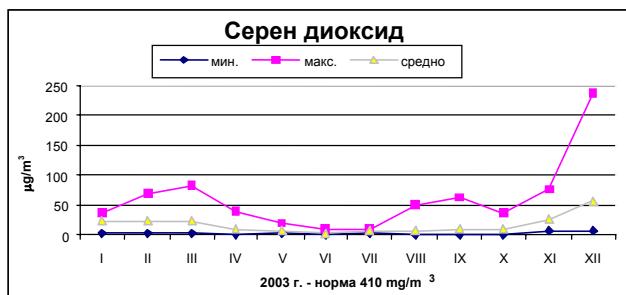
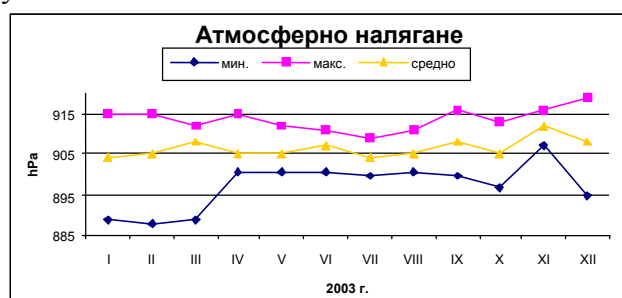
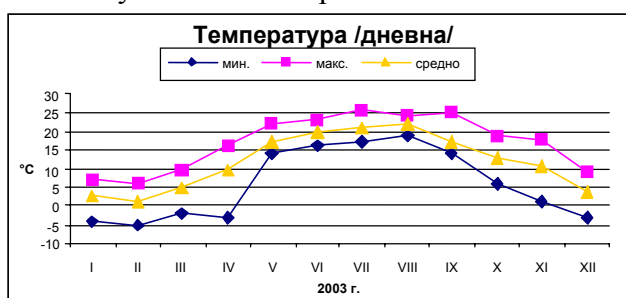
“Гамакабел” АД- Смолян -монтиране на нова горелка.

“Карлък 97”-Смолян – монтирана е електропещ, на която се извършват настройки.

След наше предписание беше източен амоняк от хладилната инсталация в “Смиледа”-с.Смилян, инсталацията е морално остаряла, предприятието не работи и липсата на средства не дава възможност за поддържане на инсталацията.

През изминалата година бяха въведени в експлоатация следните обекти имащи отношение към качеството на атмосферния въздух: “Производствена база-металообработващ цех” на ЕТ”Микони”; Модулна бензиностанция на “МВМ”-Смолян; Бензиностанция и газстанция в гр.Смолян кв. Горно Влахово.

Резултати от измерванията на имисии от пункт “Смолян”

От приложените графики се вижда, че най-високите стойности на оловни аерозоли и азотни окиси съвпадат, като пика е през м. VI-VII, това се дължи на увеличения автомобилен трафик през цитираните месеци. Високите стойности на азотни окиси и оловни аерозоли

през зимните месеци са вследствие на горивата в бита, автомобилният трафик както и на ниското атмосферно налягане. Продължава тенденцията най-високите стойности на серни оксиди, фини прахови частици и общ прах да са през зимните месеци вследствие на горивата в бита и опясъчаването през зимните месеци. След измиване на улиците през пролетните месеци и вследствие на пролетните дъждове стойностите намаляват.

2.2.Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

1.	Общо водоснабдяване спрямо броя жители, %	100
2.	Процент на жителите,обхванати в канализация , %	75
3.	Пречиствателни станции за питейни води ,бр.	3
4.	Потребление на вода,м3/жит./год.	37,1

Изградени канализационни клонове и колектори по населени места през 2003год.: изградена дъждовна канализация по бул."България" 250м с диаметри ф 200 и ф 300; канализация по ул."Илинден" 50м с диаметър ф 400; с.Могилица-2бр.каптажи и 1бр.СШ, нов водопровод полиетилен висока плътност РЕНД ф32/10-700м.; с.Речани-нов външен водопровод полиетилен висока плътност РЕНД ф63/10-1700м.; с.Баблон-реконструкция етернитов водопровод- полиетилен висока плътност РЕНД ф63/10-200м.; с.Буката-реконструкция етернитов водопровод- полиетилен висока плътност РЕНД ф63/10 - 400м.

Изградени вътрешни водопроводни мрежи, включително реконструкция на съществуващи: реконструкция на водопровода на ул."Ст. Караджа" кв.Райково - реконструкция на етернит ф60 с полиетилен висока плътност РЕНД ф160/10-133, брой отклонения 10- РЕНД ф32/10-31м, РЕНД ф32/12,5-42м.; изграждане на нов водопровод на ул."Чайка", кв.Райково- полиетилен висока плътност РЕНД ф90/10-100м; брой отклонения 7- РЕНД ф32/12,5-47м.; реконструкция на водопровод етернит ф60 ул."Малчика"кв.Райково-полиетилен висока плътност РЕНД ф75/10-159м, и полиетилен висока плътност РЕНД ф63/10-7м; брой отклонения 18- РЕНД ф32/10-148м, РЕНД ф25/10-12м.; реконструкция на водопровод етернит ф150 по ул."Коста Авраимков" и ул."Славееви гори"- полиетилен висока плътност РЕНД ф160/6-156м, ф160/10-360м, ф110/10-108м, РЕНД ф90/10-114м, РЕНД ф75/10-10м; брой водопроводни отклонения 25бр.- РЕНД ф63/10-81м, РЕНД ф40/10-9м, РЕНД ф32/10-102м, РЕНД ф32/12,5-39м, РЕНД ф25/10-12м.; реконструкция на водопровод етернит ф60 ул."Хаджи Димитър"кв.Райково- полиетилен висока плътност РЕНД ф75/10-98м.; реконструкция на водопровод етернит ф60 ул."Тома Садукей"кв.Райково- полиетилен висока плътност РЕНД ф75/10-136м; брой отклонения 13- РЕНД ф32/12,5-73м, РЕНД ф25/10-23м.; реконструкция на водопровод етернит ф80 ул."Здравец"- полиетилен висока плътност ф90/10-100м; реконструкция на водопровод стоманен ф100 ул."Хайдушка"-полиетилен висока плътност РЕНД ф75/10-107м, РЕНД ф63/6-83м; брой отклонения 15- РЕНД ф32/12,5-131м, РЕНД ф25/10-14м.; нов водопровод до "Ученическо общежитие" до Учителски институт"Дичо Петров"- полиетилен висока плътност РЕНД ф63/10-95м.; реконструкция на водопровод 11/2" по ул."Славееви гори"кв.Райково- полиетилен висока плътност РЕНД ф90/10-107м, РЕНД ф75/10-100м, РЕНД ф63/10-100м; брой отклонения 25- РЕНД ф63/6-40м, РЕНД ф32/12,5-146, РЕНД ф50/10-48м.; водопроводна връзка преливна тръба водоем"Беклийца"с напорен водопровод от Нов център до ПС"Невјастата"- полиетилен висока плътност РЕНД ф225/6-42м; реконструкция на водопровод етернит ф80 ул."Зора"кв.Райково- полиетилен висока плътност РЕНД ф212/10-30м, РЕНД ф160/10-186м; брой отклонения 23- РЕНД ф63/10-49м, РЕНД ф32/10-107.; реконструкция на водопровод - ул."Васил Левски"кв.Райково- полиетилен висока плътност РЕНД ф90/10-212м, РЕНД ф63/10-73м; брой отклонения 47- РЕНД ф25/10-130м. реконструкция на водопровод етернит ф80 ул."Поп Нико"кв.Райково- полиетилен висока плътност РЕНД ф75/10-82м; брой отклонения 9- РЕНД ф32/10-65.; реконструкция на водопровод етернит ф 80 ул. "Искра"

кв.Райково - полиетилен висока плътност РЕHD ф75/10-91м, брой отклонения 9- РЕHD ф25/10-85м.; реконструкция и модернизация ул."Гимназиална" към водоем Ниска зона, кв.Райково- полиетилен висока плътност РЕHD ф200/6-264м; брой отклонения 6- РЕHD ф63/10-55м. ; реконструкция на водопровод ул."Отец Паисий"- полиетилен висока плътност РЕHD ф90/10-227м, РЕHD ф50/10-8м, РЕHD ф40/10-4м; брой отклонения 14- РЕHD ф32/10-64м, РЕHD ф25/10-14м.; реконструкция на водопровод ул."Ив.Карастойков"- полиетилен висока плътност РЕHD ф90/10-115м; брой отклонения 20- РЕHD ф32/10-85, РЕHD ф40/10-52м.; Бивш ДАП (северен изход)-реконструкция етернитов водопровод ф80- полиетилен висока плътност РЕHD ф63/6-42м, РЕHD ф63/10-300м; брой отклонения 4- РЕHD ф32/10-117, РЕHD ф32/6-88м.; реконструкция етернитов водопровод ф60 ул."Рожен"кв.Устово-полиетилен висока плътност РЕHD ф63/10-100м; брой отклонения 9- РЕHD ф32/10-49м.; реконструкция етернитов водопровод ф80 ул."Кирил Маджаров"кв.Устово- полиетилен висока плътност РЕHD ф90/10-300м; брой отклонения 90- РЕHD ф32/10-150, РЕHD ф25/10-95м.; реконструкция етернитов водопровод ф60 ул."Братан Шукеров"кв.Устово- полиетилен висока плътност РЕHD ф75/10-200м; брой отклонения 2 - РЕHD ф63/10-40м.; реконструкция етернитов водопровод ф60 ул."Стою Шишков"- полиетилен висока плътност РЕHD ф75/10-100м.; реконструкция етернитов водопровод ф60 ул."Пазарска" - полиетилен висока плътност РЕHD ф63/10-150м.; реконструкция етернитов водопровод ф60 с.Търън-полиетилен висока плътност РЕHD ф32/10-100м.; реконструкция етернитов водопровод ф60 с.Виево- полиетилен висока плътност РЕHD ф32/10-100м.; направа нова връзка с Търънския водопровод и реконструкция етернитов водопровод ф60-полиетилен висока плътност РЕHD ф63/10-210м; брой отклонения 3- РЕHD ф25/10-15м..

Общо подадена вода за Община-Смолян-3927хил. м3, при полезно използвана вода 2160 хил.м3, в това число за население 1454хил. м3 и 706 хил м3 за обществени консуматори. Водопотреблението за Община-Смолян е 120л/ж.ден, в това число 80л/ж.ден за населението и 40л/ж.ден.

Общо подадена вода за гр.Смолян-2670хил. м3, при полезно използвана вода 1469 хил.м3, в това число за население 984хил. м3 и 485хил м3 за обществени консуматори. Водопотреблението за гр.Смолян е 120л/ж.ден, в това число 80л/ж.ден за населението и 40л/ж.ден за обществени консуматори.

Извършени мероприятия по реките и речните русла по линия на защита от бедствия и аварии: корекция дере - с.Ряка-35м; корекция дере-с.Кукувица - 10м подпорна стена; подпорна стена и корекция дере по пътя за с.Горово-14м; подпорна стена и корекция на р.Киселчовска на пътя за мах.Черешова ряка - 11м; подпорна стена и корекция на р.Арда в с.Арда - 15м; корекция на "Беклийско дере" - 50м; подпорна стена, водосток и корекция на дере по пътя за м.Гудевица-10м

Добив на инертен материал от р.Арда:

- добива се извършва от "Нова Орлица прим"ООД-Смолян в участък "Лучево" № 3 от км. 15+950 до км. 16+007-313м3.

Разрешителни за водоползване издадени през 2003 год.: "Гама кабел"АД-Смолян-разрешително № 1519/ 27.03.2003год. за водоползване от р."Омарски дол" с цел производствени нужди за охлаждане на машини; "НЕК"АД-"Язовири и каскади" - ВЕЦ"Устово"-разрешително № 1511/21.03.2003год. за водоползване от р.Черна и р.Бяла с цел производство на електроенергия; "НЕК"АД-"Язовири и каскади"-ВЕЦ"Хубча"-разрешително № 1506/19.03.2003год. за водоползване от р.Бяла с цел производство на електроенергия; "Балкан евро фиш" ООД-Самоков-разрешително № 300028/01.08.2003год. за водоползване от р.Арда с цел рибопроизводство в рибарник "Сини вир";

Разрешителни за ползване на воден обект:

- "Почивна база"- БНБ-м."Леската"-разрешително № 1001/31.07.2003год. за ползване на воден обект дере с цел заустване на отпадни води от почивната база;

- "Лактена"ООД-Пловдив-разрешително № 300210/20.12.2003год. за ползване на воден обект дере, ляв приток на р.Кутелска с цел заустване на отпадни води от мандра - с.Кутела.

От отпадни води от предприятия и градска канализация на гр. Смолян през изтеклата година са взети са 16 проби и им са извършени 105 анализа. В част от анализите са отчетени наднормени стойности. Това се дължи на не ефективната работа на пречиствателните съоръжения за отпадни води и на замърсяването на отпадните води от домакинствата на гр. Смолян. Предприети са мерки за подобряване на работата на съоръженията и за ограничаване на замърсяванията от бита.

2.3. Земи и почви

Експлоатирани са кариерите “Фатово” от “Виастройинженеринг”ООД, гр. Смолян и “Тикале” от “БКС”ООД, гр. Смолян по утвърдени годишни инженерни проекти за добив и първична преработка на подземните богатства от тях.

През 2003 год. е издадено разрешение за търсене и проучване на подземни богатства-метални полезни изкопаеми № 240 / 20.08.2003 год. на площ “Смолян” от МОСВ, която площ обхваща територии на общ. Смолян и общ. Рудозем. Срока на разрешителното е 3 години.

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общината, основна засаждана култура продължава да са картофите. Продължава тенденцията за увеличаване на площите заети с трайни насаждения предимно заети с ягоди в района на Смолян и Смилян.

В резултат на монокултурното отглеждане на картофи, липсата на сеитбооборот, както и ползването на семена без установен произход, ежегодно се наблюдава увеличаване на площите заразени с нематода. До 2002 г. заразените площи с нематода в общината са 853 дка, като през 2003 г. по данни на Регионална служба за растителна защита - Смолян са установени нови 90 дка върху площи на населените места Момчиловци, Смолян, Стойките, Смилян, Могилица и Подвис.

3. Фактори на въздействие

3.1. Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 47458 души, живеещи в 85 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати 33 населени места и част от КК Пампорово, с общ брой население 44847 жители, което представлява 94.5% от общото население на общината. Формираните отпадъци на жител съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 365кг/ж/год., което е в съответствие със средната норма за страната.

Битовите отпадъци се депонират на общинско депо в местността Теклен дол, което се експлоатира от 1992г. През 2003г. депонираните битови отпадъци са 16385т. Депото не отговаря на нормативните изисквания и предстои реконструкция. Съгласно НПУДО, след завършване на реконструкцията депото ще обслужва освен община Смолян и общините Чепеларе, Баните и Лъки.

Съгласно утвърдения от МОСВ график за поэтапно закриване на нерегламентираните сметища на територията на страната за периода 2003-2007г. през 2003 са закрити 7 нерегламентирани сметища с обща площ 2,5 дка.

Независимо от факта, че 98,54% от населението е обхванато в организирано сметосъбиране продължава изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места. При проверки от страна на РИОСВ-Смолян се констатираха замърсени площи с битови отпадъци в следните населени места:

№	Населено място	Констатирани нер. сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	дка	брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	с.Арда	1	2	1	2	2
2.	с.Горна Арда	2	0.3	2	0.3	2
3.	с.Букаците	2	0.2	0	0	1
4.	с.Белев дол	3	0.3	3	0.3	2
5.	с.Билианска	2	0.05	2	0.05	2
6.	с.Бориково	1	0.1	1	0.1	1
7.	с.Бостина	1	0.5	1	0.5	2
8.	с.Буката	2	0.07	0	0	2
9.	с.Виено	3	0.2	0	0	3
10.	с.Вълчан	1	0.08	1	0.08	1
11.	с.Габрица	3	0.1	0	0	1
12.	с.Гела	3	0.23	1	0.1	2
13.	с.Горово	2	0.08	0	0	1
14.	с.Градът	4	1.2	2	0.6	1
15.	с.Еленска	2	0.18	0	0	2
16.	с.Исьовци	1	0.2	1	0.2	1
17.	с.Катраница	4	0.12	4	0.12	1
18.	с.Киселчово	1	1	1	1	2
19.	с.Кокорково	1	0.1	0	0	1
20.	с.Кошница	1	0.1	1	0.1	1
21.	с.Кутела	2	0.2	2	0.2	3
22.	с.Левочево	3	0.2	0	0	1
23.	с.Липец	2	0.08	2	0.08	1
24.	с.Могилица	3	2	3	2	2
25.	с.Момчиловци	3	42	0	0	3
26.	с.Надарци	1	2.7	0	0	1
27.	с.Петково	2	0.7	2	0.7	3
28.	с.Писаница	1	0.1	1	0.1	1
29.	с.Подвис	2	0.05	2	0.05	1
30.	с.Полковник Серафимово	4	3.4	0	0	1
31.	с.Ряка	8	0.21	8	0.21	1
32.	с.Ровино	2	0.08	2	0.08	1
33.	с.Селище	6	2	0	0	2
34.	с.Сивино	4	0.22	1	0.05	1
35.	с.Славейно	3	0.12	3	0.12	3
36.	с.Смилян	5	4.33	5	4.33	2
37.	с.Солища	7	2	3	0.5	2
38.	с.Стойките	1	2	0	0	1
39.	с.Стража	1	0.8	0	0	1
40.	с.Тикале	6	1.5	0	0	2
41.	с.Требище	6	1.5	0	0	1
42.	с.Турян	5	0.7	0	0	1
43.	с.Чеплетен	2	0.25	1	0.1	1
44.	с.Широка лъка	5	4.05	5	4.05	2
	Общо	124	78,3	61	18,02	69

През 2003 г. са съставени 28 бр. актове на кметове и кметски наместници и са наложени 4бр. наказателни постановления за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003 г. от общината е 786420 лв, направените разходи са 653794 лв.

Строителни отпадъци

В общината няма регламентирани депа за строителни отпадъци. Същите се депонират на депото за битови отпадъци и са 266т.

Производствени и опасни отпадъци

Двадесет и една фирми от общината са представили 32 броя информационни карти за образуваните през 2003 г. производствени отпадъци. Общо образуваните отпадъци възлизат в размер на 5317.6 тона, които са със 2003.8 тона в повече спрямо образуваните през 2002 г. От тях за вторична преработка са предадени 5206 тона, което представлява 97.9 %. Оползотворените количества отпадъци са предимно дървесни –1779 т преработени във дървесни брикети от фирма “Топливо” ЕООД гр.Смолян; метални –2218 тона изкупени и предадени за преработка от фирма “Норд” ООД , “Ростер” СД и “Гама кабел” АД; хартия 125 тона и пластмаси – 20.5 тона.

За образуваните в общината опасни отпадъци са представени общо 44 броя карти, от тях 22 броя отчет за 2003 г. и 22 броя декларации за очакваните количества за 2004 г.. Общото количество на опасните отпадъци образувани в общината възлизат на 356 т, които са с 11.5 тона по-малко спрямо образуваните през 2002 г. Основните количества представляват утайки от маслено водна сепарация – 159.4 тона образувани при дейността на “Виастройинжинеринг” ООД, акумулаторни батерии-91.2 тона, отработени масла и 5.8 тона и болнични отпадъци 17.6 тона. Отчетените количества на отработените масла не отразяват реално образуваните в общината.

Във връзка с чл.37 от ЗУО за осъществяване на дейност при която се образуват отпадъци, през 2003 г. на 8 фирми и предприятия от община Смолян са издадени разрешителни от които 5 броя свързани с образуването на опасни отпадъци и 3 броя за производствени отпадъци.

3.2.Шум

Критични райони по отношение на автотранспорта

- гр. Смолян, кв.Устово – кръстовище срещу бар “Европа”; L_{aeq} се движи в границите на (5 ÷10 dBA) над $L_{доп}$, което се дължи основно на преминаващите тежкотоварни автомобили и междуградския транспорт.

- гр.Смолян, кв. Райково – кръстовище срещу РКС – Смолян, L_{aeq} се движи в границите на (10 ÷ 12 dBA) над $L_{доп}$, което се дължи основно на преминаващите тежкотоварни автомобили и градския транспорт.

- гр. Смолян – кръстовище срещу РУГ – Смолян L_{aeq} се движи в границите (3 ÷10 dBA) над $L_{доп}$, което се дължи основно на градския транспорт и товарните автомобили.

Данни за транспортните средства в градския транспорт.

Автобуси на градския транспорт	Общ брой - 47 бр.	Пробег -80 753 км.	Последен основен ремонт - няма
--------------------------------	-------------------	--------------------	--------------------------------

Мероприятия проведени на територията на общината за 2003 год. с цел подобряване на акустичното състояние на населеното място.

- Извършено строителство на път II-86 - обход Смолян
- Извършено строителство МП III- 868 - Стойките - м. Глуховска
- Извършено строителство МП Виево
- Извършено строителство на път IV -19784 – Смолян – Мугла
- Извършено строителство на път IV – 86509 – Ряка – Катраница

- Извършено строителство по път III - 865 – Смолян – Устово - Мадан (ул. "Стою Шишков" и ул. "Васил Райдовски")
- Извършено строителство ул. "Елица" гр. Смолян
- Преустройство и разширение на бул. "България" стар център гр. Смолян
- Площадно пространство - център кв. Устово
- Текущ ремонт на ул. "Бор" и "Училищна" гр. Смолян

3.3. Радиология

Резултатите от наблюденията и измерванията през 2003 г. в пунктовете в общината показват, че радиационния гама фон е 0,17 - 0,28 $\mu\text{Sv/h}$, което е в границите на характерния естествен гама фон за региона.

Във взетите почвени проби също не са установени завишени съдържания на естествени радионуклиди.

Пункт	Специфична активност, Bq/kg			
	U - 238	Ra - 226	Cs - 137	K - 40
1. гр. Смолян	68,45	68,48	43,99	1162,92
2. с. Смилян	21,99	31,30	34,71	616,60
3. с. Мугла	58,37	57,63	95,49	689,8
4. с. Широка лъка	51,49	52,40	86,28	911,55
5. с. Стойките	55,39	47,69	61,09	738,80
6. с. Соколовци	78,55	89,23	77,67	920,53
7. вр. Рожен	33,62	64,77	115,00	499,20

Радиационното състояние на повърхностните водите, наблюдавани в пунктовете в общината през 2003 г. е под пределно допустимите концентрации :

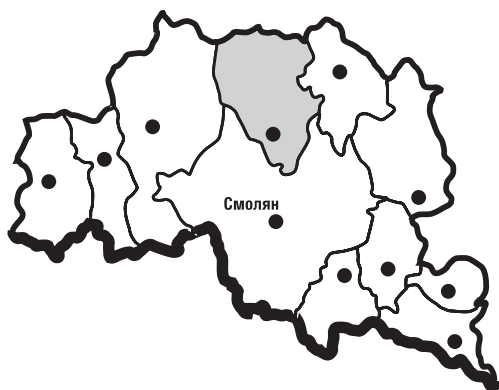
Пункт	Радиохимичен анализ		
	Обща бета радиоактивност, Bq/l	U, mg/l	Ra – 226, mBq/l
1. р. Черна, след кв. Устово, гр. Смолян	0,127	-	-
2. р. Арда, над гр. Рудозем	0,107	-	-
ПДК за II кат. водоприемник	0,750	0,6	150

4. Проекти и обекти с екологично предназначение

№	О Б Е К Т	ФИНАНСИРАН ОТ	СТОЙНОСТ НА ОБЕКТА /лв/	УСВОЕНИ СРЕДСТВА ЗА 2003г/лв/	ЗАБЕЛЕЖКА
1	2	3	4	5	6
1	Обекти за защита от вредното въздействие на водите	Държавен бюджет Община Смолян	1 922 702	1 922 702	Обекти са въведени в експлоатация
2	Екотуризм	ПУДОСС-МОСВ	59 163	59 163	Обекти са въведени в експлоатация
3	Мини ВЕЦ –«Ухловица»	Безлихвен кредит от ПУДОСС-МОСВ Собствени средства	600 000 257 143	310 743	Строителството на обекта продължава
4	Създаване на трайни насаждения	Безлихвен кредит от ПУДОСС-МОСВ	3 200	3 200	
5	Инфраструктура/канализационна система/ гр. Смолян	Държавен бюджет Община Смолян	249 128	249 128	Обекта е въведен в експлоатация

Община Чепеларе

1.Обща информация

Към настоящия момент община Чепеларе работи успешно с Българския съюз за защита на Родопите (БСЗР).

През 2003г. продължи успешно управлението на проекта “Екотуризъм и екопътеки” спечелен през 2002г., основаващ се на договор м/у Община Чепеларе и МОСВ. Проектът е

част от друг по – голям проект, който се реализира на територията на две съседни общини – Смолян и Чепеларе.

През 2003 год. общината кандидатства за безлихвен кредит на стойност 78 920 лв. към Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда с проект "Закупуване на съдове за твърди битови отпадъци и усъвършенстване системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на отпадъците в Община Чепеларе". Проектът предвижда закупуване на 116 бр. съдове тип "Бобър", 400бр. 240л. пластмасови кофи и 200бр. стационарни кошчета. Очаква се финансиране по проекта в началото на 2004г.

Брой актове - 5.

Най - чести нарушения на околната среда са: Изхвърляне на битов отпадък в речните корита и по крайпътни скатове;

Разходите по отношение на чистотата са на стойност 217 279 лв., а относителния дял от всички разходи в общината е 5,56%

Приходите от такси покриват разходите за дейността в проценти – 100%.

Община Чепеларе активно се включи във всички кампании на МОСВ (деня на Земята, Европейската седмица на мобилността) през 2003г. с мащабни информационни дейности и инициативи, в които се включиха много граждани от общината.

2.Компоненти на околната среда

2.1.Въздух

През 2003г са извършени 39 проверки на обекти без ПС, дадени са и 8 предписания. Стойности от емисионното измерване през 2003г на обект хотел “Снежанка” са следните:

№	ОБЕКТ	ИЗМЕРЕНИ СТОЙНОСТИ				
		сажди НДЕ - 50 мг/м ³	серни оксиди НДЕ - 1700 мг/м ³	азотни оксиди НДЕ - 450 мг/м ³	въглероден окис НДЕ - 170 мг/м ³	прах (н.т.) НДЕ - 150 мг/м ³
1	Х-л”Снежанка” котли Орион 1бр.-400кв и 1бр.-800кв	37	854	246	-	-

През изминалата година обектите, въведени в експлоатация в общината и оказващи влияние върху компонент въздух са: “Газстанция” към “Бензиностанция” в м. “Гергево селище собственост на Костадин Ингилизов ; “Котелно и сглобяема сушилна” на “Персенк” АД-с.Хвойна; “Газстанция, бензиностанция и кафе –магазин” в м. Претоварна собственост на Иван Савов.

Положителната промяна в общината, във връзка с качеството на въздуха е следната

- монтирани са нови котли в хотелите- Перелик и Снежанка.

Същевременно се забелязва тенденцията все повече от обектите в к.к.Пампорово да се отопляват с котли работещи с твърдо гориво (дърва). Такива обекти са хотелите - Зора, Преспа, Елина, Свети Георги, Евридика, Чевермето. При работата на тези котли се намаляват емисиите на серни оксиди и се увеличават емисиите на въглероден окис.

2.2. Води

Водоснабдяване, канализация, пречистване на отпадни води, разрешителни

1. Общо водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите, % в това число:	100 %
-водоснабдено от мрежите, експлоатирани от "В и К"ЕООД-Смолян	96,5%
-водоснабдено от собствени водоизточници	3,5%
2. Процент на жителите обхванати от канализиране на отпадните води, %	80 %
3. Наличие на пречиствателни станции за питейни води, бр.	-
4. Процент от жителите захранени с пречистени питейни води, %	-
5. Потребление на вода м ³ /жител/година	36 м ³ /ж/Г

Изградени канализационни клонове и колектори по населени места през 2003 г:- Главен клон I-Чепеларе-250м, на стойност 132 113лв.; Реконструкция канал по ул."В.Гаджуров"-500м.; Връзка между ул."24-ти май" и ул."Н.Чичовски"-20м ; канализационен клон в село Хвойна;

Изградени нови водохващания, водоеми и външни водопроводи през 2003 г.

- Продължава строителството на водоснабдяване с.Павелско от извор "Тупавицата"

Изградени водопроводни мрежи, включително реконструкция на съществуващи

- гр.Чепеларе-ул."Здравец" реконструкция на етернитов водопровод ф60 и поцинкован водопровод 2" с тръби полиетилен висока плътност РЕHD ф90/10 с дължина 320м и брой отклонения 32 с обща дължина на отклоненията 282м-РЕHD ф32/10-102м, РЕHD ф25/10-180м; ул."Хр.Ботев" реконструкция етернитов водопровод ф60 с тръби полиетилен висока плътност РЕHD ф75/10 с дължина 100м и тръби с тръби РЕHD ф63/10 с дължина 100м и брой отклонения 15 с обща дължина на отклоненията 63м-РЕHD ф25/10-63м; ул."Чернатица" реконструкция етернитов водопровод ф60 с тръби полиетилен висока плътност РЕHD ф75/10 с дължина 86м и брой отклонения 11 с обща дължина на отклоненията 35м-РЕHD ф32/10-20м, РЕHD ф25/10-15м; ул."Н.Чичовски" реконструкция етернитов водопровод ф60 с тръби полиетилен висока плътност РЕHD ф90/10 с дължина 600м и брой отклонения 74 с обща дължина на отклоненията 440м-РЕHD ф32/10-370м, РЕHD ф25/10-70м; "Промислена зона" нов водопровод РЕHD ф200/10-100м.

Водоползване - Общо подадена вода за Община-Чепеларе-687хил. м³, при полезно използвана вода 412 хил.м³, в това число за население 309хил. м³ и 103хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за Община-Чепеларе е 122л/ж.ден, в това число 92л/ж.ден за населението и 30л/ж.ден за промишлен и обществен сектор. Общо подадена вода за гр.Чепеларе-454хил. м³, при полезно използвана вода 277 хил.м³, в това число за население 208хил. м³ и 69хил м³ за обществени консуматори. Водопотреблението за гр.Чепеларе е 134л/ж.ден, в това число 100л/ж.ден за населението и 34л/ж.ден за промишлен и обществен сектор.

Извършени мероприятия по реките и речните русла по линия на защита от бедствия и аварии.: град Чепеларе - укрепване река Сивковска-100м нови подпорни стени; укрепване река Камбурска-25м стена, укрепване на основа; село Малевско- укрепване река Малевска-20м нова подпорна стена

Разрешителни за водоползване: "Енеко"ООД-София-разрешително № 1398/16.01.2003 год. за водоползване от р.Чепеларска с цел производство на електроенергия; ЕТ"НИК-60"-Пловдив, рибарник "Сините ханчета" - разрешително № 1657/15.07.2003год. за водоползване от р.Чепеларска с цел рибовъдство.

Разрешителни за ползване на воден обект: ЕТ"НИК - 60"-Пловдив, рибарник "Сините ханчета"- "Цех за рибопереработка"-разрешително №300114/25.09.2003год. с цел заустване на

отпадни води в р.Чепеларска.; “Виастройинженеринг”ООД-Смолян-разрешително № 300147/22.10.2003год. за добив на инертен материал от р.Чая.

От отпадни води от предприятия и градска канализация на гр. Чепеларе през изтеклата година са взети са 15 проби и им са извършени 122 анализа. Отчетените наднормени стойности са предимно от отпадни води от канализации. Това се дължи на не ефективната работа на пречиствателните съоръжения за отпадни води и на не пречистване отпадните води от КК Пампорово и домакинствата на гр. Чепеларе. Предприети са мерки за подобряване на работата на съоръженията.

2.3.Земи и почви

Няма промяна в структурата на земеделските територии в общината, като основна култура продължава да бъдат картофите заемащи 4940 дка, което е с 840 дка в повече спрямо 2002 г. През 2003 г. от общо 133 дка в общината е установена зараза от нематода по картофите 16 дка, от които в Малево 10 дка и Орехово 6 дка.

3.Фактори на въздействие

3.1.Отпадъци

Битови отпадъци

Населението на общината е 9114 души, живеещи в 14 населени места. В организирано сметосъбиране са обхванати 11 населени места - гр.Чепеларе, с.Проглед, с.Забърдо, с.Богутево, с.Хвойна, с.Павелско, с.Орехово, с.Зорница, с.Острица, с.Малево, с.Лилеково и КК Пампорово с общ брой население 9054 жители, което представлява 99.34% от общото население на общината. Формираните отпадъци на жител съгласно представената от общината информационна карта за 2003г. са 552кг/ж/год. Нормата е завишена в сравнение със средната норма за страната, тъй като са включени отпадъците събирани от КК Пампорово, без да са отчетени посетителите на комплекса.

Битовите отпадъци се депонират на общинско депо в местността Ракидата, което се експлоатира от 1992г. През 2003г. депонираните битови отпадъци са 5033т. Депото не отговаря на нормативните изисквания и предстои закриване му до 2007г. Съгласно НПУДО, след закриването на депото битовите отпадъци от общината ще се извозват на регионално депо за ТБО гр.Смолян.

Независимо от факта, че 99,34% от населението е обхванато в организирано сметосъбиране продължава изхвърлянето на битови отпадъци на нерегламентирани места. При проверки от страна на РИОСВ-Смолян се констатираха замърсени площи с битови отпадъци в следните населени места:

№	Населено място	Констатирани нерегламентирани сметища и замърсени площи с битови отпадъци		Почистени нер.сметища и замърсени площи през 2003г.		Извършени проверки от РИОСВ-Смолян
		брой	дка	брой	дка	
1	2	3	4	5	6	7
1.	с.Богутево	5	1	2	0.4	1
2.	с.Забърдо	2	1.2	2	1.2	1
3.	с.Малево	5	3	2	1	4
4.	с.Орехово	6	6	6	6	3
5.	с.Павелско	9	0.46	9	0.46	3
6.	с.Хвойна	5	1.64	2	1.41	4
	Общо	32	13,3	23	10,47	16

През 2003 г. са съставени 9бр. актове на кметове и кметски наместници и са наложени 2бр. наказателни постановления за допуснати нарушения по Закона за управление на отпадъците.

Събраната такса за битови отпадъци през 2003г. от общината е 276404лв, направените разходи са 232404лв.

Строителни отпадъци

В общината няма регламентирани депа за строителни отпадъци. Същите се депонират на депото за битови отпадъци и са 170т.

Производствени и опасни отпадъци

Отчет за образувани през годината производствени отпадъци са представили 5 фирми, като общото количество възлиза на 1881 тона. Преобладаващи са дървесните отпадъци образувани от “Водопад – 91” АД – 808 тона, ЕТ “Тоники” – 834 тона и Дружество “Бобово Дуневско” - 52 тона. От образуваните отпадъци през годината и временно съхранените от предходната година са оползотворени общо 2444 тона, от които чрез изгаряне в порения котел на фирма “Водопад – 91” АД –1380 тона, за изсушаване на дървен материал, за производство на дървесни плоскости – 834 тона и други съдържащи метали –130 тона.

3.2. Шум

Критични райони по отношение на автотранспорта

Голям транспортен участък, източник на шум е път II-86, преминаващ през територията на гр.Чепеларе. населението живеещо в близост до критичния район е около 1000 жители заедно с администрацията. Няма разработена Общинска програма за намаляване на вредностите от въздействието на автотранспорта. Продължава строителството на обходен път.

3.3. Радиология

Резултатите от наблюденията и измерванията през 2003 г. в пункта гр. Чепеларе показва, че радиационния гама фон е 0,20 $\mu\text{Sv/h}$, което е в границите на характерния естествен гама фон за региона.

Във взетите почвени проби също не са установени завишени съдържания на естествени радионуклеиди.

Пункт	Специфична активност, Bq/kg			
	U - 238	Ra - 226	Cs - 137	K - 40
1. гр. Чепеларе	44,24	41,04	76,10	1032,23

4. Проекти и обекти с екологично предназначение

№	О Б Е К Т	ФИНАНСИРАН ОТ	СТОЙНОСТ НА ОБЕКТА /лв/	УСВОЕНИ СРЕДСТВА ЗА 2003г/лв/	ЗАБЕЛЕЖКА
1	2	3	4	5	6
1	Актуализация на Главен събирателен канал гр. Чепеларе	ПУДОСС-МОСВ Община Чепеларе	5 728 400	132 113	Строителството на обекта продължава